

Algemeen Ambtsbericht Sri Lanka

Juli 2011

Colofon

Plaats
Opgesteld door

Den Haag
Directie Consulaire Zaken en Migratiebeleid
Afdeling Asiel, Hervestiging en Terugkeer

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
2 Landeninformatie	5
2.1 Basisgegevens	5
2.1.1 Land en volk	5
2.1.2 Geschiedenis	5
2.1.3 Staatsinrichting	12
2.2 Politieke ontwikkelingen	14
2.3 Veiligheidssituatie	19
3 Mensenrechten	24
3.1 Juridische context	24
3.1.1 Verdragen en protocollen	24
3.1.2 Nationale wetgeving	25
3.2 Toezicht	28
3.3 Naleving en schendingen	34
3.3.1 Vrijheid van meningsuiting	34
3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering	37
3.3.3 Vrijheid van godsdienst	38
3.3.4 Bewegingsvrijheid	39
3.3.5 Rechtsgang	44
3.3.6 Arrestaties en detenties	45
3.3.7 Mishandeling en foltering	49
3.3.8 Ontvoeringen en verdwijningen	50
3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden	51
3.3.10 Doodstraf	51
3.4 Positie van specifieke groepen	51
3.4.1 Christenen	51
3.4.2 Moslims	51
3.4.3 Politieke opposanten	52
3.4.4 Vrouwen	53
3.4.5 Minderjarigen	55
3.4.6 Homoseksuelen	58
3.4.7 Dienstplichtigen	60
4 Migratieproblematiek	61
4.1 Migratiestromen	61
4.2 Terugkeer	61
4.3 Opvang in de regio	63
4.4 Activiteiten van internationale organisaties	65
5 Bijlagen	67
5.1 Literatuurlijst	67
5.2 Websites	71
5.3 Tijdschriftartikelen, krantenartikelen en persberichten	72
5.4 Lijst met gebruikte afkortingen	72
5.5 Kaart van Sri Lanka	74

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Sri Lanka beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Sri Lanka en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Sri Lankaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Sri Lanka (laatstelijk juni 2010). Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van juli 2010 tot en met juli 2011.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Sri Lanka aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag. In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek en veiligheidsgebied. Ook is een passage over de geschiedenis, de geografie en de bevolking van Sri Lanka opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Sri Lanka geschetst. Na een beschrijving van wettelijke kaders en internationale verdragen waarbij Sri Lanka partij is, komt het onderwerp toezicht op de naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving, dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Ten slotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden, activiteiten van internationale organisaties en de positie van de UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

De *Democratic Socialist Republic of Sri Lanka* is een eiland gelegen in de Indische Oceaan ten zuidoosten van India. Sri Lanka heeft een oppervlakte van 65.610 vierkante km en kent een tropisch klimaat. Het bestaat officieel uit negen provincies. De hoofdstad is Colombo.¹

De bevolking van Sri Lanka telt ruim 21 miljoen inwoners.² De belangrijkste bevolkingsgroepen zijn: Singalezen (74%), Tamils (18%) en Moren (Moslims) (7%). De overige 1% bestaat onder meer uit Burghers, Eurasians, Malays en Veddhas.³

De officiële spreek- en schrijftaal is het Singalees. Circa 74% van de bevolking is deze taal machtig. Het Tamil is als nationale taal '*for public administration and the conduct of legal proceedings*' erkend sinds de invoering van de grondwet van 1978. Het Tamil wordt beheerst door 18% van de bevolking. Ongeveer 10% van de bevolking spreekt Engels. Het Engels is officieel de voertaal binnen de overheid.⁴ Naast het Singalees en het Tamil zijn er nog andere talen zoals Creools, Malay en Veddah. Deze talen worden slechts door een klein deel van de bevolking gesproken.⁵

Het onderwijs op overheidsscholen vindt plaats in het Singalees of Tamil, afhankelijk van de etnische achtergrond van de leerling. Doorgaans genieten Tamil leerlingen onderwijs in het Tamil en Singalese leerlingen onderwijs in het Singalees. Moslimkinderen krijgen onderwijs in één van de twee talen. Er zijn aparte scholen voor Tamils, Singalezen en moslims. Het curriculum op de scholen is evenwel identiek aan elkaar. In het hoger onderwijs wordt over het algemeen gedoceerd in het Engels. Religie is een verplicht onderdeel in het curriculum van de scholen en ouders kunnen kiezen naar wat voor soort school hun kinderen gaan. Er zijn boeddhistische, islamitische, hindoeïstische en christelijke scholen in Sri Lanka.⁶

2.1.2 Geschiedenis

Onafhankelijkheid

Sri Lanka is sinds 1505 opeenvolgend onder het bewind geweest van de Portugezen (1505-1658), de Nederlanders (1658-1795) en de Britten (1796-1948). Op 4 februari 1948 werd het toenmalige Ceylon onafhankelijk en sinds de invoering van de nieuwe grondwet in 1978 luidt de officiële benaming *Democratic Socialist Republic of Sri Lanka*.

¹ Central, North Central, Northern, Eastern, North Western, Sabaragamuwa, Southern, Uva en Western, zie: CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011.

² US State Department, *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011; CIA *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011.

³ US State Department, *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011; zie ook: <http://www.lankalibrary.com>.

⁴ In de praktijk is dit echter lang niet altijd het geval.

⁵ CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011; zie: <http://www.ethnologue.com>.

⁶ US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 – Sri Lanka*, 17 november 2010.

Spanningen en onlusten Tamils-Singalezen

Onder de Britten genoten de Tamils een bevoorrechte positie in de Sri Lankaanse samenleving. Zij hadden veelal kennis van het Engels. In 1956 nam de regering, die overwegend uit Singalezen bestond, verschillende maatregelen om deze 'disproportionele en invloedrijke positie' van de Tamils te wijzigen. Op basis van de *Official Language Act* werd het Singalees als officiële spreek- en schrijftaal ingevoerd, waardoor het voor Tamils moeilijk werd om (overheids)banen te krijgen of onderwijs te genieten. De maatregelen zorgden voor spanningen tussen beide bevolkingsgroepen, resulterend in de eerste ongeregelde heden in 1958. De relatie tussen beide groepen verslechterde in de jaren '60 en '70. De Tamils drongen aan op een federaal systeem, maar opeenvolgende regeringen verwierpen dit verzoek. Ondanks het feit dat het Tamil als nationale taal werd erkend in de nieuwe grondwet van 1978, bleven de Tamils zich achtergesteld voelen. Vanwege het onvermogen van politieke Tamil partijen om langs vreedzame weg een federale staat tot stand te brengen, ontstond een groeiend verlangen naar een onafhankelijke staat voor alle Tamils in het Noorden en Oosten⁷, Tamil Eelam genaamd. Om dit te bereiken werden verschillende militaire Tamil groeperingen gevormd. De toename van de spanningen leidde in 1983 tot een uitbarsting van gewelddadige rellen. Duizenden Tamils vluchtten naar het zuiden van India. Honderden Sri Lankanen kwamen om, vooral Tamils, waarvan de meesten stierven tijdens onlusten in Jaffna en Colombo. Na deze onlusten werd de in 1976 opgerichte *Liberation Tigers of Tamil Eelam* (LTTE, ook wel Tamil Tijgers genoemd), met Velupillai Prabhakaran als leider, de leidende militaire Tamil groepering.

Indo-Lanka vredesakkoord

In 1987 intervenueerde India in het etnische conflict. Er werd een vredesakkoord, het Indo-Lanka-akkoord, gesloten tussen India en Sri Lanka dat voorzag in de oprichting van provinciale besturen, waaraan gelimiteerde bevoegdheden werden gedelegeerd. Een Indiase vredesmacht, de *Indian Peace Keeping Force* (IPKF), werd ingezet om hierop toe te zien. De LTTE verwierp echter het akkoord en hervatte het offensief. De IPKF werd ingezet om de LTTE uit zijn machtsbolwerk in Jaffna te verdrijven. De in 1989 gekozen president Ranasinghe Premadasa van de *United National Party* (UNP) was echter openlijk tegenstander van het vredesakkoord. Hij verzocht de IPKF zich terug te trekken uit Sri Lanka en begon onderhandelingen met de LTTE. Naarmate de IPKF zich verder terugtrok (in maart 1990), herwon de LTTE de controle over het Jaffna schiereiland. Tegen het einde van de jaren '80 leidde de LTTE een de facto staat in grote delen van het noorden en oosten van Sri Lanka, met eigen belastingheffingen en een eigen systeem van rechtshandhaving.

Hernieuwde gevechten en verkiezing president Kumaratunga

Begin jaren '90 braken nieuwe gevechten uit, waarmee een einde kwam aan de onderhandelingen tussen president Premadasa en de LTTE. De LTTE gebruikte daarbij meer en grover geweld. Zo kwamen de Indiase premier Rajiv Gandhi in 1991 en president Premadasa in 1993 door zelfmoordaanslagen van de LTTE om het leven. Het gebruik van extreem geweld zorgde niet alleen voor verlies van internationaal begrip voor de LTTE, maar ook voor ontevredenheid van de Sri Lankaanse bevolking over de sinds 1978 regerende UNP. In 1994 kwam na parlementaire verkiezingen de *People's Alliance* (PA) aan de macht.⁸ De leider van deze partij, Chandrika Kumaratunga, werd in hetzelfde jaar verkozen tot president.

⁷ In het algemeen ambtsbericht worden de provincies Noorden en Oosten met een hoofdletter aangeduid. Een kleine letter wordt gebruikt om de regio's noorden of oosten aan te geven.

⁸ PA was een alliantie tussen de *Sri Lanka Freedom Party* (SLFP, grootste partij), de *Sri Lanka Muslim Congress* (SLMC), de *Lanka Sama Samaja Party* (LSSP, Lanka Equal Society Party) en de *Communist Party* (CP).

Wapenstilstand 1995 en noodtoestand 1996

President Kumaratunga opende onderhandelingen met de LTTE met als resultaat een wapenstilstand op 8 januari 1995. De LTTE maakte daaraan na vier maanden eenzijdig een einde, waarna er in het noorden en oosten van Sri Lanka wederom gevechten uitbraken. In reactie op de toegenomen militaire druk van de LTTE, heroverde de regering in december 1995 het schiereiland Jaffna. In april 1996 riep president Kumaratunga de noodtoestand uit in heel Sri Lanka (tot die tijd gold de noodtoestand alleen voor het noorden en oosten van het land en Colombo).

President Kumaratunga herkozen, aanhoudend geweld

President Kumaratunga werd in 1999 herkozen tot president. Het geweld bleef aanhouden en een jaar nadat het parlement was geïnstalleerd, werd het parlement ontbonden en werden nieuwe verkiezingen uitgeschreven. De UNP werd in december 2001 uitgeroepen tot winnaar en onder leiding van premier Ranil Wickremasinghe vormde de UNP een coalitie met de moslimpartij *Sri Lanka Muslim Congress* (SLMC). De coalitie stond bekend onder de naam *United National Front* (UNF).

Noorse bemiddeling – Cease Fire Agreement 2002

Op verzoek van zowel de Sri Lankaanse regering, als de LTTE, bood de Noorse regering in februari 2000 aan om nieuw vredesoverleg te starten. Dit resulteerde per december 2001 in een staakt-het-vuren tussen de LTTE en de regeringstroepen, gevolgd door een op 22 februari 2002 getekend akkoord (*Cease Fire Agreement*, CFA). Het akkoord committeerde beide partijen aan het creëren van omstandigheden die 'normaal leven' weer mogelijk moesten maken. Dit betekende o.a. de vrije doorgang van hulpgoederen naar conflictgebieden, het verwijderen van landmijnen en het openstellen van belangrijke wegen. De *Sri Lanka Monitoring Mission* (SLMM) onder leiding van Noorwegen, werd opgericht om toe te zien op de naleving van het akkoord. Vanaf september 2002 vonden vredesbesprekingen tussen de LTTE en vertegenwoordigers van de Sri Lankaanse regering plaats. In april 2003 schortte de LTTE deelname aan de vredesbesprekingen echter op, omdat zij, vanwege haar status als terroristische organisatie in de VS, niet aanwezig mocht zijn bij een conferentie over de ontwikkeling van Sri Lanka in Washington.

Vervroegde parlementsverkiezingen

Het vredesoverleg lag vervolgens bijna stil, toen een onwerkbaar relatie tussen president Kumaratunga en premier Wickremasinghe was ontstaan vanwege onenigheid over het beleid ten aanzien van de LTTE. Daarop werden vervroegde parlementsverkiezingen uitgeschreven, die plaatsvonden in april 2004. De alliantie *United People's Freedom Alliance* (UPFA) tussen de PA van president Kumaratunga en het radicale nationalistische-marxistische *Janata Vimukthi Peramuna* (= *People's Liberation Front*, JVP) won de verkiezingen en Mahinda Rajapakse werd op 6 april 2004 benoemd tot premier.⁹ De verkiezingsuitslag werd gezien als een afkeuring van het UNP-beleid van vredesonderhandelingen en beschouwd als een herleving van het Singalese nationalisme.

Afsplitsing LTTE

In maart 2004 splitsten duizenden manschappen onder leiding van Vinyamoorthi Muralitharan, bekend als kolonel Karuna, zich af van de LTTE. Kolonel Karuna, oud-bevelhebber van de LTTE in de oostelijke districten Batticaloa en Ampara, beschuldigde de LTTE-leiding van discriminatie van Tamils uit het

⁹ Later voegden nog een viertal partijen zich bij deze alliantie: de *Muslim National Unity Alliance* (MUA), de *Mahajana Eksath Peramuna* (MEP, People's United Front), de *Communist Party of Sri Lanka* (CPSL) en de LSSP.

oosten. De LTTE beschuldigde op zijn beurt de Karunafactie van samenzwering met de Sri Lankaanse regering. Dit werd door de regering ontkend. De spanningen resulteerden in gevechten tussen de Tamilfacties onderling. Ondertussen kwam het staakt-het-vurenakkoord steeds meer onder druk te staan en gedurende 2004 en 2005 escaleerde het aantal schendingen van het akkoord door beide partijen.

Rajapakse verkozen tot president

Medio 2005 stapte de JVP uit de alliantie UPFA, waardoor de UPFA haar parlementaire meerderheid verloor. In november 2005 vonden presidentsverkiezingen plaats. Premier Mahinda Rajapakse nam het namens de UPFA op tegen oud-premier Wickremasinghe van de UNP. Rajapakse beloofde een harde politieke opstelling ten opzichte van de LTTE. Hij won met steun van de JVP en de Singalees boeddhistische partij *Jathika Hele Urumaya* (JHU).

Vredesonderhandelingen hervat

In januari 2006 werden op initiatief van de Noorse Speciale Gezant voor het vredesproces de vredesonderhandelingen tussen de regering en de LTTE hervat. Daaropvolgende onderhandelingsronden mislukten echter en het geweld nam toe. In mei en juni 2006 plaatsten de EU en Canada – in navolging van de VS, het VK, Australië en India – de LTTE op hun lijst van verboden terroristische organisaties. De LTTE eiste hierop de terugtrekking van de SLMM-waarnemers uit EU-landen.¹⁰

Splitsing Northern en Eastern provincies

In oktober 2006 oordeelde de Hoge Raad in Colombo dat door een onjuiste toepassing van de bestaande procedure de samenvoeging van de provincies Northern en Eastern (Northeastern) in 1987 ongeldig en in strijd met de grondwet was.¹¹ In januari 2007 werd de splitsing bestuurlijk een feit.

Militair offensief

In augustus 2006 startte de regering een grootschalig militair offensief tegen de LTTE in het Oosten. Aanleiding was het afsluiten van het afwateringskanaal in Mavil Aru door de LTTE in juli 2006. In de praktijk bleef er weinig over van het *Cease Fire Agreement*. Zowel de regering als de LTTE vond het akkoord achterhaald. De besprekingen van de Donorgroep Sri Lanka¹², die de taak had het vredesproces te monitoren en het geweld in Sri Lanka een halt toe te roepen, leverden weinig op, nu zowel de regering als de LTTE openlijk leken te kiezen voor een militaire aanpak van het conflict. Ook de Noorse Speciale Gezant voor het vredesproces kon slechts de bereidheid tonen zijn rol als bemiddelaar bij de vredesonderhandelingen ter stond op te pakken, zodra de regering en de LTTE hierom zouden verzoeken.

Splitsing TMVP

In mei 2007 zorgde een intern conflict tussen leider kolonel Karuna en zijn tweede man Sivanesathurai Chandrakanthan, bekend als Pillayan, voor een splitsing binnen de *Thamil Makkal Viduthalai Pulikal* (TMVP, ook wel bekend als de Karunafactie). In november 2007 werd Karuna in het VK gearresteerd voor overtreding van de Britse Immigratiewet, waarop hij in januari 2008 veroordeeld werd tot negen maanden

¹⁰ Denemarken, Zweden en Finland gaven gehoor aan de oproep van de LTTE, waarna de SLMM per 1 september 2006 alleen nog uit Noorwegen en IJsland bestond.

¹¹ In 1987 was onder het Indo-Lanka Akkoord een provinciaal bestuur voor de twee provincies opgericht. Toen de *Indian Peace Keeping Force* (IPKF) zich in 1990 echter terugtrok, verdreef de LTTE de toenmalige (gekozen) bestuurders, waarna het provinciaal bestuur niet meer functioneerde. De regering behandelde Northeastern echter als een op zichzelf staande administratieve eenheid.

¹² De Donorgroep Sri Lanka bestond uit de belangrijkste donoren van Sri Lanka en werd ook wel de Tokyo Co-Chairs genoemd, die werd gevormd door Japan, de Verenigde Staten, de Europese Unie en Noorwegen.

gevangenisstraf wegens identiteitsfraude. Na de arrestatie van Karuna werd de leiding van de TMVP overgenomen door Pillayan, maar de loyaliteit aan Pillayan verschilde per regio. De arrestatie van Karuna leidde tot een toename in de confrontaties tussen de Karuna- en Pillayanfacties. In juli 2008 werd Karuna door het VK uitgezet naar Sri Lanka.

Beëindiging Cease Fire Agreement

In juli 2007 heroverde de regering het Oosten op de LTTE. Aansluitend startte het Sri Lankaanse leger een offensief in het noorden. Op 2 januari 2008 verbrak de regering eenzijdig het CFA uit 2002.¹³ Hiermee werd automatisch het mandaat van de *Sri Lanka Monitoring Mission* ingetrokken. De regering stelde de volledige ontwapening van de LTTE als voorwaarde voor toekomstige vredesonderhandelingen. Militaire operaties, zelfmoordaanslagen, bombardementen en vergeldingsacties op burgerdoelen en politici namen na het beëindigen van het staakt-het-vurenakkoord echter in aantal en hevigheid toe. Op 8 januari 2008 werd de minister van Natievorming, D.M. Dassanayake, gedood door een berm bom en op 6 april 2008 kwam de minister van Snelwegen om het leven bij een zelfmoordaanslag. In juli 2008 werd het district Mannar heroverd op de LTTE en drong de regering verder het LTTE gebied binnen.

Verkiezingen gemeente en provincie

Op 10 maart 2008 werden gemeenteverkiezingen gehouden in het Batticaloa district in het Oosten.¹⁴ De TMVP won de verkiezingen. Op 10 mei 2008 vonden na 20 jaar¹⁵ weer provinciale verkiezingen plaats in de districten Ampara, Batticaloa en Trincomalee in het Oosten. Ook hier won de TMVP, door een alliantie met de UPFA. Pillayan werd gekozen tot *Chief Minister* van de provincie. Door middel van de verkiezingen werd de tweedeling tussen het Noorden en Oosten geformaliseerd en werd de territoriale claim van de LTTE ondergraven. De provinciale verkiezingen die in augustus 2008 in de provincies North Central en Sabaragamuwa werden gehouden, bevestigden de populariteit van de regering. De UPFA won de verkiezingen.

Karuna benoemd tot parlamentslid

Op 6 oktober 2008 werd kolonel Karuna door de regeringspartij UPFA benoemd tot parlamentslid. De benoeming stuitte zowel internationaal als nationaal op weerstand, omdat hij door diverse mensenrechtenorganisaties werd beschuldigd van misdaden tegen de menselijkheid. Als gevolg van de benoeming werden de ongeregelde heden tussen de Pillayanfactie en Karunafactie heviger. Deze leidden tot een toename van het aantal verdwijningen en moorden in het Oosten. Karuna besloot medio februari 2009 de TMVP de rug toe te keren, omdat hij zich niet meer zou identificeren met de partij-idealen. Hij stapte over naar de SLFP (*Sri Lanka Freedom Party*), de partij van de president. Begin maart 2009 werd Karuna benoemd tot *non-cabinet* minister voor Nationale Integratie en Reconciliatie. Eind april 2009 werd hij tevens vicepresident van de SLFP.

Dominantie UPFA

Op 14 februari 2009 vonden er provinciale verkiezingen plaats in de provincies Central en Northwest Central. De UPFA won met 60% van de stemmen. Op 25 april 2009 was de Western Province, waar Colombo onder valt, aan de beurt. De UPFA

¹³ Formeel ging de beëindiging van het *Cease Fire Agreement* pas in op 16 januari 2008.

¹⁴ Vanwege aanhoudende gevechten tussen het regeringsleger en de LTTE in het Noorden en het Oosten werden de verkiezingen in deze twee provincies herhaaldelijk uitgesteld.

¹⁵ Tussen 1987 en 2007 werden de provincies Northern en Eastern als één provincie beschouwd, namelijk Northeastern.

kreeg hier 65% van de stemmen. Op 8 augustus 2009 vonden er provinciale verkiezingen plaats in de Uva Province. De UPFA won met een ruime meerderheid van de stemmen. Sashindra Rajapakse, een neef van president Rajapakse werd aangesteld als *Chief Minister* van Uva.

Op 8 augustus 2009 vonden gemeenteverkiezingen plaats in Jaffna en Vavuniya. In Vavuniya won de *Tamil National Alliance* (TNA-pro LTTE) vijf van de elf zetels. In Jaffna werden de verkiezingen gewonnen door de UPFA.

Beëindiging militair offensief tegen LTTE

Begin november 2008 liet de LTTE weten dat zij welwillend stond tegenover een staakt-het-vurenakkoord met de regering. De regering bleef bij haar standpunt dat er geen enkele vorm van onderhandelingen kon plaatsvinden, zolang de LTTE geen afstand zou doen van de wapens.¹⁶ Herhaalde oproepen van president Rajapakse om de wapens neer te leggen en de onderhandelingen te hervatten, sorteerden geen effect. Op 7 januari 2009 plaatste de regering de LTTE symbolisch op haar lijst van verboden terroristische organisaties.

In februari 2009 nam de druk van de internationale gemeenschap op de regering en de LTTE om het militair offensief te beëindigen toe. De LTTE gaf aan dat zij akkoord ging met een staakt-het-vuren, maar geen afstand zou doen van wapens. De regering ging hiermee niet akkoord.

Op 13 en 14 april 2009 werd door de regering, mede als gevolg van de toegenomen internationale druk, unilateraal een staakt-het-vuren ingelast om de burgerbevolking de mogelijkheid te geven het LTTE gebied te verlaten. Dit had geen massale vlucht van burgers uit LTTE gebied tot gevolg, waarna het militair offensief weer werd hervat. De LTTE vond het unilaterale staakt-het-vuren van de regering niet oprecht, omdat het naar haar mening een basis voor politieke onderhandelingen ontbeerde en riep de regering op tot onderhandelingen over een nieuw staakt-het-vurenakkoord.

Op 18 mei 2009 kondigde de regering aan dat de LTTE militair was verslagen en dat Sri Lanka na 26 jaar was bevrijd van de LTTE. De LTTE legde een dag eerder de wapens neer. Op 18 mei 2009 werd nog hevig gevochten. Het is niet precies vast te stellen wat er de laatste dagen van het offensief is voorgevallen. De regering gaf op 18 mei ook te kennen dat de leider van de LTTE Vellipulai Prabhakaran, zijn zoon en andere leiders binnen de LTTE, waaronder Soosai, Pottu Amman en Nadesan, in de strijd waren omgekomen. Op 19 mei 2009 bevestigde de regering de dood van Prabhakaran aan de hand van beeldmateriaal en kondigde voor 20 mei 2009 een nationale feestdag aan om de overwinning te vieren. De LTTE ontkende aanvankelijk de dood van Prabhakaran, maar liet uiteindelijk via een officiële verklaring weten dat haar leider in de strijd was omgekomen.

Politieke macht

In 2008 en 2009 werd de politiek gedomineerd door de UPFA, de partij die sinds januari 2007 een meerderheidsregering vormde met diverse kleine politieke partijen en afhankelijk was van de steun van afvallige leden van de grootste oppositiepartij UNP. De politieke macht was geconcentreerd rond de president en zijn broers, die veel invloed binnen de regering uitoefenden. Dankzij een sterk verzwakte, intern verdeelde oppositie en de militaire successen behaald in de strijd tegen de LTTE,

¹⁶ Na het unilateraal verbreken van het staakt-het-vurenakkoord door de regering op 2 januari 2008, stelde de regering de volledige ontwapening van de LTTE als voorwaarde voor verdere onderhandelingen.

wist Rajapakse zijn positie als president verder te versterken. In 2010 zette deze ontwikkeling zich voort, maar de politieke lijn die president Mahinda Rajapakse volgde, vergrootte de ontevredenheid onder de oppositie vooral. Ook tijdens de provinciale verkiezingen, die op 10 oktober 2009 plaatsvonden in de *Southern Province*, won de UPFA de verkiezingen. Van de noodzaak tot verzoening tussen Tamils, Singalezen en moslims leek de president zich lange tijd niet bewust. In juni 2010 werd evenwel een *Lessons Learnt and Reconciliation Commission*¹⁷ aangesteld, mede onder druk van de secretaris-generaal van de VN.

Presidentsverkiezingen

Hoewel slechts vier van de zes jaar van zijn ambtstermijn waren verstreken, tekende president Rajapakse in november 2009 een decreet voor het houden van vervroegde presidentsverkiezingen. Eind november 2009 kondigde generaal Sarath Fonseka, *Chief of the Defence Staff*, aan dat hij van plan was deel te nemen aan de presidentsverkiezingen. Hij stelde zich kandidaat namens een coalitie van nationalistische en linkse oppositiepartijen (UNP, JVP en TNA). Er deden 22 kandidaten mee. De strijd ging vooral tussen zittend president Mahinda Rajapakse en generaal Sarath Fonseka. Op 26 januari 2010 werd president Mahinda Rajapakse met 57,9% van de stemmen herkozen. Sarath Fonseka behaalde 40,2% van de stemmen. De gemiddelde opkomst was ongeveer 70%. In het noorden was de opkomst laag. Er werd gestemd volgens etnische achtergrond: Tamils en moslims stemden voor Fonseka, de Singalese meerderheid stemde voor Rajapakse. Volgens verkiezingswaarnemers waren de verkiezingen grotendeels vrij en eerlijk verlopen. Sarath Fonseka accepteerde de verkiezingsuitslag echter niet. Hij schreef een brief aan de Kiescommissie waarin hij dreigde met juridische stappen. De *Supreme Court* bevestigde dat de tweede termijn van president Rajapakse, die officieel op 19 november 2010 begon, doorloopt tot 2016. Begin juni 2010 keurde het parlement een voorstel tot wijziging van de grondwet goed, waarin de president de mogelijkheid krijgt, na het aflopen van zijn tweede ambtstermijn, opnieuw deel te nemen aan de presidentsverkiezingen.

Arrestatie Sarath Fonseka

Op 27 januari 2010 omsingelden legerstroepen het hotel waarin Sarath Fonseka verbleef. Op 8 februari 2010 werd hij gearresteerd op verdenking van militaire overtredingen en het beramen van een coupverging. Hij werd aangeklaagd op grond van de *Army Act*. Een aantal van zijn aanhangers werd samen met hem gearresteerd en later vrijgelaten. Op 10 februari 2010 demonstreerden in Colombo duizenden aanhangers tegen zijn arrestatie en ook in andere steden werd gedemonstreerd. De *Supreme Court* wees alle verzoeken tot zijn vrijlating af, maar gaf hem wel toestemming deel te nemen aan de parlementsverkiezingen van april 2010. Op 16 maart 2010 verscheen Sarath Fonseka voor een militaire rechtbank. Een verzoek om amnestie voor Sarath Fonseka werd afgewezen door de president.

Parlementsverkiezingen

Op 9 februari 2010 ontbond de president het parlement en kondigde hij parlementsverkiezingen aan voor 8 april 2010. Bij deze parlementsverkiezingen ging het om de vraag of de UPFA een twee derde meerderheid zou behalen, waardoor de president de mogelijkheid zou krijgen de grondwet te wijzigen. De opkomst bij de verkiezingen was laag. De UPFA won met 60% van de stemmen en behaalde daarmee 144 van de 225 parlementszetels. Hiermee was de UPFA slechts zes zetels verwijderd van een twee derde meerderheid in het parlement. De UNP en de *Democratic National Alliance* (DNA) kregen respectievelijk 29% van de stemmen (60

¹⁷ Zie paragraaf 3.2 voor meer informatie over de *Lessons Learnt and Reconciliation Commission*.

zetels) en 5,5% van de stemmen (7 zetels). De JHU ging van vijf naar twee zetels. Sarath Fonseka bracht ondanks zijn gevangenschap zijn stem uit. De TNA kreeg 2,9% van de stemmen (14 zetels). Op 23 april 2010 werd het nieuwe (zevende) parlement beëdigd. Van de 225 parlementariërs waren 64 nieuw gekozen.

2.1.3 Staatsinrichting

Sri Lanka kent een scheiding der machten met een uitvoerende, een wetgevende en een rechterlijke macht.

Sinds het aannemen van de nieuwe grondwet in 1978 heeft Sri Lanka een presidentieel stelsel dat sterke bevoegdheden toekent aan de president. De president is staatshoofd en regeringsleider. In de praktijk is de scheiding der uitvoerende en rechterlijke machten buiten werking gesteld, doordat geen uitvoering wordt gegeven aan het 17^e amendement op de grondwet.¹⁸

De president beschikt over vergaande bevoegdheden. Hij benoemt (en ontslaat) de leden van het kabinet, schrijft verkiezingen uit en staat aan het hoofd van de strijdkrachten en de politie. De president wordt door middel van algemene verkiezingen gekozen voor zes jaar en is meerdere keren herkiesbaar.¹⁹ Mahinda Rajapakse vervult sinds 19 november 2005 de functie van president. Hij werd voor een tweede termijn herkozen op 26 januari 2010. Dissanayake Mudiyanse Jayaratne vervult sinds 21 april 2010 de functie van premier. Dit is voornamelijk een ceremoniële rol.²⁰

De wetgevende macht berust bij het parlement, dat uit één kamer bestaat. De 225 afgevaardigden worden, eveneens voor een termijn van zes jaar, gekozen in 25 kiesdistricten. Het kabinet is verantwoording schuldig aan het parlement. De laatste parlementsverkiezingen vonden plaats op 8 april 2010.²¹ Naast presidentiële en parlementaire verkiezingen zijn er provinciale en gemeentelijke verkiezingen.

Op 8 september 2010 werd het 18^e amendement op de grondwet door het parlement goedgekeurd. De wijzigingen in dit amendement ondermijnen het 17^e amendement in die zin dat ze de *Constitutional Council* (CC) afschaffen en deze vervangen door een parlementaire adviescommissie (*Parliamentary Council*) waarvan de leden worden benoemd door de president. Hij moet daarvoor de oppositieleider²² en de *Speaker of the House* raadplegen. De ministerraad doet alle benoemingen, overplaatsingen en bevorderingen van de hoge ambtenaren alsook de politie. Onafhankelijke commissies, zoals voorzien in het in 2001 aangenomen, maar nog niet geïmplementeerde 17^e amendement, zijn uit de grondwet geschrapt. Ook zijn er nieuwe maatregelen om de macht van de Kiescommissie en de *National Police Commission* te verminderen. Het meest controversiële aspect van het 18^e amendement betreft het opheffen van de limiet van maximaal twee presidentiële

¹⁸ Zie voor de tekst van het 17^e amendement: <http://www.priu.gov.lk>; ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No 99*, 11 januari 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010. Zie ook: het algemeen ambtsbericht van juni 2010.

¹⁹ EIU, *Country Report Sri Lanka*, maart 2011.

²⁰ CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011.

²¹ CIA, *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011; US State Department, *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011.

²² De oppositieleider is de leider van de grootste niet-regeringspartij.

ambtstermijnen. De president kan tevens al na vier jaar van zijn tweede termijn nieuwe verkiezingen uitschrijven.²³

In september 2010 besprak de regering plannen om de *Colombo Municipal Council* (CMC) af te schaffen. De CMC controleert verschillende overheidsdiensten op het gebied van gezondheid, onderhoud van wegen, afvalverwerking en waterbeheer in de hoofdstad Colombo. De CMC zou vervangen moeten worden door een instantie die direct onder toezicht van het ministerie van Defensie staat.²⁴

Rechtssysteem

Het Sri Lankaanse rechtssysteem is gebaseerd op Romeins-Nederlands en Brits recht en kent meerdere niveaus. Het strafrecht is gebaseerd op het Britse recht en het civiele recht op het Romeins-Nederlands recht. Het personen- en familierecht in Sri Lanka verschilt per etnische groep (Tamil, Singalees of moslim).²⁵ Naast de algemene wet (*Common Law*) zijn er drie parallelle rechtssystemen die het personen- en familierecht regelen. Voor de (Jaffna) Tamil gemeenschap bestaat er de *Thesavalamay*, de Singalezen hebben de *Kandyan Law* en de moslims hebben de *Muslim Law*. Deze rechtssystemen vinden hun grondslag in gewoonterecht en/of religie.²⁶ Gerechtelijke instanties in Sri Lanka worden ingesteld op basis van artikel 105 van de grondwet.

De hoogste rechtsprekende instantie is de Hoge Raad (*Supreme Court*) in Colombo. De Hoge Raad behandelt als eerste en enige instantie onder meer zaken die de grondwet of grondrechten aangaan. Daarnaast is er een Hof van Beroep (*Court of Appeal*), gevestigd in Colombo. Dit is het hof in tweede aanleg dat zaken in hoger beroep behandelt. Het Hooggerechtshof (*High Court*), eveneens gevestigd in Colombo, behandelt onder meer uitleveringszaken, zaken aangaande bijzondere wetgeving als de *Prevention of Terrorism Act* (PTA) en de *Emergency Regulations* in eerste aanleg. Voor zware misdrijven als moord en verkrachting is het Hooggerechtshof de aangewezen rechtbank van eerste aanleg. Tegen een uitspraak van het Hooggerechtshof is hoger beroep mogelijk bij het Hof van Beroep.²⁷ Tegen een uitspraak van het Hof van Beroep in tweede aanleg kan beroep worden aangetekend bij de Hoge Raad.

Het *District Court* behandelt civiele zaken, waaronder erfrecht en huwelijksvermogensrecht en zaken omtrent het belastingrecht. Tegen een uitspraak van een *District Court* kan men beroep aantekenen bij het Hof van Beroep. Tegen een uitspraak van het Hof van Beroep in tweede aanleg is beroep mogelijk bij de Hoge Raad.

Het *Magistrate Court* behandelt strafrechtelijke zaken, met uitzondering van ernstige misdrijven als (poging tot) moord en verkrachting. Tegen een uitspraak van het *Magistrate Court* kan men beroep aantekenen bij één van de provinciale *High*

²³ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, september, oktober 2010; BBC News, *Country Profile: Sri Lanka*, 4 februari 2011; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

²⁴ De CMC is één van de weinige politiek belangrijke instanties in Sri Lanka die niet onder de directe controle van de regering valt. EIU, *Country Profile Sri Lanka*, oktober 2010.

²⁵ US State Department, *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011; CIA, *The World Factbook - Sri Lanka*, 5 juli 2011.

²⁶ Zie voor uitgebreide informatie: <http://www.lankalibrary.com>.

²⁷ Voor de volledige jurisdictie van de Hoge Raad, Hof van Beroep of Hooggerechtshof en overige rechtbanken zie: <http://www.justiceministry.gov.lk>; ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

Courts. Het *Magistrate Court* kan in bepaalde gevallen ook optreden als civielrechtelijke instantie.

Het *Primary Court* behandelt onder meer civiele zaken (schadevergoedingen tot max.1.500 LKR). Er zijn zeven *Primary Courts* gevestigd in Sri Lanka.²⁸ In gebieden waar geen *Primary Court* aanwezig is, fungeert het *Magistrate Court* als bevoegde rechtbank in eerste aanleg. Tegen een uitspraak van het *Primary Court* kan men beroep aantekenen bij een van de provinciale *High Courts*.

De provinciale *High Courts* zijn bevoegd te beslissen in beroepszaken die in eerste aanleg zijn beslecht door een *Magistrate Court* of *Primary Court*. Tegen een uitspraak van het provinciale *High Court* kan men in beroep gaan bij de Hoge Raad.

Rechters van de Hoge Raad, het Hof van Beroep en het Hooggerechtshof te Colombo worden door de president benoemd. Rechters van lagere rechtbanken worden benoemd door de *Judicial Service Commission* (JSC), die bestaat uit de opperrechter en twee, door de president aangewezen andere rechters van de Hoge Raad. Rechters van zowel de Hoge Raad als het Hof van Beroep kunnen na bewezen wangedrag of disfunctioneren uit hun functie worden ontheven door de president na een door de meerderheid gesteunde motie van het parlement. Rechters van het *High Court* kunnen door de president worden ontheven uit hun functie op aangeven van de JSC. Daarnaast kan de president disciplinaire maatregelen tegen hen nemen.²⁹

2.2 Politieke ontwikkelingen

Algemeen

Tijdens de verslagperiode stonden de politieke ontwikkelingen in het teken van de steeds verder doorgevoerde concentratie van macht van president Rajapakse en zijn familie.³⁰ De invoering van het 18^e amendement op de grondwet was hiervan een duidelijk voorbeeld.³¹ Deze concentratie van macht blijkt verder uit het feit dat de *Emergency Regulations* nog steeds van kracht zijn, uit de grote militaire aanwezigheid in het noorden en oosten en uit de steeds groter wordende rol die het leger speelt op gebieden als lokaal bestuur en stedelijke ontwikkeling.³² Ook heeft de regering nog steeds veel invloed op het terrein van economische ontwikkeling en de verdeling van land in het noorden en oosten.³³ Eind mei 2011, toen in Colombo

²⁸ Deze *Primary Courts* zijn gevestigd in Anamaduwa, Angunukolapelessa, Kandy, Mallakam, Pilessa, Wellawaya en Wennappuwa. Zie voor meer informatie: <http://www.justiceministry.gov.lk>.

²⁹ Zie hoofdstuk 15 en 16 van de grondwet, verkrijgbaar via <http://www.priu.gov.lk> en <http://www.justiceministry.gov.lk>; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No 172*, 30 juni 2009.

³⁰ De president en zijn drie broers beheren de belangrijkste portefeuilles. President Rajapakse is minister van Defensie, Financiën en Natievorming en minister van Media, Gothabaya Rajapakse is de secretaris-generaal van Defensie, Basil Rajapakse is minister voor Economische Ontwikkeling en is aangesteld als adviseur van de president en Chamal Rajapakse is minister voor Haven- en Luchtvaartangelegenheden. De oudste zoon van de president, Namal Rajapakse nam in april 2010 deel aan de parlementsverkiezingen. Hij wordt gezien als een mogelijke opvolger van zijn vader. EIU, *Country Profile Sri Lanka*, maart, mei, augustus 2010; Chatham House, *Sri Lanka: concentrating power*, 2 april 2010; AI, *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011; National Peace Council, *Peace time governance requires more power sharing*, 6 juni 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³¹ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

³² Onder de regering Rajapakse is de legermacht verdrievoudigd. US Department of State, *Sri Lanka looks ahead: Will prosperity bring peace?* 14 maart 2011; The Economist, *Sri Lanka's army: In bigger barracks, a victorious army keeps busy despite the lack of an enemy*, 2 juni 2011; The Sunday Times/ICG, *What South Africa can do to help with reconciliation in Sri Lanka*, 24 juli 2011.

³³ Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

een grote protestdemonstratie tegen het nieuwe pensioenplan werd gehouden, lag de regering Rajapakse voor het eerst sinds lange tijd onder vuur.

Andere aandachtspunten tijdens de verslagperiode waren het ontbreken van mediavrijheid, de cultuur van straffeloosheid en het ontbreken van een serieuze poging tot verzoening tussen de verschillende bevolkingsgroepen in het land door de Sri Lankaanse regering. De publicatie van het VN panelrapport en de videobeelden over vermeende mensenrechtenschendingen bezorgden de regering verder veel internationale kritiek.³⁴

Macht UPFA

De regeringspartij UPFA vormt nog steeds de grootste partij in het parlement. De UNP is tot nu toe niet in staat gebleken tegenwicht te bieden aan de UPFA en aan de populariteit van de president. Hoewel de UPFA herhaaldelijk heeft gesteld tegemoet te willen komen aan de eisen van de Tamils om meer macht af te staan aan de provincies, lijkt hiervan in de praktijk geen sprake te zijn. Ook de centralistische stijl van leiding geven van president Rajapakse, gericht op centraal bestuur, lijkt niet te duiden op het afstaan van macht aan de provincies.³⁵

Lokale verkiezingen

Op 17 maart 2011 vonden lokale verkiezingen plaats. In 205 van de 234 lokale districten behaalde de UPFA de meerderheid van de stemmen. De opkomst was laag (55%).³⁶ Voorafgaand aan de verkiezingen waren door de Sri Lankaanse autoriteiten dreigingen geuit dat de districten waar de UPFA niet de grootste zou worden, minder of geen fondsen zouden ontvangen voor geplande ontwikkelingsprogramma's van de overheid. Ook vonden in de weken voorafgaand aan de verkiezingen enkele incidenten plaats, waarbij het vooral ging om intimidatie door geweld. Tijdens de campagne werden overheidsmiddelen voornamelijk aangewend ten gunste van de regerende coalitie. In een aantal van de districten waar de grootste oppositiepartij UNP sterk werd geacht, werden de verkiezingen uitgesteld. Verder was de versplintering en de verdeeldheid tussen en binnen de oppositiepartijen een reden voor de nederlaag van de tegenstanders van de huidige regering. Het meest opvallende aan de uitslag van de verkiezingen was de bevestiging van de tweedeling tussen het noorden van het land en de overige districten. In die districten waar de meest intensieve gevechten zijn gevoerd met de LTTE, bleek de oppositie in de vorm van de TNA duidelijk de meerderheid van stemmen te hebben behaald. De TNA won in totaal in twaalf districten. De Tamil kiezers maakten hiermee duidelijk dat zij de TNA als hun democratische en politieke vertegenwoordiging zien.

In de aanloop naar de lokale verkiezingen van 23 juli 2011 vonden enkele incidenten plaats. Ten minste één persoon werd gedood. Ook was sprake van intimidatie van kandidaten en beïnvloeding van kiezers. Op de dag van de verkiezingen won de TNA 18 van de 26 zetels in het noorden en het oosten.³⁷

Verzoeningsproces

Hoewel er in de verslagperiode enkele pogingen zijn geweest om te starten met een voorzichtig verzoeningsproces, was er eind 2010 formeel nog niets gebeurd tussen

³⁴ EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2011.

³⁵ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, maart 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE*, Asia Report No. 206, 23 juni 2011.

³⁶ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, april 2011.

³⁷ National Peace Council, *Freedom of association is a right in the north as elsewhere*, 24 juni 2011; National Peace Council, *Free and fair election will be cornerstone of political solution*, 18 juli 2011; AFP, *One killed in Sri Lanka ahead of vote*, 23 juli 2011; BBC News, *Tamil party wins elections in Sri Lanka's ex war zone*, 24 juli 2011.

de enige parlementaire Tamilpartij, de TNA en de Sri Lankaanse regering. In november 2010 besprak TNA leider Sampandan met de president de noodzaak van het (wederom) starten van de besprekingen.

In juni 2010 bracht president Rajapakse een bezoek aan India, waar hij o.a. sprak over het delegeren van meer macht aan de Sri Lankaanse provincies en over het beginnen van onderhandelingen met de Tamil partijen. Ook benadrukte hij zijn commitment aan de invoering van het 13^e amendement op de grondwet.³⁸

In januari en februari 2011 hield de regering besprekingen met de TNA over constitutionele veranderingen die etnische verzoening en duurzame vrede mogelijk zouden kunnen maken. Ook werd er gesproken over het hervestigen van mensen uit de *High Security Zones* (HSZ's) in de *Northern Province*. De TNA sprak haar bezorgdheid uit over het feit dat een donatie uit India in de vorm van tractoren die bedoeld was voor de provincies *Northern* en *Eastern*, in de *Southern Province* terecht was gekomen.³⁹

Verder bracht president Rajapakse tijdens het Thai Pongal festival in januari 2011 een bezoek aan enkele Hindu tempels in het noorden en oosten. De president sprak de menigte in het Tamil toe en deed een oproep tot samenwerking in het belang van nationale eenheid en vooruitgang.⁴⁰

Sinds januari 2011 zijn er enkele besprekingen geweest tussen de TNA en de Sri Lankaanse regering, maar er lijkt nog een lange weg te gaan.⁴¹ De TNA neemt zaken bijzonder serieus, maar van de kant van de regering gaat het niet van harte. De UNP is in het geheel niet in staat een bijdrage te leveren aan het verzoeningsproces. Opvallend was het verzuim van de regering aan de TNA om een lijst met namen en plaatsen beschikbaar te stellen van de duizenden Tamils die verdacht worden van het hebben van banden met de LTTE en die nog steeds worden vastgehouden (en door hun families worden vermist).⁴² Verder wees de TNA op 12 mei 2011 een voorstel van de regering om een Tweede Kamer met regionale vertegenwoordigers op te richten van de hand.⁴³ In juni 2011 gaf de president aan dat hij een parlementair comité wil laten beslissen over de te volgen route voor machtsdeling. De TNA en enkele andere partijen deden dit voorstel af als een vertragingstechniek.

In mei 2011 bracht de minister van Buitenlandse Zaken een bezoek aan India. Naar aanleiding van dat bezoek werd een gezamenlijke persverklaring uitgebracht, waarin stond dat Sri Lanka zou blijven werken aan een verzoeningsproces en een politieke oplossing langs de lijnen van het 13^e amendement.

Tamil-diaspora

³⁸ Het 13e amendement op de grondwet moet meer bestuurlijke macht geven aan de provincies (onderwijs, politie, financiën en landbeheer), maar is tot op heden niet geïmplementeerd vanwege politieke onwil en het ontbreken van effectieve bestuurlijke organen op provinciaal niveau. Zie voor nadere details het algemeen ambtsbericht Sri Lanka van augustus 2009 en september 2008 en <http://www.lawnet.lk> of <http://www.priu.gov.lk> voor de volledige tekst van het 13^e amendement. Zie verder ook: ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No 99*, 11 januari 2010; EIU, *Country Profile Sri Lanka*, juli 2010.

³⁹ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, maart 2011.

⁴⁰ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, februari 2011.

⁴¹ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

⁴² ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

⁴³ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

Sinds de uitschakeling van de LTTE in mei 2009 heroriënteert de Tamil diaspora zich. Er zijn twee stromingen: een gematigde beweging die voorstander is van een politieke oplossing en een harde kern die vasthoudt aan separatisme (eventueel met gebruik van geweld). Er zijn in de diaspora nieuwe groeperingen gevormd, zoals de *Global Tamil Forum* (GTF) en de *Transnational Government of Tamil Eelam* (TGTE)⁴⁴. Volgens *International Crisis Group* is de kans klein dat de LTTE zich binnen de diaspora zal hergroeperen.⁴⁵

De Tamil diaspora⁴⁶ bevindt zich voornamelijk in Canada, de VS, de Europese Unie (vooral in Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en het VK) en Australië. De diaspora verleende de LTTE zowel vrijwillig als onder dwang financiële ondersteuning. Door het aan banden leggen van internationale, illegale activiteiten van de LTTE kwam de internationale fondsenwerving van de LTTE echter onder druk te staan.⁴⁷ De Sri Lankaanse regering deed in augustus 2009 een internationale oproep om LTTE leden en fondsen, die miljoenen dollars zouden bevatten, over te dragen aan Sri Lanka.⁴⁸ Hoewel het fondsennetwerk is verzwakt, bestaat het nog steeds.⁴⁹

Eind april 2011 verschenen er berichten in de Nederlandse pers over een rapport van de nationale recherche (KLPD), waarin staat dat Tamils in Nederland⁵⁰ onder druk worden gezet om te betalen voor de gewapende strijd in Sri Lanka.⁵¹ Personen die weigeren krijgen problemen. Er is vrees voor represailles jegens familieleden. Per Tamil-gezin wordt ongeveer 2.000 euro geëist. De Tamil-gezinnen worden thuis of bij demonstraties benaderd. Volgens de nationale recherche betreft het professionele criminele praktijken van de Tamil Tijgers (LTTE).⁵²

Het onderzoek van de nationale recherche naar strafbare activiteiten van de Tamil Tijgers in Nederland loopt sinds 2009 en de recherche heeft 38 Tamils en vijf rechtspersonen als verdachte aangemerkt. Deze personen worden verdacht van het financieel ondersteunen of deelnemen aan een criminele organisatie.⁵³ In mei 2011 legde de politie bij een huiszoeking in Schagen beslag op de financiële administratie van de LTTE. De hoofdboekhouder, tevens een 'internationaal kopstuk' van de LTTE, coördineerde volgens de politie wereldwijd bestedingen van 136 miljoen euro. Ook denkt de politie de leider van de Nederlandse tak van de LTTE te hebben opgepakt. Verder zou er in Nederland een netwerk zijn van 21 Tamilscholen waar de

⁴⁴ Hoofd van de TGTE is de New Yorkse advocaat Visvanathan Rudrakumaran. Zijn volgelingen zijn voormalige aanhangers van Kumaran Padmanadan (KP), die thans in het buitenland verblijven.

⁴⁵ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; ICG, *The Sri Lankan Tamil Diaspora after the LTTE, Asia Report No. 186*, 23 februari 2010.

⁴⁶ De Tamil diaspora wordt geschat op ongeveer 1 miljoen personen. De Tamil Tijgers hebben vestigingen in 54 landen.

⁴⁷ Daily News, *LTTE's global network suffers setback*, 2 mei 2008; BBC, *UK Tamil guilty of aiding Tigers*, 17 april 2009.

⁴⁸ BBC, *Sri Lanka calls for rebel assets*, 21 augustus 2009; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lankan Defence Secretary calls on countries to hand over LTTE rebels and their assets*, 21 augustus 2009; EIU, *Country Report Sri Lanka*, september 2009, januari 2010.

⁴⁹ Eind april 2010 werden in Nederland zeven verdachten aangehouden op verdenking van het steunen van de terroristische organisatie LTTE. Medio juni 2010 werden vier verdachten gearresteerd. NRC Next, *Onderzoek Tamils: 7 opgepakt*, 27 april 2010; News Line, *Alleged LTTE supporters arrested in Netherlands*, 17 juni 2010.

⁵⁰ In Nederland wonen ongeveer 10.000 Tamils.

⁵¹ NRC Handelsblad, *Tamil Tijgers sluipen door Schagen*, 14 mei 2011; NRC Handelsblad, *Nederlandse Tamils regelden financiering strijd op Sri Lanka*, 14 mei 2011.

⁵² Binnenlands Bestuur, *Nederlandse Tamils worden afgeperst*, 22 april 2011; Trouw, *Tamiltijgers persen gezinnen in Nederland af*, 23 april 2011; Binnenlands Bestuur, *Dekmantel voor Tamil-Terreur*, 23 april 2011; Zie ook: <http://www.nationale-recherche.nl/tamils>.

⁵³ De LTTE staat sinds 29 mei 2006 op de EU lijst van terroristische organisaties.

gewapende strijd voor een eigen staat wordt verheerlijkt. Door het politieonderzoek hebben vrijwel alle verenigingen van Tamils in Nederland hun activiteiten gestaakt.⁵⁴

In Nederland zijn volgens de nationale recherche ten minste vijf aan de LTTE gelieerde Tamil-organisaties actief:

- TCC (*Tamil Coordinating Committee*); doelstelling volgens de inschrijving bij de Kamer van Koophandel is 'het ondersteunen van Tamils in Nederland, het Nederlandse volk en regering inlichten over de situatie van het Tamil-volk in Sri Lanka en daarmee politieke steun trachten te verkrijgen'.
- TRO (*Tamil Rehabilitation Organisation*), frontorganisatie van de Tamils die zich bezig houdt met fondsenwerving.
- TYO (*Tamil Youth Organisation*), jongerenorganisatie die zich bezig houdt met propaganda onder studenten en bevolking. Daarnaast heeft de TYO de taak studenten aan te moedigen een studierichting te kiezen die 'geschikt is voor de ontwikkeling van Tamil Eelam'.
- TKCO (Tamil Kunst en Culturele Organisatie Nederland), verzorgt culturele programma's tijdens belangrijke Tamil-Eelam-dagen.
- TVO (Tamil Vrouwen Organisatie), doelstelling is het verenigen en bewust maken van Tamilvrouwen in het buitenland en hen te laten deelnemen aan de administratieve structuur van de buitenlandse afdelingen.⁵⁵

EUROPOL beschuldigde de LTTE in het *EU Terrorism Situation and Trend Report* van 2011 van betrokkenheid bij handel in drugs en mensenhandel om fondsen te werven voor terroristische activiteiten. Ook zou de LTTE betrokken zijn bij georganiseerde misdaad, zoals het faciliteren van illegale immigratie, *credit card skimming*, het witwassen van geld en fraude om terroristische activiteiten te ondersteunen. Daarnaast verzamelde de LTTE geld in van leden onder het mom van donaties en lidmaatschapsgelden, terwijl het in feite ging om afpersing en illegale belastinginning. Verder gebruikte de LTTE internationale propagandakanalen en eigen media om de eigen ideologie te verspreiden. In 2010 werden 27 personen gearresteerd (o.a. in Frankrijk, Duitsland en Nederland) die banden hadden met de LTTE.⁵⁶ LTTE-leider Pratheepan Thavaraja, die betrokken was bij de aankoop van wapens voor de LTTE en in de VS verblijft, zal samen met enkele getuigen, door de Nederlandse justitie worden verhoord.⁵⁷

In mei 2011 verschenen er berichten in de Noorse media waarin werd beweerd dat de Noorse ambassade twaalf leden van de LTTE had geholpen Sri Lanka te verlaten. De Noorse autoriteiten ontkenden de berichten. LTTE-activist Perimpanayagam Sivaparan (ook bekend onder de naam: Nediyanwan) die in Noorwegen vastzit en door Nederland wordt gezocht, is in mei 2011 door de Nederlandse politie ondervraagd. In diezelfde maand deed een lid van de Noorse conservatieve partij een oproep in het Noorse parlement om de LTTE in Noorwegen (net als in de EU) te verbieden. In Noorwegen zou tevens sprake zijn van illegale fondsenwerving voor de LTTE.⁵⁸

⁵⁴ NRC Handelsblad, *Tamil Tijgers sluipen door Schagen*, 14 mei 2011; NRC Handelsblad, *Nederlandse Tamils regelden financiering strijd op Sri Lanka*, 14 mei 2011.

⁵⁵ OM, *Onderzoek Tamil Tijgers in Nederland*, zie: <http://www.om.nl>; Binnenlands Bestuur, *Dekmantel voor Tamil-Terreur*, 23 april 2011; NRC Handelsblad, *Tamil Tijgers sluipen door Schagen*, 14 mei 2011; BBC Sinhala.com, *Call for LTTE ban in Norway*, 20 mei 2011; The Island, *Lanka appreciates Dutch probe, highlights limitations in global action*, 9 juni 2011.

⁵⁶ EUROPOL, *TE-SAT 2011, EU Terrorism Situation and Trend Report; LTTE involved in trafficking drugs, human beings*, says Europol report, 26 april 2011, zie: <http://www.satp.org>.

⁵⁷ News Line, *Dutch seek SL permit to question former LTTE leaders*, 25 mei 2011, zie: <http://www.priu.gov.lk>.

⁵⁸ News Line, *Dutch seek SL permit to question former LTTE leaders*, 25 mei 2011, zie: <http://www.priu.gov.lk>; BBC Sinhala.com, *Call for LTTE ban in Norway*, 20 mei 2011; EIU, *Country Profile Sri Lanka*, juni 2011.

Naar aanleiding van het onderzoek naar LTTE fondsenwerving in Nederland werden in juni 2011 op verzoek van de Nederlandse officier van Justitie in Colombo een zevental getuigen verhoord. De verhoren dienen als officiële bewijsvoering in de rechtszaak die voor eind september 2011 in Nederland gepland staat. Kumaran Pathmanathan (op papier de huidige leider van de LTTE en momenteel door de Sri Lankaanse autoriteiten onder huisarrest geplaatst) zal begin augustus 2011 door Nederland worden verhoord.

Internationale relaties

De relatie tussen de regeringspartij UPFA en donoren uit westerse landen bleef tijdens de verslagperiode gespannen, hoofdzakelijk vanwege de beschuldigingen van mensenrechtenschendingen, begaan door Sri Lankaanse ordetroepen. De banden met India en China verbeterden. Verder heeft Sri Lanka de laatste jaren banden aangeknoopt met landen als Iran, Pakistan, Rusland, Japan, Libië en Myanmar.⁵⁹

In juni 2010 bracht president Rajapakse een bezoek aan India. Tijdens dat bezoek gaf India aan geïnteresseerd te zijn in het openen van consulaten in Hambantota en Jaffna. In november 2010, toen de Indiase minister van Buitenlandse Zaken een bezoek bracht aan Sri Lanka, vond de inauguratie van de twee consulaten plaats.⁶⁰

In december 2010 bracht de president een bezoek aan het VK. Hij zou een speech houden voor de *Oxford Union*, een *debating society* van de universiteit van Oxford. De *Oxford Union* trok de uitnodiging echter op het laatste moment in, uit angst voor verstoringen door de Tamil diaspora in het VK. De gebeurtenis heeft de relaties tussen het VK en Sri Lanka beschadigd.⁶¹

2.3 Veiligheidssituatie

Algemeen

De verbetering van de veiligheidssituatie heeft zich in de verslagperiode verder voortgezet.⁶² Het aantal *checkpoints* is verminderd, vooral in Colombo en enkele *High Security Zones (HSZ's)*⁶³ zijn toegankelijk gemaakt voor de bevolking (al zijn veel HSZ's nog steeds in tact).⁶⁴ De regering heeft met het openstellen van een aantal HSZ's ongeveer 2.800 huizen toegankelijk gemaakt voor terugkerende ontheemden. Verder heeft de regering plannen om in het noorden nog eens 100.000

⁵⁹ EIU, *Country Report Sri Lanka*, maart 2011; Global Insight, *Sri Lanka: UN rights chief calls on Sri Lanka to allow international war crimes probe*, 1 juni 2010; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE*, Asia Report No. 206, 23 juni 2011.

⁶⁰ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, juli, december 2010.

⁶¹ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, januari 2011.

⁶² UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

⁶³ HSZ's werden ingesteld door de regering ter bescherming van strategisch en/of economisch belangrijke doelen. Er zijn twee soorten HSZ. Het ene betreft grote stukken land die officieel (en waarschijnlijk permanent) door de regering in beslag werden genomen. Het andere betreft kleinere stukken land die niet officieel door de regering in beslag zijn genomen voor militaire kampen en militaire installaties. De grenzen van een HSZ rondom militaire terreinen strekken zich soms uit tot een straal van vier km vanaf de omringende hekken van het terrein. Het is verboden HSZ's te fotograferen. Ondanks berichten dat de HSZ's zouden worden opgeheven zijn de meeste HSZ's nog steeds in tact. Er zijn voor zover bekend geen nieuwe HSZ's bijgekomen. Het is niet bekend hoeveel HSZ's er nog zijn.

⁶⁴ US Department of State, *2009 Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; US Department of State, *Sri Lanka looks ahead: Will prosperity bring peace?* 14 maart 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

extra woningen te bouwen voor deze groep.⁶⁵ India zal de bouw van 50.000 huizen op zich nemen. Tot nu toe is vanwege gebrekkige samenwerking van de kant van de Sri Lankaanse regering echter slechts een aantal huizen gebouwd.⁶⁶ Een aantal gebieden is in de verslagperiode deels of volledig ontdaan van landmijnen.⁶⁷

Een grote groep ontheemden is in de afgelopen tijd naar het oorspronkelijke woongebied teruggekeerd, maar voor veel ontheemden is het nog niet mogelijk om hun normale leven weer op te pakken. Veel families die een kostwinner hebben verloren, hebben problemen met het voorzien in hun levensonderhoud. Ook zijn er problemen op het gebied van de herverdeling van land. Veel mensen kunnen niet terug omdat hun land nog niet is ontdaan van landmijnen, of vanwege het feit dat hun land wordt bezet door het leger en is aangewezen als HSZ of *Special Economic Zone* (SEZ). Anderen kunnen niet terug omdat ze geen land hebben om naar terug te keren.⁶⁸

Vavuniya

In het district Vavuniya werd het grootste gedeelte van de (gevluchte) ontheemden uit LTTE gebied opgevangen. Eind mei 2011 bevonden zich nog ruim 17.000 mensen in de ontheemdenkampen.⁶⁹

Het Noorden en het Oosten

In het Noorden en Oosten is de veiligheidssituatie voor de burgerbevolking in de verslagperiode enigszins verbeterd, al blijft deze zwak.⁷⁰ In het Noorden en Oosten, waar voornamelijk Tamils en moslims wonen, zijn nog steeds veel (hoofdzakelijk Singalese) militairen aanwezig. Deze militaire aanwezigheid en het feit dat het lokale bestuur bijna volledig is overgenomen door de militairen zijn een gegeven. De belangrijkste bestuursfuncties worden hier nu vervuld door gepensioneerde militairen. De dorpschouwen hebben door de aanwezigheid van de militairen nauwelijks controle over dagelijkse beslissingen. Op de belangrijkste wegen en bij *checkpoints* zijn nog militairen aanwezig.⁷¹ Het *checkpoint* bij Madawachi, de 'grens' met het noorden, is opgeheven en bij het *checkpoint* Omanthai, waar voorheen uitgebreide controles plaatsvonden, wordt niet of nauwelijks meer gecontroleerd.

Killinochchi, voorheen een spookstad, is nu een drukke en bedrijvige plaats. Er wordt veel gebouwd en alle banken van Sri Lanka hebben er een vestiging geopend. In de districten Killinochchi en Mullaitivu is het leger echter nog duidelijk aanwezig.⁷² Het leger controleert en stuurt de meeste zaken aan. In deze districten zijn vanwege

⁶⁵ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; US Department of State, *Sri Lanka looks ahead: Will prosperity bring peace?* 14 maart 2011.

⁶⁶ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

⁶⁷ US Department of State, *2009 Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; US Department of State, *Sri Lanka looks ahead: Will prosperity bring peace?* 14 maart 2011.

⁶⁸ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

⁶⁹ OCHA, *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 32*, mei 2011; BBC Sinhala.com, *Over hundred thousand IDPs waiting to return*, 16 mei 2011.

⁷⁰ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, mei 2011.

⁷¹ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

⁷² Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

de *Presidential Task Force* (PTF)⁷³ weinig internationale hulporganisaties aanwezig en directe hulpverlening aan teruggekeerden is minimaal. Een deel van het noorden, voorbij Killinochchi, is nog niet van mijnen ontdaan.⁷⁴

Op het schiereiland Jaffna bevonden zich meerdere HSZ's, waarvan het grootste deel afgesloten was voor burgers en niet mocht worden bewoond. Een deel van deze gebieden is weer open. Het grootste deel van de teruggekeerde ontheemden woont echter nog bij gastgezinnen, omdat hun huizen zich in niet-toegankelijke HSZ-gebieden bevinden.⁷⁵ Het is niet bekend hoeveel HSZ's er nog zijn in Jaffna.⁷⁶ In Jaffna-stad zijn nog veel militairen aanwezig. De bevolking voelt zich door hen gecontroleerd en noemt de controles intimiderend en onvoorspelbaar. Door de vele verplichtingen tot melden voelt men zich onvrij.⁷⁷

In 2009 is het aantal veiligheidsmaatregelen in Trincomalee sterk verminderd. Ook de veiligheidssituatie in Batticaloa is verbeterd, al is het in Batticaloa nog niet zo rustig als in Trincomalee en zijn hier nog veel militairen aanwezig. Volgens de hoofdofficier van politie in Batticaloa zijn er geen LTTE-leden meer en zijn de meeste wapens ingenomen.⁷⁸

In Sampur verblijven nog ongeveer 6.000 ontheemden die niet kunnen terugkeren, omdat hun land is aangewezen als HSZ.⁷⁹

Strijdkrachten en politie

De Sri Lankaanse strijdkrachten (landmacht, marine en luchtmacht) tellen voor zover bekend ongeveer 180.000 manschappen. De strijdkrachten verloren tijdens de burgeroorlog en als gevolg van desertie veel van hun manschappen. Tijdens de verslagperiode is het aantal militaire kampen in het Noorden flink uitgebreid. Een groep parlementsleden van de TNA sprak hierover grote bezorgdheid uit.⁸⁰

De politie valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Defensie, Algemene Veiligheid en Recht en Orde.⁸¹ De politiemacht telt ongeveer 86.000 leden, onder wie 5.850 leden van de *Special Task Force* (STF).⁸² De president staat als minister van Defensie formeel aan het hoofd van de politie. Hij is tevens opperbevelhebber van de strijdkrachten (landmacht, marine en luchtmacht). De president voert samen met zijn broer (secretaris-generaal van Defensie) de belangrijkste benoemingen binnen de politie uit. De politie staat daarmee onder

⁷³ De PTF werd in mei 2009 middels een decreet in het leven geroepen en staat boven de lijnministeries. Alle voorgenomen interventies van hulporganisaties moeten vooraf door het PTF worden goedgekeurd. Vanwege de gevoelige relatie tussen de Sri Lankaanse regering en de internationale hulporganisaties worden maar weinig voorstellen goedgekeurd.

⁷⁴ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

⁷⁵ Govt. of Sri Lanka, *Resettlement of IDPs: now focus on Vanni east*, 2 maart 2010.

⁷⁶ Wel is bekend dat ongeveer 24 vierkante mijl landbouwgrond op het schiereiland Jaffna niet gebruikt kan worden, omdat deze grond als HSZ is aangemerkt. Tijdens de verslagperiode is de omvang van dit gebied kleiner geworden. US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

⁷⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

⁷⁸ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

⁷⁹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

⁸⁰ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

⁸¹ Het CID en het TID van politie en militaire inlichtingendienst (MIC) vallen ook onder het ministerie van Defensie.

⁸² US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

onmiddellijke controle van de president en zijn broer.⁸³ De dagelijkse leiding van de politie is in handen van de inspecteur-generaal.

De STF is een elite-eenheid van de politie die wordt ingezet bij antiterroristische operaties. Verder verzorgt de STF de beveiliging van hoogwaardigheidsbekleders en militaire bases. De STF wordt getraind door het leger.⁸⁴

In Jaffna District werden eind 2009 meer dan 500 politieagenten geworven, vooral onder Tamils en moslims. Eind 2010 waren 300 van deze politieagenten klaar met hun opleiding. Twintig van hen zijn vrouwen. De agenten zullen in het noorden worden ingezet. Volgens het mensenrechtenrapport van 2010 van het *US Department of State* is de Sri Lankaanse regering echter bezorgd dat veel van de nieuwe agenten in het verleden lid waren van Tamil paramilitaire groeperingen.⁸⁵

In de verslagperiode werd een aantal nieuwe politiebureaus geopend in gebieden die vroeger onder LTTE-beheer stonden. Eerder werden al vier speciale politie *units* geopend in politiebureaus in buitenwijken van Colombo waar voortaan verklaringen in het Tamil kunnen worden afgenomen. De overheid heeft plannen voor het openen van meer van deze *units*.⁸⁶ Daarnaast werden taaltrainingen aan politieagenten aangeboden.⁸⁷ Ondanks al deze veranderingen en plannen bestaan leger en politie nog steeds hoofdzakelijk uit Singalezen die nauwelijks Tamil spreken.⁸⁸

*Paramilitaire groeperingen*⁸⁹

Volgens verschillende bronnen zijn de meeste paramilitaire groeperingen niet meer als zodanig actief, al verschenen er tijdens de verslagperiode af en toe berichten in media die dit tegenspraken.⁹⁰ De meeste personen die actief waren binnen de paramilitaire groeperingen, zijn volgens diverse bronnen nu vooral politiek actief.⁹¹ Zij hebben hun eigen kantoren geopend in voormalig LTTE-gebied. Sommige (voormalige) paramilitaire groeperingen houden zich bezig met criminele activiteiten.⁹²

Politieke Tamil en moslim leiders die momenteel een actieve rol in het oosten en noorden spelen zijn: Douglas Devananda (parlements lid en leider van de *Eelam People's Democratic Party*, EPDP), Rishad Bathiyutheen (minister van Industrie en Handel) en Vinayagamurthi Muralitharan, alias Karuna (parlements lid).⁹³ Op 11 mei 2011 werd de secretaris van voormalig LTTE leider Karuna vermoord. Enkele

⁸³ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010.

⁸⁴ Zie voor meer informatie over de STF: <http://www.police.lk>; Home Office, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010.

⁸⁵ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

⁸⁶ BBC News, *Colombo police in Tamil unit move*, 19 maart 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010.

⁸⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

⁸⁸ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

⁸⁹ Voor achtergrondinformatie over paramilitaire groeperingen, zie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka van augustus 2009.

⁹⁰ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010. UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

⁹¹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

⁹² Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

⁹³ Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

bondgenoten van Karuna's rivaal Pillayan werden in verband met de moord gearresteerd.⁹⁴

De TMPV wordt geleid door Sivanesathurai Chandrakanthan, alias Pillayan. Als *Chief Minister* van het Oosten heeft hij onder de huidige centrale regering slechts beperkte bevoegdheden. De TMPV maakt alleen in het Oosten deel uit van het bestuur.⁹⁵

De PLOTE (*People's Liberation Organisation of Tamil Eelam*) zou actief zijn geweest in ontheemdenkampen in Vavuniya.⁹⁶ In Jaffna en het Noorden zou de EPDP nog betrokken zijn bij paramilitaire activiteiten en politieke tegenstanders bedreigen. Het is niet bekend in hoeverre deze groeperingen (volledig) zijn ontwapend.⁹⁷

Volgens verschillende bronnen zijn er in de verslagperiode geen bewijzen meer geweest van het bestaan van LTTE-groeperingen in Sri Lanka.⁹⁸ De dreiging van Tamil separatisme blijft echter bestaan en de regering houdt nog steeds rekening met incidentele geweldsincidenten.⁹⁹

⁹⁴ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

⁹⁵ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace*, *Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

⁹⁶ Het is niet precies bekend waaruit deze activiteiten bestonden.

⁹⁷ Daily Mirror, *Sri Lanka a country of concern*, 19 maart 2010; *Sri Lanka a country of concern*, 19 maart 2010, zie: <http://www.lankaeverything.com>; EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

⁹⁸ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE*, *Asia Report No. 206*, 23 juni 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

⁹⁹ EIU, *Country Report Sri Lanka*, juni 2010, mei, juni 2011; Global Insight, *Sri Lanka: Explosion rips through commercial area of Sri Lankan capital, authorities rule out separatist involvement*, 24 juni 2010.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Sri Lanka is partij bij de volgende verdragen en protocollen¹⁰⁰:

- Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR, in werking getreden op 11 juni 1980), evenals het bijbehorende eerste Facultatief Protocol waarin het individuele klachtrecht bij het Mensenrechtencomité is vastgelegd (in werking getreden in 1998);
- Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT, in werking getreden op 2 februari 1994);
- Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC, in werking getreden in 1991), het Facultatief Protocol betreffende de betrokkenheid van kinderen in gewapend conflict (in werking getreden in 2000) en het Facultatief Protocol betreffende de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie (in werking getreden in 2006)¹⁰¹;
- Verdrag en eerste Facultatief Protocol inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW, in werking getreden in 1981, protocol in 2003);
- Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie (CERD, in werking getreden in 1982);
- Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (CESCR, in werking getreden in 1980);
- Verdrag ter Bestrijding van Terrorismefinanciering (CSFT, in werking getreden in 2002);
- Internationaal Verdrag inzake de Bescherming van de Rechten van Arbeidsmigranten en hun Gezinsleden (CMW, in werking getreden in 2003).¹⁰²
- Haags Verdrag inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale kinderontvoering 1980;¹⁰³
- Op 6 februari 2007 heeft Sri Lanka de *Paris Principles (principles and guidelines on children associated with armed forces or armed groups)* ondertekend.¹⁰⁴

Sri Lanka is geen partij bij onder meer de volgende verdragen en protocollen:

- Het Vluchtelingenverdrag van 1951 en het bijbehorende protocol van 1967¹⁰⁵;
- Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof. Wel tekende Sri Lanka in november 2002 een bilateraal akkoord met de Verenigde Staten dat de uitlevering van Amerikaanse en Sri Lankaanse burgers door de wederzijdse landen aan het Internationale Strafhof moet voorkomen;
- Het tweede facultatief Protocol behorend bij het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR);

¹⁰⁰ Informatie op de website van UNHCR, zie: <http://www.ohchr.org>.

¹⁰¹ UN, *International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, Eleventh Session, 12-16 October 2009, CMW/C/LKA/CO/1*, 14 december 2009.

¹⁰² Informatie over mensenrechten, zie de website van de VN: <http://www.unhcr.ch>.

¹⁰³ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁰⁴ De *Paris Principles* behelzen afspraken tegen de inzet van kindsoldaten. Het akkoord voorziet in onder meer voorkoming van rekrutering en het vervolgen van personen die kinderen ronselen.

¹⁰⁵ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

- Het Facultatief Protocol behorend bij het Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT);
- Het Verdrag inzake Bescherming van Alle Personen tegen Gedwongen Verdwijningen;
- Het Facultatief Protocol behorend bij het Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap.

De implementatie van de humanitaire en mensenrechtenverplichtingen van Sri Lanka op nationaal niveau is volgens de verantwoordelijke verdrag comités van de VN over het algemeen onvoldoende. Daarnaast voldoet Sri Lanka sinds lange tijd niet aan rapportageverplichtingen uit hoofde van internationale mensenrechtenverdragen waarbij het land partij is.

3.1.2 *Nationale wetgeving*

Algemeen

De militaire beslechting van het conflict, waarbij de LTTE medio mei 2009 is verslagen, heeft nog niet tot een normalisering van de mensenrechtensituatie geleid. Vooral tijdens de laatste maanden van het conflict (januari-mei 2009) werden de mensenrechten door beide partijen in het conflict op grove wijze geschonden. Verschillende landen en mensenrechtenorganisaties hebben opgeroepen tot een onderzoek naar oorlogsmisdaden.¹⁰⁶ Ook tijdens de huidige verslagperiode bleef de mensenrechtensituatie zorgelijk. Op 24 februari 2011 liet *Amnesty International* in een *statement* aan de Mensenrechtenraad van de VN weten dat de mensenrechtensituatie in Sri Lanka sinds de VN Mensenrechtenraad van mei 2010 niet is verbeterd.¹⁰⁷

Emergency Regulations en Prevention of Terrorism Act (PTA)

De noodregelgeving (*Emergency Regulations*) biedt politie, leger en 'andere overheidsdienaren en specifiek door de president aangewezen personen', ruime opsporings- en aanhoudingsbevoegdheden. De omschrijvingen in de noodregelgeving van bevoegdheden en misdrijven zijn voor meerdere uitleg vatbaar en kunnen bij arrestaties leiden tot willekeur, rechtsongelijkheid en onzekerheid, waarvan vooral Tamils slachtoffer zijn.¹⁰⁸ Op 4 mei 2010 werd de noodregelgeving, die sinds augustus 2005 van kracht is, enigszins versoepeld. De versoepeling betrof o.a. de vrijheid van meningsuiting en het mediatoezicht. Daarnaast werd de detentieperiode teruggebracht van maximaal een jaar naar maximaal drie maanden. Verder zal de reguliere wetgeving zoveel mogelijk worden toegepast. Ook werden enkele oude bepalingen ten aanzien van vakbondsactiviteiten opnieuw ingevoerd.¹⁰⁹ De noodregelgeving wordt nog steeds iedere maand met instemming van een parlementaire meerderheid verlengd.¹¹⁰ Begin juni 2011 kondigde de regering aan

¹⁰⁶ US Department of State, *Report to Congress on Incidents During the Recent Conflict in Sri Lanka*, oktober 2009; HRW, *Sri Lanka: US War Crimes Report details extensive abuses*, 22 oktober 2009.

¹⁰⁷ AI, *Sri Lanka: The need to address persistent impunity for violations and abuses of international human rights and humanitarian law*, 24 februari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁰⁸ ICJ, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights*, *Asia Report No. 172*, 30 juni 2009.

¹⁰⁹ Reuters, *Post-war Sri Lanka softens tough emergency laws*, 3 mei 2010; Reuters, *U.S. welcomes pardoning of Sri Lanka journalist*, 4 mei 2010; EIU, *Country Report Sri Lanka*, juni 2010.

¹¹⁰ De president is bevoegd om de noodtoestand uit te roepen op basis van de *Public Security Ordinance*, no. 25 (1947), artikel 155 van de grondwet. Het parlement heeft 14 dagen de tijd om met de maatregel in te stemmen, waarna de noodtoestand om de 30 dagen moet worden verlengd. ICG, *Sri Lanka: A bitter peace*, *Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; Global Insight, *Sri Lanka: Sri Lanka extends emergency law as PM warns Tamil rebels are 're-emerging'*, 9 juni 2010; AI, *Forgotten Prisoners, Sri Lanka uses Anti-Terrorism Laws to detain thousands*,

van plan te zijn de *Emergency Regulations* binnenkort op te heffen. Een precieze datum werd echter niet genoemd.¹¹¹ Volgens het maatschappelijk middenveld hebben politie en leger nog steeds buitengewoon veel macht vanwege deze *Emergency Regulations*.¹¹²

De *Prevention and Prohibition of Terrorism and Specified Terrorist Activities Act*, ook bekend als *Emergency Regulations No. 7* uit 2006 behoort ook tot de noodregelgeving. Deze *Act* definieert terrorisme en terroristische handelingen en stelt deze strafbaar. Daarnaast roept de *Act* nieuwe overtredingen in het leven, zoals het betrokken raken bij transacties met een terrorist of een terroristische groep, ongeacht (mede)weten of intentie.¹¹³

De PTA werd in 1979 geïntroduceerd als een tijdelijke wet (*Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act of 1979*) en in 1981 definitief ingesteld.¹¹⁴ Onder de PTA is het in bepaalde gevallen mogelijk personen langer dan een jaar zonder vorm van proces vast te houden.¹¹⁵ In juni 2011 maakte de regering bekend maatregelen te treffen om personen die nog op grond van de PTA worden vastgehouden, na een afrondend onderzoek, vrij te laten.¹¹⁶

Wetsvoorstellen en -wijzigingen

18^e Amendement op de grondwet

Op 8 september 2010 werden een aantal wijzigingen op de grondwet door het parlement goedgekeurd. Deze wijzigingen vormen samen het 18^e amendement op de grondwet. Om de wijzigingen te kunnen doorvoeren, had de UPFA een twee derde meerderheid nodig in het parlement. Die meerderheid verkreeg de partij dankzij een besluit van de SLMC om de regering te steunen.¹¹⁷ De wijzigingen ondermijnen het 17^e amendement zodanig dat ze de raad voor de grondwet (*Constitutional Council*) afschaffen en deze vervangen door een parlementaire adviescommissie (*Parliamentary Council*) waarvan de leden worden benoemd door de president.¹¹⁸ De president moet daarvoor de oppositieleider en de *Speaker of the House* raadplegen. De ministerraad doet alle benoemingen, overplaatsingen en bevorderingen van de hoge ambtenaren alsook de politie. Onafhankelijke commissies (zoals voorzien in het in 2001 aangenomen, maar niet geïmplementeerde 17^e amendement) zijn uit de grondwet geschrapt. Ook zijn er maatregelen om de macht van de Kiescommissie en de *Police Commission* te verminderen. Het meest controversiële aspect van het 18^e amendement betreft het opheffen van de limiet van maximaal twee presidentiële ambtstermijnen. De president kan tevens al na vier jaar van zijn tweede termijn nieuwe verkiezingen uitschrijven. Voordat de behandeling van dit onderwerp in het parlement plaats vond, werd de Hoge Raad om advies gevraagd. Verschillende belangengroeperingen

---

februari 2011; *Sri Lanka extends Emergency Regulations for another month*, 8 juni 2011, zie: <http://www.colombopage.com>.

¹¹¹ Daily News, *Emergency to be lifted within certain time frame*, 10 juni 2011.

¹¹² UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

¹¹³ Zie: ICJ, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009.

¹¹⁴ ICJ, *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009; AI, *Forgotten Prisoners, Sri Lanka uses Anti-Terrorism Laws to detain thousands*, februari 2011.

¹¹⁵ AI, *Forgotten Prisoners, Sri Lanka uses Anti-Terrorism Laws to detain thousands*, februari 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

¹¹⁶ Daily News, *Emergency to be lifted within certain time frame*, 10 juni 2011.

¹¹⁷ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, september, oktober 2010; BBC News, *Country Profile: Sri Lanka*, 4 februari 2011; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*.

¹¹⁸ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

hadden een verzoek ingediend, omdat zij meenden dat het voorstel een referendum noodzakelijk maakte. De Hoge Raad concludeerde echter dat dit niet nodig was. Demonstraties van tegenstanders over dit onderwerp, vooral van de JVP, hebben het verkeer in Colombo twee dagen platgelegd.¹¹⁹

Het maatschappelijk middenveld organiseerde goed bezochte bijeenkomsten en veroordeelde de hervormingen, terwijl verschillende organisaties anti-regeringsverklaringen publiceerden. Ook de Engelstalige pers (grotendeels pro-Rajapakse) liet kritische geluiden horen. *Transparency International*, verklaarde dat invoering van het nieuwe amendement betekent dat Sri Lanka's overheidsdienst (inclusief de politie) open zal staan voor politieke exploitatie en bemoeizucht van politici. De wijzigingen zullen het karakter van het 17^e amendement ondermijnen, want daarmee werd juist beoogd de bureaucratie en het rechtssysteem minder toegankelijk te maken voor politieke beïnvloeding.¹²⁰

Wetsvoorstellen

De *Prevention of Organised Crime Bill* is aan het parlement gepresenteerd. Een datum voor het parlementair debat is nog niet vastgesteld.¹²¹

Sri Lanka kent geen nationale wetgeving op het gebied van getuigenbescherming.¹²² Het wetsvoorstel hierover (de zogenaamde *Draft Bill for the Assistance and Protection of Victims of Crime and Witnesses*) is in juni 2008 ter behandeling voorgelegd aan het parlement.¹²³ Voor zover bekend heeft het parlement zich er nog niet over uitgesproken. Eind 2010 was er nog geen functionerend *Witness Protection Programme*.¹²⁴

Het wetsvoorstel van de JHU 'betreffende het verbod op gedwongen bekerings' uit 2004 werd op 6 januari 2009 door de regering ter behandeling voorgelegd aan het parlement. Het wetsvoorstel zou in 2010 worden behandeld. Voor zover bekend is dit niet gebeurd. Het wetsvoorstel maakt gedwongen bekerings en pogingen daartoe expliciet strafbaar, waarbij een maximum gevangenisstraf van zeven jaar wordt gehanteerd. Het wetsvoorstel geeft een brede definitie van directe en indirecte bekering en pogingen daartoe.¹²⁵

In januari 2011 kwam de regering met een wetsvoorstel om het nationale volkslied voortaan alleen in het Singalees te spelen en niet meer in het Tamil bij officiële gelegenheden in die delen van het land waar voornamelijk Tamils wonen. Daarnaast wil de regering dat de koloniale naam voor het eiland 'Ceylon' niet langer wordt gebruikt in staatsinstellingen. Tegen beide voorstellen kwam veel verzet.¹²⁶

Nationaliteitswetgeving

¹¹⁹ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, september, oktober 2010.

¹²⁰ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, september 2010.

¹²¹ Zie: <http://www.legaldraftsman.gov.lk> onder acts, bills and statutes.

¹²² US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

¹²³ *Witness Protection Bill presented in Parliament*, 19 juni 2008, zie: <http://www.priu.gov.lk>.

¹²⁴ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹²⁵ *Beantwoording vragen van de leden Van der Staaij, Voordewind en Haverkamp over de beoogde anti-bekeringswet in Sri Lanka*, 6 februari 2009, verkrijgbaar via: <http://www.minbuza.nl>; Reformatorisch Dagblad, *Nederland tegen anti-bekeringswet Sri Lanka*, 9 februari 2009; US Department of State, *International Religious Freedom Report 2010*, 17 november 2010.

¹²⁶ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, januari 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

Nationaliteitswetgeving is vastgelegd in de *Citizenship Act*, nummer 18 van 15 november 1948. Een staatsburger van Sri Lanka verliest de nationaliteit zodra hij/zij vrijwillig burger wordt van een ander land.¹²⁷ Bij verlies van de Sri Lankaanse nationaliteit kan men deze weer herkrijgen door zich als Sri Lankaan te laten registreren op basis van artikel 11 van de *Citizenship Act*. Men moet dan kunnen aantonen dat één van de ouders de Sri Lankaanse nationaliteit bezit en men moet permanent gevestigd zijn in Sri Lanka.

3.2 Toezicht

Nationaal

Human Rights Commission (HRC)

De HRC is bevoegd te monitoren, te onderzoeken en te adviseren over mensenrechten. De HRC behandelt mensenrechtenschendingen van verschillende aard, waaronder verdwijningen, buitengerechtelijke executies, marteling, arrestaties en detenties, maar ook arbeidsrechtelijke en civielrechtelijke zaken. Volgens de wet is de HRC onpartijdig en onafhankelijk. De commissieleden zijn echter door de president benoemd zonder tussenkomst van de *Constitutional Council*, waardoor de onafhankelijkheid van de commissie in twijfel kan worden getrokken.¹²⁸ De HRC heeft een hoofdkantoor in Colombo en tien regionale kantoren.¹²⁹

Mensenrechtenorganisaties en de internationale gemeenschap hebben veel kritiek op het functioneren van de HRC. De HRC heeft onvoldoende (financiële) middelen en staf tot haar beschikking. De regering geeft nauwelijks tot geen medewerking aan de HRC.¹³⁰ In 2010 ontving de HRC 9.901 klachten. Het hoofdkantoor ontving 4.205 klachten en de tien regionale kantoren ontvingen 5.696 klachten.¹³¹ Het is niet bekend wat er met deze klachten is gedaan en of de klachten tot vervolging hebben geleid.

In maart 2009 besloot de *International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights*¹³² die de HRC sinds maart 2007 heeft, te handhaven.¹³³

Hoge Raad en Hof van Beroep

Slachtoffers van mensenrechtenschendingen, hun familie of nabestaanden kunnen een algemene klacht indienen, de zogenaamde *Fundamental Rights Application* (FRA), bij de Hoge Raad.¹³⁴ Ook bestaat de mogelijkheid om een habeas corpus-klacht in te dienen bij het Hof van Beroep. Omdat de opperrechter en rechters van de Hoge Raad en het Hof van Beroep zonder tussenkomst van de *Constitutional*

¹²⁷ Kennisbank Burgerzaken, zie: <http://www.kennisbankburgerzaken.nl>.

¹²⁸ Nadat de benoemingen van de leden van de HRC in april 2006 afliepen, ging de president unilateraal over tot de benoeming van nieuwe leden. ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010.

¹²⁹ De regionale kantoren bevinden zich in: Kandy, Matara, Anaradhapura, Vavuniya, Badulla, Jaffna, Batticaloa, Trincomalee, Kulmanai en Ampara.

¹³⁰ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace*, 11 januari 2010; US Department of State, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹³¹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

¹³² B = Observer status. Dit betekent dat de werkzaamheden van de HRC niet geheel in overeenstemming zijn met de *Paris Principles* of dat de HRC onvoldoende informatie heeft aangeleverd voor een besluit hierover. Informatie over de *Paris Principles* is te vinden op: <http://www2.ohchr.org>.

¹³³ UN General Assembly, Human Rights Council, *Annual Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/13/45*, Thirteenth Session, 18 januari 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹³⁴ ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No. 172*, 30 juni 2009.

Council door de president zijn benoemd, wordt de onafhankelijkheid van deze instanties betwijfeld.¹³⁵

Inter Ministerial Committee on Human Rights

Sri Lanka kent een *Permanent Inter Ministerial Standing Committee on Human Rights* en een *Inter Ministerial Committee on Human Rights*. Deze comités vallen onder de minister van Rampenbestrijding en Mensenrechten, die bevoegd is om opsporingsdiensten onderzoek te laten doen naar mensenrechtenschendingen en hierover te rapporteren.¹³⁶ Het is niet bekend hoe effectief en onafhankelijk deze comités in de praktijk functioneren.

National Police Commission (NPC)

Deze commissie bestaat uit burgers en is bevoegd politiebeambten te bevorderen, over te plaatsen, te straffen en te ontslaan, met uitzondering van de *Inspector General of Police* (IGP, hoofd van de politie). Ook is de commissie wettelijk bevoegd om klachten van burgers over de politie te onderzoeken.¹³⁷ De commissie is volgens de wet onafhankelijk. Onafhankelijk toezicht op het politieke systeem wordt echter in twijfel getrokken.¹³⁸

*National Commission of Inquiry (COI)*¹³⁹

De *National Commission of Inquiry* (COI) werd in november 2006 door de president ingesteld na de moord op een aantal medewerkers van de Franse NGO *Action Contre la Faim* (ACF) in augustus 2006. De COI moest zeventien zaken aangaande mensenrechtenschendingen onderzoeken, waaronder de executie van de medewerkers van ACF en de moord op de minister van Buitenlandse Zaken (augustus 2005). De COI heeft slechts zeven van de zeventien zaken onderzocht. Bovendien zou het onderzoek naar de ACF-zaak niet eerlijk zijn verlopen. De COI is inmiddels opgeheven. Het mandaat van de COI, dat in juni 2009 afliep, werd niet verlengd. De regering deed tijdens de verslagperiode geen verder onderzoek naar de zaak.¹⁴⁰

Commission to Investigate Allegations of Bribery or Corruption

Het mandaat van de *Commission to Investigate Allegations of Bribery or Corruption* verliep in 2010 en werd niet verlengd. In januari 2011 werden 56 onderzoekers van de commissie ontslagen.¹⁴¹ Volgens de website van de regering heeft de commissie haar werkzaamheden op 16 mei 2011 echter weer hervat.¹⁴²

Lessons Learnt and Reconciliation Commission (LLRC)

De *'Lessons Learnt and Reconciliation Commission'* werd in juni 2010 aangesteld. De LLRC bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende bevolkingsgroepen. Chitta

¹³⁵ Artikel 126 en artikel 141 van de grondwet; ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No. 172*, 30 juni 2009.

¹³⁶ Informatie over de *Inter Ministerial Committee on Human Rights* is te vinden op de officiële website van het ministerie van Rampenbestrijding en Mensenrechten via <http://www.dmhr.gov.lk>.

¹³⁷ US State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2008 - Sri Lanka*, 25 februari 2009.

¹³⁸ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No 99*, 11 januari 2010; US State Department, *2009 Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

¹³⁹ Voor meer informatie over de COI, zie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka van september 2008 en dat van augustus 2009.

¹⁴⁰ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁴¹ EIU, *Country Profile Sri Lanka*, januari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁴² Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

Ranjan de Silva is aangesteld als voorzitter.¹⁴³ Het mandaat van de LLRC betreft het onderzoeken en rapporteren aan de president van de feiten en omstandigheden die hebben geleid tot het 'falen' van het 'staakt-het-vuren'-verdrag van 21 februari 2002 en de gebeurtenissen tot het einde van het conflict op 19 mei 2009. Er wordt onderzocht of enig persoon, een groep of een organisatie direct of indirect verantwoordelijk kan worden gesteld voor de gebeurtenissen in deze periode. Tevens wordt onderzocht welke lessen uit het verleden kunnen worden getrokken, op welke manier slachtoffers en nabestaanden compensatie kunnen krijgen en hoe dit in goede banen kan worden geleid. Verder wordt bekeken welke maatregelen moeten worden genomen om problemen in de toekomst te voorkomen en op welke manier nationale eenheid en verzoening kunnen worden bevorderd. Tijdens de verslagperiode hield de LLRC interviews met belangrijke officieren, ministers en andere politici in Colombo en er vonden hoorzittingen plaats met burgers in het door het conflict getroffen noorden en oosten van Sri Lanka. De opkomst onder de burgers was hoog. Volgens *Amnesty International* waren er echter berichten dat getuigen tijdens de hoorzittingen werden gefotografeerd en bedreigd.¹⁴⁴

De algemene kritiek op de LLRC is dat de voorzitter te dicht bij de president en de huidige regering staat. Veel mensen zijn teleurgesteld in de leden van de commissie die minderheden zou moeten vertegenwoordigen, maar dat volgens hen niet doet. Kritiek van de moslimgemeenschap op de commissie betrof het feit dat het mandaat slechts voorziet in een onderzoek van een korte periode van het drie decennia durende conflict. Ook zou de commissie niet bevoegd zijn mogelijke oorlogsmisdaden te onderzoeken. Anderen zijn echter van mening dat het mandaat ruim genoeg is om objectief onderzoek te waarborgen.

De LLRC heeft op 13 september 2010 een interim rapport aangeboden aan de president.¹⁴⁵ De regering stelde eind oktober 2010 een *Inter Agency Advisory Committee* (IAAC) aan dat de aanbevelingen uit het rapport moet implementeren. De belangrijkste aanbevelingen betreffen de noodzaak om meer begrip tussen de etnische bevolkingsgroepen in Sri Lanka te bewerkstelligen, door middel van de snelle behandeling van zaken van gedetineerden en het informeren van familieleden over de verblijfplaats van deze personen. Andere aanbevelingen hebben betrekking op eigendomsrechten van door het leger in gebruik genomen land, ontwapening van paramilitaire groeperingen en gelijkstelling van zowel het Singalees als het Tamil als taal. In november 2010 verlengde de regering het mandaat van de LLRC met nog eens zes maanden om er voor te zorgen dat alle belanghebbenden de kans zouden krijgen om voor de commissie te verschijnen.¹⁴⁶ In 2011 werd het mandaat opnieuw verlengd. De presentatie van de uitkomsten van het onderzoek van de LLRC staat nu gepland voor november 2011.¹⁴⁷ De Sri Lankaanse regering heeft toegezegd dat de LLRC de videobeelden en een aantal bevindingen uit het panelrapport (zie verder vermeld) in haar onderzoek zal meenemen.¹⁴⁸

Internationale mensenrechtenorganisaties vinden de LLRC niet geloofwaardig en zijn van mening dat de commissie een instrument vormt om misstanden te verbloemen. Ook zijn zij bezorgd over de onafhankelijk en de onpartijdigheid van de commissie

¹⁴³ De overige leden van de commissie zijn: Dr. Amrith Rohan Perera, Prof. Mohammed Jiffry (hij overleed in september 2010 en werd niet vervangen), Prof. Karunaratna Hangawatta, Chandirapal Chanmugam, Hewa Mathara Gamage Siripala Palihakkara, Mrs. Manohari Ramanathan, Maxwell Parakrama Paranagama.

¹⁴⁴ AI, *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

¹⁴⁵ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁴⁶ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁴⁷ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

¹⁴⁸ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

en het gebrek aan voorzieningen voor de bescherming van getuigen.¹⁴⁹ *Human Rights Watch, International Crisis Group* en *Amnesty International* sloegen een uitnodiging om voor de LLRC te getuigen af.¹⁵⁰

Internationaal

VS

In augustus 2010 publiceerden de VS een rapport waarin zij stelden dat Sri Lanka nog steeds geen effectief onderzoek heeft gedaan naar mogelijke schendingen van het oorlogsrecht in Sri Lanka, begaan door zowel het regeringsleger als de LTTE tijdens de laatste maanden (januari–mei 2009) van de burgeroorlog. Een eerste onderzoek door de regering¹⁵¹ zou niet effectief zijn geweest en bij een tweede onderzoek¹⁵² zouden het mandaat van de commissie en de samenstelling van het panel vragen oproepen.¹⁵³

VN

Begin maart 2010 verwierp president Rajapakse een plan van de secretaris-generaal van de VN om een onafhankelijk internationaal panel van deskundigen aan te wijzen dat beschuldigingen van mensenrechtenschendingen moet onderzoeken. De secretaris-generaal van de VN liet weten, ondanks bezwaren van de president, toch een panel te zullen aanwijzen. De Sri Lankaanse regering gaf aan alleen een panel bestaande uit VN-medewerkers te accepteren.¹⁵⁴ Eind juni 2010 benoemde de secretaris-generaal van de VN de drie leden van het panel. Het panel zal vier maanden na dato met resultaten komen.¹⁵⁵

Naar aanleiding van het instellen van het panel, riep de minister van Huisvesting, Wimal Weerawansa, medio juli 2010 de bevolking op tot belegering van een VN gebouw in Colombo. De belegering vond plaats op 6 juli 2010. Op die dag waren er tevens demonstraties tegen de VN. De demonstranten blokkeerden de ingangen van de VN compound en beletten het personeel en bezoekers in en uit te gaan. Zij zetten de acties nog twee dagen voort. De minister van Huisvesting begon een hongerstaking en bood zijn ontslag aan. De president weigerde dit ontslag te accepteren.¹⁵⁶

Medio april 2011 bleek de eerder ontstane discussie over het openbaar maken van het lang verwachte rapport van het VN panel achterhaald. De bevindingen uit het rapport werden enkele dagen eerder onverwacht via de Sri Lankaanse media naar buiten gebracht. De belangrijkste bevindingen van het panel zijn dat de aantijgingen met betrekking tot zeer serieuze mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden, begaan door zowel de Sri Lankaanse regering als de LTTE in de laatste fase van de

¹⁴⁹ UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁵⁰ HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

¹⁵¹ Dit onderzoek werd uitgevoerd door een commissie genaamd: 'Group of Eminent Persons'.

¹⁵² Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de LLRC en is nog gaande.

¹⁵³ HRW, *Sri Lanka: US report shows no progress on accountability*, 11 augustus 2010; US State Department, *Report to Congress on measures taken by the government of Sri Lanka and international bodies to investigate incidents during the recent conflict in Sri Lanka, and evaluating the effectiveness of such efforts*, 11 augustus 2010.

¹⁵⁴ The New York Times, *Sri Lankan leader rejects UN plan to study abuses*, 6 maart 2010; Reuters, *Sri Lanka calls UN rights panel 'unwarranted'*, 6 maart 2010; Reuters, *UN chief defends plan for Sri Lanka rights panel*, 16 maart 2010; EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; HRW, *Sri Lanka: Government proposal won't address war crimes*, 7 mei 2010.

¹⁵⁵ Het panel bestaat uit Marzuki Darusman (Indonesië). Hij is voorzitter van het panel, en verder uit: Yasmin Sooka (Zuid-Afrika) en Steven Ratner (VS).

¹⁵⁶ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

oorlog, zeer aannemelijk zijn.¹⁵⁷ Beide partijen dienen onder internationaal recht aansprakelijk te worden gesteld voor de vermeende misdaden, indien deze worden bewezen. Ook voldoet het LLRC volgens het adviespanel niet aan de internationaal geaccepteerde standaard voor onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Het panel dringt aan op een gedegen nationaal en internationaal onderzoek.¹⁵⁸

De eerste reactie van de Sri Lankaanse regering was dat het rapport vooral een poging is van westerse landen om via de VN het imago van Sri Lanka geweld aan te doen. In een officiële reactie liet de Sri Lankaanse regering weten de publicatie van het rapport te willen tegenhouden. Publicatie zou het verzoeningsproces in gevaar kunnen brengen. Ook vond de Sri Lankaanse regering het rapport eenzijdig en gebrekkig en de kritiek op de LLRC voorbarig, omdat het mandaat van de LLRC nog niet is afgelopen.¹⁵⁹ De Sri Lankaanse regering was evenmin bereid tot een dialoog met de VN Mensenrechtenraad over de inhoud van het panelrapport en het deed geen toezeggingen voor verbetering van de situatie. Wel werd *de High Commissioner for Human Rights*, Navi Pillay, voor een bezoek uitgenodigd en is de regering bezig de bezoeken van verschillende speciale rapporteurs in te plannen. Wanneer deze bezoeken zullen plaatsvinden is echter niet duidelijk.

Begin mei 2011 gingen, na een oproep van de president, duizenden Sri Lankanen de straat op om te protesteren tegen VN secretaris-generaal Ban Ki-moon, die opdracht had gegeven tot het onderzoek.¹⁶⁰

Op 10 mei 2011 kwam de EU met een officiële verklaring waarin zij stelde dat de bekendmaking van het verslag van de door de VN-secretaris-generaal ingestelde groep deskundigen over het afleggen van verantwoording in Sri Lanka een belangrijke ontwikkeling is. De EU herhaalde haar standpunt dat de onafhankelijke behandeling van de zeer ernstige beschuldigingen moet bijdragen aan het versterken van het verzoeningsproces en het waarborgen van duurzame vrede en veiligheid in Sri Lanka.¹⁶¹

Op 27 mei 2011, tijdens de viering van de tweejarige overwinning op de LTTE, verdedigde de president de rol die het leger gespeeld had tijdens het conflict in het openbaar en verwierp hij de oproep tot een onafhankelijk internationaal onderzoek.¹⁶²

'Anti-terrorisme' conferentie

Begin juni 2010 hield de Sri Lankaanse regering in Colombo ter gelegenheid van de overwinning op de LTTE een internationale conferentie over de lessen die geleerd kunnen worden van de overwinning op de Tamil Tijgers.¹⁶³ Daarbij waren veertig landen aanwezig. Nederland stond op de lijst van genodigden maar nam niet deel.

¹⁵⁷ Channel 4 News, *UN screens Channel 4 Sri Lanka war crimes film*, 3 juni 2011, zie: <http://www.channel4.com>.

¹⁵⁸ UN, *Report of the Secretary-General's Panel of Experts on accountability in Sri Lanka*, 31 maart 2011; Het Parool, *Oorlogsmisdaden Sri Lanka*, 26 april 2011; IRIN, *Sri Lanka: UN report finds both sides liable*, 26 april 2011; NRC Next, *VN: Sri Lanka doodde 10.000 burgers in 2009*, 27 april 2011; Channel 4 News, *UN screens Channel 4 Sri Lanka war crimes film*, 3 juni 2011, zie: <http://www.channel4.com>.

¹⁵⁹ *Sri Lanka warns UN not to release war crimes report*, 21 april 2011, zie: <http://www.guardian.co.uk>; IRIN, *Sri Lanka: UN Report finds both sides liable*, 26 april 2011; Het Parool, *Oorlogsmisdaden Sri Lanka*, 26 april 2011.

¹⁶⁰ EIU, *Country Report Sri Lanka*, mei 2011.

¹⁶¹ EU, *Verklaring van de Hoge Vertegenwoordiger, Catherine Ashton, namens de Europese Unie over het verslag van de door de VN-secretaris-generaal ingestelde groep van deskundigen betreffende het afleggen van verantwoording in Sri Lanka*, 9926/11 REV 1, Presse 127, 10 mei 2011, zie: <http://www.europa.eu>.

¹⁶² BBC News, *Sri Lanka President Rajapaksa defends military's role*, 27 mei 2011.

¹⁶³ De conferentie had als titel: *'Defeating Terrorism: The Sri Lankan Experience'*; National Peace Council, *Peace time governance requires more power sharing*, 6 juni 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

De minister van Buitenlandse Zaken gaf tijdens de conferentie aan dat hij vond dat het internationale recht moet worden aangepast. Oorlogsvoering tegen terroristische groepen (als de Tamil Tijgers) kan volgens hem niet beoordeeld worden naar de normen van de strijd tussen landen onderling.¹⁶⁴

Videobeelden

Tijdens de 17e sessie van de VN Mensenrechtenraad in Genève¹⁶⁵ werd een video vertoond waarop te zien was hoe vastgebonden Tamils door militairen van het regeringsleger werden doodgeschoten.¹⁶⁶ Een Sri Lankaanse delegatie was bij de vertoning aanwezig.¹⁶⁷ Een onderzoeker van de VN concludeerde naar aanleiding van de beelden dat de video als potentieel bewijsmateriaal van oorlogsmisdaden moet worden gezien. Hij riep op tot nader gerechtelijk onderzoek en vervolging van de soldaten die op de beelden te zien zijn. Ook de Britse regering drong naar aanleiding van een vertoning van de beelden¹⁶⁸ aan op een onderzoek naar de wreedheden en zei voor het eind van het jaar een reactie van de Sri Lankaanse regering op het rapport te verwachten.¹⁶⁹ De Sri Lankaanse regering is echter van mening dat de beelden vervalst zijn en vindt nader justitieel onderzoek, laat staan vervolging van de daders, niet nodig. Een inhoudelijke reactie op de documentaire werd door de Sri Lankaanse regering niet gegeven.¹⁷⁰

EU

Tijdens de voorgaande verslagperiode sprak de Europese Commissie zich uit over het behoud van de *General Scheme of Preferences plus* (GSP+¹⁷¹) status van Sri Lanka. De GSP+ status verliep op 31 december 2008 en de Europese Commissie onderzocht of verlenging mogelijk was. Het ging daarbij vooral om de mate van implementatie van drie internationale verdragen.¹⁷² Sri Lanka verleende de EU echter geen toegang voor onderzoek en het door de EU opgestelde rapport zorgde voor spanningen. Op 15 februari 2010 nam de EU het besluit de GSP+ status van Sri Lanka per 15 augustus 2010 in te trekken. In juli 2010 stelde de EU nog vijftien voorwaarden¹⁷³ op waaraan de Sri Lankaanse regering binnen een half jaar zou

¹⁶⁴ Trouw, *Bloedige smet op zege Sri Lanka*, 1 juni 2011.

¹⁶⁵ De 17e sessie van de Mensenrechtenraad vond plaats van 30 mei – 17 juni 2011.

¹⁶⁶ De documentaire genaamd 'Sri Lanka's Killing Fields' werd op 3 juni 2011 in Genève vertoond tijdens een door Amnesty International georganiseerde bijeenkomst.

¹⁶⁷ De video werd voor het eerst vertoond in augustus 2009. Eind november 2009 dook een tweede video van dezelfde massamoord op waarop de naakte lichamen van zeven vrouwen te zien zijn. De gezichten van enkele personen die tot de regeringstroepen behoren zijn zichtbaar en hun commentaar is hoorbaar. Een van de vrouwelijke slachtoffers op de video is geïdentificeerd. Zij werkte voor het mediateam van de LTTE. Een mogelijke datum en de plaats van de massamoord zijn tevens vastgesteld. AI, *New video evidence of alleged Sri Lanka war crimes requires UN investigation*, 9 december 2010; Channel 4 News, *UN screens Channel 4 Sri Lanka war crimes film*, 3 juni 2011, zie: <http://www.channel4.com>.

¹⁶⁸ De beelden uit de documentaire werden op 14 juni 2011 door de Britse televisiezender Channel 4 uitgezonden. Channel 4 zegt de beelden, die zijn gemaakt met mobiele telefoons, te hebben ontvangen van Tamils en Sri Lankaanse soldaten.

¹⁶⁹ De Volkskrant, *Londen eist onderzoek van Sri Lanka. Britse tv-documentaire toont wreedheden leger in 2009*, 16 juni 2011.

¹⁷⁰ Trouw, *Bloedige smet op zege Sri Lanka*, 1 juni 2011; Channel 4 News, *UN screens Channel 4 Sri Lanka war crimes film*, 3 juni 2011, zie: <http://www.channel4.com>.

¹⁷¹ De EU kent bepaalde landen die handelen in overeenstemming met de internationale maatstaven en standaarden op het gebied van arbeid, milieu en goed bestuur, een bevoorrechte positie toe in de handelsbetrekkingen door middel van een GSP+ status.

¹⁷² Deze verdragen zijn: het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR), het Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestrafing (CAT) en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (CRC).

¹⁷³ De voorwaarden betroffen o.a. het doorvoeren van het 17e amendement op de grondwet waarmee benoemingen op openbare functies onpartijdig worden en rekening wordt gehouden met ethniciteit en religie; het intrekken van delen van de PTA die strijdig zijn met Sri Lankaanse convenanten aangaande mensenrechten en het invoeren van een hervorming van het wetboek van Strafrecht waardoor verdachten bij arrestatie onmiddellijk een advocaat krijgen toegewezen.

moeten voldoen om de status te behouden. De Sri Lankaanse regering ging hier echter niet op in en gaf als reden dat de voorwaarden betrekking hadden op interne politieke zaken die geen verband houden met handel.¹⁷⁴ Op 15 augustus 2010 trok de EU de GSP+ status van Sri Lanka daadwerkelijk in.

Niet-gouvernementele organisaties (NGO's)

Een aantal lokale en internationale NGO's is actief op het terrein van mensenrechten en humanitaire hulpverlening. Veel van deze organisaties werden tijdens de verslagperiode door de overheid belemmerd bij de uitvoering van hun werkzaamheden in het noorden en oosten. Zowel lokale als uitgezonden humanitaire hulpverleners werden blootgesteld aan ondervraging, intimidatie, bedreiging en verschillende hulpverleners werden verzocht Sri Lanka te verlaten. Ook waren er aanwijzingen dat lokale en internationale NGO's een nieuwe registratieprocedure moeten doorlopen (vanwege het feit dat het NGO secretariaat onder het ministerie van Defensie is komen te vallen) en dat hun werkgebied verder zou worden ingeperkt. De Sri Lankaanse regering was van mening dat NGO's nauw gelieerd zijn aan de LTTE en zij beschuldigde hen van het schenden van het imago van Sri Lanka in het buitenland. Ook zou de regering lokale autoriteiten instrueren geen aanvragen voor persoonlijke documentatie (bijvoorbeeld overlijdensaktes) van lokale of internationale NGO's in behandeling te nemen.¹⁷⁵

In juli 2011 kwam de regering evenwel met een officiële verklaring waarin de reisbeperking voor diplomatieke missies, vertegenwoordigingen van de VN en gespecialiseerde agentschappen, alsmede internationale organisaties in Sri Lanka aan het Noorden werd opgeheven. Voor bezoeken aan militairen en militaire kampen of HSZ's is echter nog steeds toestemming van het ministerie van Defensie nodig.¹⁷⁶

Na de beëindiging van het conflict verzocht de regering het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC) de activiteiten af te bouwen en zich terug te trekken uit het Oosten. In november 2010 verzocht de regering ICRC zich ook terug te trekken uit het Noorden.¹⁷⁷ Onderhandelingen over een nieuw mandaat zijn nog gaande.

3.3 Naleving en schendingen

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

De wet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid. In de praktijk werd dit recht niet altijd gerespecteerd.¹⁷⁸ Tijdens de verslagperiode werden journalisten op basis van de noodregelgeving opgepakt en ook de *Prevention of Terrorism Act* werd hiervoor gebruikt.¹⁷⁹ Daarnaast kan de regering op basis van de *Press Council Act* uit 1973 artikelen verbieden die de interne communicatie van de overheid en regeringsbeslissingen aangaande o.a. nationale veiligheid en het economisch beleid

¹⁷⁴ EIU, *Country Report Sri Lanka*, juli 2010.

¹⁷⁵ Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; AI, *Sri Lanka: halt pre-election attacks on political activists*, 22 januari 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁷⁶ BBC News, *Sri Lanka eases travel restrictions for foreigners*, 5 juli 2011; Ambassade Sri Lanka Den Haag, *Lifting of Travel restrictions to the North of Sri Lanka*, 22 juli 2011, zie: <http://www.nslbc.nl>.

¹⁷⁷ IRIN, *Sri Lanka: ICRC to close in north*, 23 november 2010.

¹⁷⁸ HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; EIU, *Country Report Sri Lanka*, januari, februari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁷⁹ Freedom House, *Sri Lankan government heightens intimidation campaign against voices of dissent*, 10 maart 2010; EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

in twijfel trekken. De *Sri Lanka Press Council* heeft de bevoegdheid journalisten en uitgevers te bekeuren en op te sluiten. Deze Raad bestaat uit door de regering benoemde leden en neemt klachten tegen de pers in behandeling.¹⁸⁰ Volgens enkele bronnen is de *Sri Lanka Press Council* niet onafhankelijk.

Vooraf in Colombo en in het Noorden en Oosten was de vrijheid van meningsuiting van de media tijdens de verslagperiode slecht. Er vonden (politiek gemotiveerde) gewelddadige aanvallen op journalisten plaats en de regering pakte kritische journalisten hard aan. Ook mediabedrijven werden aangevallen of op bevel van de regering gesloten. Overheidsfunctionarissen beschuldigden journalisten van verraad en oefenden druk uit op uitgevers om hun verhalen over de regering in positieve zin bij te stellen.¹⁸¹ Journalisten en uitgevers werden geïntimideerd, bedreigd, mishandeld, gearresteerd, opgepakt, (al dan niet tijdelijk) gedetineerd en ontvoerd.¹⁸² Ook familieleden van journalisten werden slachtoffer van bedreiging. De regering ondernam weinig om de situatie te verbeteren. Volgens de *International Federation of Journalists* verbeterde de situatie in 2011 wel enigszins en werden er in de eerste maanden van 2011 geen journalisten meer vermoord.¹⁸³

De regering heeft tijdens de verslagperiode nauwelijks onderzoek gedaan in eerdere zaken betreffende moord en/of verdwijningen van journalisten en andere personen werkzaam in de media. Zo is de verdwijning van Prageeth Eknaligoda (Lanka-E-News), sinds 24 januari 2010, nog steeds onopgelost.¹⁸⁴ Ook is niet bekend wie de moord op Lasantha Wickrematunge, uitgever van de *Sunday Leader*, op 8 januari 2009 heeft gepleegd. Op 13 januari 2011 liet president Rajapakse aan de media weten dat het onderzoek in deze zaak niet kon worden voortgezet wegens gebrek aan bewijs.¹⁸⁵

De meeste journalisten passen een grote mate van zelfcensuur toe. Nationale en internationale voorstanders van mediavrijheid spraken hierover hun bezorgdheid uit. Vooral de rol van het ministerie van Defensie werd bekritiseerd.¹⁸⁶ De politie beschikt over een speciale *unit* die zich bezig houdt met het monitoren en controleren van verwijzingen in de media naar familieleden van de president. De regering probeert journalisten en NGO's systematisch het zwijgen op te leggen of verdacht te maken.¹⁸⁷

Tijdens de verslagperiode waren buitenlandse media actief in Sri Lanka. Van kritische, buitenlandse journalisten en van medewerkers van internationale organisaties werden soms verblijfsvergunningen ingetrokken, visa geweigerd of niet

¹⁸⁰ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁸¹ IFJ, *News Broadcasters' offices attacked in Colombo*, 23 maart 2010; EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011; IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011.

¹⁸² EIU, *Country Report Sri Lanka*, juni 2010, februari 2011; Chatham House, *Sri Lanka: concentrating power*, 2 april 2010; EIU *Country Report Sri Lanka*, augustus 2010; BBC News, *Country Profile: Sri Lanka*, 4 februari 2011; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011; National Peace Council, *Freedom of media continues to be under threat despite end of war*, 31 juli 2011.

¹⁸³ IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

¹⁸⁴ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

¹⁸⁵ IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011.

¹⁸⁶ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2010.

¹⁸⁷ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011.

verlengd, of zij werden verzocht het land te verlaten.¹⁸⁸ Journalisten en medewerkers van internationale organisaties legden om veiligheidsredenen hun werkzaamheden neer of verlieten (tijdelijk) het land.¹⁸⁹ Buitenlandse journalisten hadden de goedkeuring van het ministerie van Defensie nodig om naar het noorden te mogen reizen. Het kwam voor dat zij hiervoor geen toestemming kregen, waardoor zij niet in staat waren belangrijke gebeurtenissen die in het noorden plaatsvonden te verslaan. Het ministerie van Defensie voorkwam hiermee bijvoorbeeld dat journalisten van de BBC openbare sessies van de LLRC in het noorden konden bijwonen. Eind 2010 kreeg een BBC verslaggever wel toestemming om een LLRC sessie in Mannar bij te wonen. In juli 2011 werd de beperking voor buitenlandse paspoorthouders, onder wie journalisten, om naar het Noorden te reizen officieel opgeheven.¹⁹⁰ Enkele journalisten beweerden echter dat ze ondanks de opheffing van de reisbeperking toch werden tegengehouden bij het Omanthai *checkpoint*.¹⁹¹

De regering is eigenaar van het grootste krantenconcern, twee belangrijke televisiestations en een radiostation. Daarnaast zijn er onafhankelijke uitgevers en radio- en televisiestations actief in Sri Lanka. De regering legde in de verslagperiode geen restricties op aan nieuwe mediabedrijven.¹⁹² Wel komen steeds meer mediabedrijven onder regeringscontrole te staan. Zo zijn sommige eigenaars van mediabedrijven parlementslid of minister geworden en hebben uitgevers nauwe banden met ministers.¹⁹³ Tijdens de verslagperiode heeft de regering de toegang tot websites van een aantal kritische Sri Lankaanse dagbladen en Tamil nieuwswebsites op internet geblokkeerd.¹⁹⁴

Sri Lanka is herhaaldelijk door verscheidene (internationale) mediaorganisaties aangemerkt als een van de gevaarlijkste landen ter wereld voor journalisten.¹⁹⁵ In de *World Press Freedom Index 2010* van *Reporters Without Borders*, staat Sri Lanka op de 158^e plaats van een lijst met 178 landen.¹⁹⁶

Mensenrechtenactivisten

Gedurende de verslagperiode waren mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten slachtoffer van laster, intimidatie, (toegenomen) overheidscontrole, bedreiging, arrestatie, verdwijning en moord.¹⁹⁷ Ook personen die opkwamen voor Tamils of hun belangen werden hiervan het slachtoffer. Zo verdween mensenrechtenactivist Pattani Razeek, op 11 februari 2010. Op 28 juli 2011 werd zijn lichaam opgegraven

¹⁸⁸ Observatory for the Protection of Human Rights Defenders, *Sri Lanka, Annual report 2010*; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁸⁹ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011.

¹⁹⁰ Buitenlandse journalisten mogen nu zonder toestemming van het Ministerie van Defensie naar het Noorden reizen, mits ze zich vooraf officieel hebben aangemeld en beschikken over een werkvisum. BBC News, *Sri Lanka eases travel restrictions for foreigners*, 5 juli 2011.

¹⁹¹ BBC Sinhala.com, *Journalists barred from visiting north*, 6 juli 2011.

¹⁹² US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

¹⁹³ IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

¹⁹⁴ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

¹⁹⁵ AI, *Sri Lanka: Time for a new start; A human rights agenda for Sri Lanka's Presidential Candidates*, 18 januari 2010; Reuters, *Sri Lankan president Mahinda Rajapaksa*, 25 januari 2010.

¹⁹⁶ Reporters Without Borders, *World Press Freedom Index 2010*.

¹⁹⁷ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; AI, *Sri Lanka: Government must act on enforced disappearance*, 10 februari 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

in Valaichchenai en geïdentificeerd door zijn familie. De hoofdverdachte in de zaak werd op 8 juli 2011 gearresteerd en zit nog vast.¹⁹⁸ De regering tracht kritische geluiden ten aanzien van de inbreuk op mensenrechten de kop in te drukken.¹⁹⁹

3.3.2 *Vrijheid van vereniging en vergadering*

De wet voorziet in vrijheid van vereniging en vergadering. Deze vrijheden werden echter beperkt door de noodregelgeving, die de president de bevoegdheid geeft vergaderingen, bijeenkomsten, demonstraties en optochten te verbieden.²⁰⁰ Tijdens de verslagperiode waren er volgens verschillende bronnen vooral in het noorden en oosten ernstige beperkingen in de vrijheid van vereniging en vergadering. Zo moeten inwoners van het noorden elke vergadering of bijeenkomst melden bij ter plaatse aanwezige militairen en worden bijeenkomsten soms door militairen verstoord of gefilmd (door onbekende personen in burgerkleding).²⁰¹

Demonstraties

Het is in Sri Lanka volgens de wet toegestaan demonstraties te houden. Voorafgaand aan demonstraties moet echter toestemming worden gevraagd. Gedurende de verslagperiode werden demonstraties over het algemeen toegestaan. Sommige demonstraties werden echter met behulp van geweld vroegtijdig onderbroken door politie en leger.

In oktober 2010 werden enkele studenten gearresteerd en vastgehouden nadat zij op verschillende universiteiten hadden gedemonstreerd tegen plannen om particuliere universiteiten op te richten.²⁰²

In februari 2011 vonden bijeenkomsten plaats van oppositieleden (van met name de UNP en de JVP) die de vrijlating van generaal Sarath Fonseka eisten. Tijdens een van deze bijeenkomsten vonden botsingen plaats tussen aanhangers en tegenstanders van de regering. Daarbij vielen enkele gewonden.²⁰³

Begin juni 2011 vond in Colombo een grote demonstratie plaats tegen de dood van een arbeider die eerder die week bij een grote vakbondsdemonstratie, gericht tegen het nieuwe pensioenplan van de overheid, door de politie was doodgeschoten.²⁰⁴ De regering bood haar excuses aan. Een politiecommissaris legde naar aanleiding van het incident zijn functie neer, maar werd kort daarna wel beloond met benoeming op een hoge diplomatieke positie in het buitenland.²⁰⁵

¹⁹⁸ World Organisation Against Torture, *Arrest of the main suspect in the ongoing enforced disappearance of Mr. Pattani Razeek*, 18 juli 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011; AI, Sri Lanka: *Amnesty International calls for action on disappearance of Pattani Razeek*, 25 juli 2011; AI, *Remains of Sri Lankan defender exhumed*, 29 juli 2011; World Organisation Against Torture, *Sri Lanka exhumation of a body suspected to be that of the forcibly disappeared Mr. Pattani Razeek*, 29 juli 2011.

¹⁹⁹ Freedom House, *Sri Lankan government heightens intimidation campaign against voices of dissent*, 10 maart 2010; IFJ, *Free Speech in peril: press freedom in South Asia 2010-11*, mei 2011.

²⁰⁰ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁰¹ Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; BBC Sinhala.com, *Military attack Jaffna political meeting*, 16 juni 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

²⁰² US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁰³ EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011.

²⁰⁴ EIU, *Country Report Sri Lanka*, juli 2011.

²⁰⁵ BBC News, *Sri Lankans protest over killing of co-worker*, 2 juni 2011; National Peace Council, *Peace time governance requires more power sharing*, 6 juni 2011.

Op 16 juni 2011 verstoorden militairen een partijbijeenkomst van de TNA in Jaffna. Volgens de TNA werden deelnemers aan de bijeenkomst bedreigd en aangevallen door militairen.²⁰⁶

Politieke participatie

Het is in Sri Lanka toegestaan lid te zijn van een politieke partij of om een politieke organisatie op te richten. De Kiescommissie (*Election Commission*) bepaalt de regels en procedures. Omdat de leden van de Kiescommissie zijn benoemd door de president, zonder tussenkomst van de *Constitutional Council*, wordt de onafhankelijkheid van de commissie betwifteld.

'Leadership' trainingen

Tijdens de verslagperiode werd het leger door de Sri Lankaanse regering belast met het organiseren van 'leadership' trainingen voor universiteitsstudenten. De trainingen, die drie weken duren, zijn voortaan verplicht voor alle studenten die aan een universiteit gaan studeren. De trainingen bestaan uit lichamelijke oefeningen en conflict management met als doel de mentale en fysieke conditie van de studenten te verbeteren. De trainingen worden gehouden in 28 militaire kampen op verschillende plaatsen in het land. Ondanks diverse protesten door studentenvakbonden en een advies tot uitstel van de maatregel door de *Supreme Court*, ging de eerste training eind juni 2011 voor een groep van 10.000 studenten van start.²⁰⁷

3.3.3 *Vrijheid van godsdienst*

De grondwet van Sri Lanka garandeert vrijheid van religie. In de praktijk wordt dit ook toegestaan. Religieuze groepen hoeven zich niet bij de overheid te laten registreren. Tijdens de burgeroorlog speelde religie geen belangrijke rol. Boeddhisten, hindoes, moslims en christenen werden allen getroffen door het geweld.²⁰⁸

Ongeveer 70% van de bevolking, overwegend Singalezen, hangt het boeddhisme aan. De overige godsdiensten die Sri Lankanen belijden, zijn het hindoeïsme (15%, voornamelijk door Tamils), het christelijke geloof (8%) en de islam (7%). De boeddhistische Singalezen leven voornamelijk in het zuiden en het centrale gedeelte van Sri Lanka, terwijl de hindoeïstische Tamils voornamelijk in het noorden en oosten verblijven. De christelijke gemeenschap is geconcentreerd in het westen. Moslims wonen vooral in het oosten van het land.²⁰⁹

Tijdens de verslagperiode maakten moslims en Tamils zich zorgen over het grote aantal religieuze, voornamelijk Singalees-boeddhistische, gedenktekens dat door de regering in het noorden en oosten werd geplaatst. Hier kwamen veel Singalese pelgrims en toeristen op af. Ook ergerden inwoners van Jaffna zich aan het overdreven vertoon van militairen op boeddhistische feestdagen.²¹⁰

²⁰⁶ National Peace Council, *Freedom of association is a right in the north as elsewhere*, 24 juni 2011.

²⁰⁷ BBC News, *Sri Lanka students fight military training scheme*, 19 mei 2011; The Economist, *Sri Lanka's army: In bigger barracks, a victorious army keeps busy despite the lack of an enemy*, 2 juni 2011; Daily Mirror, *First batch of Uni students to conclude training*, 9 juni 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

²⁰⁸ US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 - Sri Lanka*, 17 november 2010.

²⁰⁹ US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 - Sri Lanka*, 17 november 2010.

²¹⁰ Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

Daarnaast maken moslims en Tamils zich zorgen over het feit dat in voorkomende gevallen plaats- en straatnamen die voorheen in het Tamil vermeld werden, nu worden vermeld in het Singalees. Deze naamswijzigingen vonden meestal plaats nadat een stad of plaats in verband werd gebracht met een religieuze Singalees-boeddhistische gebeurtenis, om vervolgens (al of niet in aanwezigheid van een familielid van de president) tot bedevaartsoord voor religieuze Singalezen te worden omgedoopt.²¹¹

3.3.4 *Bewegingsvrijheid*

De wet garandeert de vrijheid van reizen en van vestiging evenals de vrijheid het land te verlaten en terug te keren. In de praktijk waren deze vrijheden tijdens de verslagperiode aan beperkingen onderhevig, al is, volgens de meeste bronnen, de bewegingsvrijheid in de verslagperiode toegenomen. Personen uit voormalig LTTE-gebied kunnen zich desgewenst elders in Sri Lanka vestigen en het land in- en uitreizen.²¹²

*Identiteitskaarten*²¹³

De aanvrager van een *National Identity Card* (NIC, nationale identiteitskaart) moet over de Sri Lankaanse nationaliteit beschikken en volgens de wet minimaal zestien jaar zijn. De aanvraag moet samen met een pasfoto worden ingediend in de geboorteplaats. De aanvrager dient zelf, in persoon, zijn aanvraag in te dienen. Het lokaal bestuur beoordeelt of de persoon op de foto gelijk is aan de aanvrager. Vervolgens wordt de aanvraag doorgestuurd naar de centrale bevolkingsadministratie²¹⁴ in Colombo. Registratie vindt handmatig plaats.

De aanvrager kan zijn nationaliteit aantonen met behulp van zijn geboortebewijs of een ander ondersteunend document, zoals een schoolcertificaat. Daarnaast moet de aanvrager een bewijs van registratie overleggen voor de vermelding van de woonplaats op de NIC. Deze kan zijn afgegeven door het lokaal bestuur, maar het kan ook een ander ondersteunend document zijn, zoals een gecertificeerd huurcontract. Vanaf zestien jaar kunnen zowel mannen als vrouwen zelfstandig een aanvraag voor een identiteitskaart indienen. Personen onder de zestien jaar kunnen niet beschikken over een identiteitskaart. Vanaf de leeftijd van 16 jaar is men in Sri Lanka verplicht een identiteitsdocument bij zich te hebben.

De NIC wordt op lokaal niveau aangevraagd, maar op centraal niveau vervaardigd door de centrale bevolkingsadministratie in Colombo. De NIC is, net als het geboortebewijs, een handmatig gemaakt document en is geldig voor onbepaalde tijd. Volgens enkele bronnen staat de Sri Lankaanse nationaliteit van de houder niet expliciet vermeld op een NIC. Op de NIC van een Tamil staan de gegevens zowel in het Singalees als in het Tamil genoteerd.²¹⁵ Op de NIC van een Singalees staan die gegevens alleen in het Singalees.

²¹¹ Zo werd Thiruvadinalai in Jaffna omgedoopt tot Jambukolapatune. Volgens Boeddhisten is dit de plaats waar de dochter van prins Ashoka, de eerste vrouwelijke boeddhistische missionaris, voet aan land zette in Sri Lanka. Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

²¹² US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²¹³ Informatie over de procedure is deels afkomstig van de website van de *Department of the Registration of Persons*: <http://www.rpd.gov.lk>.

²¹⁴ *The Department of the Registration of Persons*.

²¹⁵ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

Er geldt een identificatieplicht in Sri Lanka. Hoewel de NIC als het officiële document wordt aangemerkt om de identiteit aan te tonen,²¹⁶ is een rijbewijs of paspoort ook geaccepteerd als identiteitsbewijs bij *checkpoints*. Niet alle Sri Lankanen zijn in het bezit van een NIC vanwege het feit dat veel personen door ontheemding hun documenten zijn kwijtgeraakt. Om een nieuwe NIC aan te vragen, moet men naar de geboorteplaats. Volgens een bron moeten veel voormalig ontheemde personen lang wachten op het verkrijgen van nieuwe identiteitsdocumenten.²¹⁷

Personen die worden vrijgelaten uit een rehabilitatiecentrum ontvangen een document dat wordt uitgegeven door de *Commissioner General of Rehabilitation* en dat dienst doet als tijdelijke identiteitskaart (totdat een officiële NIC wordt afgegeven). Het document is zes maanden geldig en kan niet worden verlengd. Op het document staat vermeld dat de persoon is vrijgelaten uit een rehabilitatiecentrum, maar het document is geen bewijs van zuivering. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) geeft de persoon in kwestie tevens een ICRS kaart²¹⁸ voor hulp op het gebied van *counselling* en een telefoonnummer (hotline) van het IOM kantoor in Vavuniya.²¹⁹ Personen die vrijgelaten zijn uit een rehabilitatiekamp moeten zich wekelijks melden bij de politie. Zij kunnen niet zomaar naar het buitenland reizen.

Geboorteakten, overlijdensakten, uittreksels uit het bevolkingsregister

Voor een kopie van een geboorteakte, overlijdensakte of uittreksel uit het bevolkingsregister kan men terecht bij het centrale bevolkingsregister in Colombo en in de geboorteplaats bij de plaatselijke ambtenaar van de burgerlijke stand.²²⁰

*Reisdocumenten*²²¹

De aanvrager van een paspoort dient zijn geboortebewijs en NIC (of rijbewijs bij verlies van NIC) te overleggen en, indien van toepassing, zijn oude paspoort. Van deze documenten moet ook een kopie worden overhandigd. Een trouwakte is tevens vereist als er sprake is van wijziging van de achternaam na een huwelijk. Als de aanvrager ervoor kiest het beroep in het paspoort te laten opnemen, moet additioneel een werkgeversverklaring of aanstellingsbrief worden overgelegd. De aanvrager moet in principe zowel bij de aanvraag als bij het moment van uitgifte van het paspoort in persoon verschijnen. Echter na schriftelijke toestemming van het hoofd van de paspoortsectie mag de aanvrager zich laten vertegenwoordigen door een gemachtigde.²²²

Personen onder de zestien jaar kunnen worden bijgeschreven in het paspoort van één van de ouders. Minderjarige aanvragers tot zestien jaar moeten worden begeleid door beide ouders. Beide ouders moeten aanwezig zijn tijdens de aanvraag van een paspoort en schriftelijk toestemming geven. Personen vanaf de leeftijd van zestien jaar kunnen beschikken over een zelfstandig paspoort. Vanaf zestien jaar

²¹⁶ Home Office, UK Border Agency, *Report of information gathering visit to Colombo, Sri Lanka 23-29 augustus 2009*, 22 oktober 2009; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

²¹⁷ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

²¹⁸ ICRS = *Information, Counselling and Referral Services*.

²¹⁹ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

²²⁰ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

²²¹ Informatie over de procedure is deels afkomstig van de website van de *Department of Immigration and Emigration* <http://www.immigration.gov.lk>.

²²² Dit geldt zowel voor het doen van de aanvraag als voor het moment van uitgifte van het paspoort.

kunnen zowel mannen als vrouwen een zelfstandige aanvraag voor een eigen paspoort indienen.

De eerste aanvraag en de vervaardiging van een paspoort vindt uitsluitend plaats bij het *Department of Immigration and Emigration* te Colombo. Hierbij worden foto en handtekening van de aanvrager gescand en ingevoerd in de computersystemen. Vervolgaanvragen kunnen eveneens geschieden in drie regionale kantoren van het *Department of Immigration and Emigration* in Kandy, Matara en Anuradhapura. Het *Department of Immigration and Emigration* is volledig geautomatiseerd, maar de papieren aanvragen worden ook bewaard. De computersystemen van de regionale kantoren, het *Department of Immigration and Emigration* en het internationale vliegveld zijn met elkaar verbonden.²²³ Een paspoort kan vanuit het buitenland worden aangevraagd via een aldaar of in een buurland aanwezige Sri Lankaanse ambassade.²²⁴ Sinds 2006 zijn alle paspoorten tien jaar geldig. Paspoorten van voor 2006 zijn vijf jaar geldig. Alle paspoorten worden in drie talen opgesteld: Engels, Singalees en Tamil. De vervaardiging van een paspoort duurt tien dagen. Men kan ook gebruik maken van een 1 dag service, waaraan hogere kosten zijn verbonden. Voor zover bekend worden in het algemeen geen biometrische gegevens opgeslagen in Sri Lanka.²²⁵ Ook is er geen centrale database met vingerafdrukken.

De internationale luchthaven

Het internationale vliegveld²²⁶ in Sri Lanka wordt aangemerkt als *High Security Zone*. De luchtmacht is verantwoordelijk voor de veiligheid van het vliegveld. Daarnaast is er politie aanwezig. Toegang tot de luchthaven geschiedt via een grote reguliere controlepost vlak voor de ingang naar het vliegveld. Er zijn geen geautomatiseerde beveiligingssystemen op de luchthaven. De beveiliging is fraude- en corruptiegevoelig.²²⁷

Het *Department of Immigration and Emigration* is verantwoordelijk voor de in- en uitreiscontrole op het vliegveld en maakt hierbij gebruik van computersystemen. Het vliegveld heeft geen fysiek gescheiden vertrek- en aankomsthal. Bij aankomst en vertrek uit Sri Lanka zijn passagiers verplicht aankomst- en vertrekformulieren in te vullen. Op het vliegveld wordt herhaaldelijk om inzage in paspoort en vliegticket verzocht.²²⁸

Controleposten (checkpoints)

Tijdens de verslagperiode is het aantal controles bij *checkpoints* in het land afgenomen.²²⁹ Exacte aantallen en locaties zijn niet bekend. *Checkpoints* worden bemand door politie en/of leger. In het Noorden worden *checkpoints* behalve door politieagenten en/of militairen soms ook bemand door leden van de EPDP. In het Oosten zitten naast politieagenten en/of militairen soms ook aanhangers van politieke kopstukken zoals Pillayan of Karuna bij *checkpoints*.²³⁰ De controles vinden steekproefsgewijs plaats bij het passeren van de *checkpoints*. Personen die een

²²³ Bij controleposten (*checkpoints*) wordt geen gebruik gemaakt van computers, maar de Sri Lankaanse luchtvaartautoriteiten hebben wel toegang tot de database van het *Immigration and Emigration Department*.

²²⁴ Voor informatie over de procedure, zie: <http://www.infolanka.nl>; Ambassade van Sri Lanka, Den Haag.

²²⁵ Wel is de introductie van een nieuwe biometrische identiteitskaart door de overheid aangekondigd. Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

²²⁶ De overheid heeft plannen voor de bouw van nog een internationale luchthaven in het zuiden, nabij Mattara. EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2010.

²²⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²²⁸ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²²⁹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²³⁰ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

checkpoint willen passeren, wordt gevraagd naar hun identiteitsdocumenten. Ook wordt gevraagd naar het doel van de reis. Er wordt niet gecontroleerd op lopende strafzaken en criminele antecedenten en er wordt ook geen gebruik gemaakt van geautomatiseerde systemen. Volgens een bron is het vaak arbitrair of een persoon wel of niet wordt doorgelaten. Dit kan afhankelijk zijn van het gedrag van de passant en/of van de persoon die de controle uitvoert. Iedereen die niet (meteen) zijn identiteit kan aantonen, loopt het risico opgepakt te worden voor ondervraging. Bij de controle zijn personen en vooral Tamils afkomstig uit het Noorden en Oosten extra kwetsbaar voor intimidatie, arrestatie en detentie. Dit geldt ook voor Tamils die geen identiteitskaart bezitten.²³¹ Tamils zijn herkenbaar aan hun namen, de geboorteplaats of de taal waarin de identiteitskaart is opgesteld (deze is tweetalig).²³²

In het hele land, maar vooral in gebieden in het noorden en oosten waar de oorlog heeft gewoed, komt het nog steeds voor dat Tamils, met name jonge mannen en mannen van middelbare leeftijd, worden gediscrimineerd en lastig gevallen door politie, leger en paramilitaire groepen.²³³

Voor zover bekend vindt bij *checkpoints* geen screening op eventuele voormalige LTTE betrokkenheid meer plaats door politieagenten van de *Terrorist Investigation Department* (TID) of de *Criminal Investigation Department* (CID). Volgens enkele bronnen vindt deze screening nog wel plaats op het vliegveld.

Colombo

De politie heeft op grond van de noodregelgeving de bevoegdheid een ieder binnen de jurisdictie van een politiebureau te registreren. Deze registratie is verplicht voor elke inwoner of bezoeker van Colombo en geeft de politie informatie over de samenstelling en etniciteit van de bevolking. Op identiteitskaarten wordt geen woonplaats vermeld. Om te bewijzen dat men in Colombo woont, dient men bij controles naast de identiteitskaart een bewijs van registratie bij de politie te tonen. Tamils die gedwongen terugkeren naar Sri Lanka, kunnen zich met een kopie van een *laissez-passer* laten registreren voor vestiging in Colombo.²³⁴ Zij moeten via het lokaal bestuur van hun geboorteplaats een NIC aanvragen.

Medio juli 2010 werden Tamils in Wellawata (een wijk van Colombo waar veel Tamils wonen) opgeroepen zich te laten registreren bij de politie. De oproep betrof alleen Tamils in Wellawata en gold niet voor moslims en Singalezen. Volgens UNHCR was dit in strijd met noodmaatregel 23 waarin staat dat elk gezinshoofd kan worden opgeroepen zich te laten registreren, en niet alleen Tamils.²³⁵

Eind oktober 2010 besloot de regering dat alle *checkpoints* in Colombo geleidelijk aan zullen worden verwijderd. Ze werden vervangen door 'verplaatsbare' *roadblocks*

²³¹ Home Office, UK Border Agency, *Report of information gathering visit to Colombo, Sri Lanka 23-29 augustus 2009*, 22 oktober 2009; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

²³² US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

²³³ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²³⁴ Het is niet bekend in hoeveel gevallen dit tijdens de verslagperiode is gebeurd.

²³⁵ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

en een bewakingssysteem²³⁶ met camera's.²³⁷ Het aantal *roadblocks* in Colombo is in de verslagperiode afgenomen.²³⁸ Bepaalde gebieden in Colombo zijn nog steeds als HSZ aangewezen, waardoor de bewegingsvrijheid van burgers wordt beperkt.²³⁹ Volgens een bron is de positie van Tamils in Colombo beter dan die van Tamils in het Noorden en het Oosten.²⁴⁰ De regering voerde in 2010 nog wel extra veiligheidscontroles uit op reizigers afkomstig uit het noorden en oosten en op weg van en naar Colombo.²⁴¹ Verder is de veiligheidssituatie voor Tamils in Colombo volgens verschillende bronnen verbeterd. Tamils werden bij *checkpoints* in Colombo minder uitgebreid gecontroleerd dan in voorgaande verslagperioden. Wel lopen Tamils nog steeds een hoger risico om gearresteerd te worden dan Singalezen.²⁴²

Tamils vinden vaak huisvesting in Colombo in wijken waar veel Tamils wonen. Volgens een bron zijn de leefomstandigheden in die wijken, bijvoorbeeld in Wellawata, in de verslagperiode verbeterd, omdat veel Tamils naar het noorden zijn verhuisd waardoor de wijken nu minder bevolkt zijn. Ook zouden de huurprijzen naar beneden zijn gegaan. Voor zover bekend is er geen sprake van gedwongen terugkeer van Tamils uit Colombo en het zuiden van Sri Lanka naar gebieden in het noorden en oosten van het land. Verder ondervinden Tamils geen grote problemen meer bij het vinden van werk. Alleen voor banen in de publieke sector komen zij minder snel in aanmerking. Voor deze banen kan het niet voldoende beheersen van de Singalese taal in hun nadeel werken. De toegang tot onderwijs vormt geen probleem voor Tamils in Colombo.²⁴³

Oosten

Er vindt geen (foto)registratie meer plaats bij vertrek uit het Oosten en er is geen registratieplicht meer voor bezoekers. Ook worden er naast de nationale identiteitskaart geen separate identiteitskaarten meer afgegeven aan teruggekeerde ontheemden. In het district Trincomalee worden evenmin nog separate reispassen afgegeven door het leger aan inwoners van bepaalde gebieden (en hun bezoekers), waaronder het gebied dat grenst aan het Noorden en de woongebieden van teruggekeerde ontheemden. Er gelden nog wel speciale regelingen ten aanzien van registratie voor ontheemden die terugkeren naar de bufferzones die grenzen aan de HSZ's in het Noorden, o.a. bij Palali. Deze bufferzones zijn in maart 2010

²³⁶ Daily Mirror, *Checkpoints phased out*, 28 oktober 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²³⁷ Het bewakingssysteem is (sinds 21 december 2010) 24 uur per dag operationeel en wordt gebruikt voor 'National Security Purposes' en voor de controle van het stadsverkeer. Het bestaat uit een netwerk van meer dan 125 camera's die zijn opgehangen in de drukste straten van Colombo. Het bewakingssysteem wordt gecontroleerd vanuit het hoofdkantoor van de politie in Colombo.

²³⁸ Een *checkpoint* bestaat vaak uit een 'huisje' waarin militairen en/of politieagenten zitten. Vaak staat voor dit 'huisje' een politieman met een stopbord die passanten tegenhoudt voor controle. *Checkpoints* bevinden zich meestal op vaste plaatsen, bijvoorbeeld voor regeringsgebouwen of op andere strategische plaatsen. Een *roadblock* is een rood-wit plastic blok, dat verplaatsbaar is, en waarmee de weg kan worden afgezet. *Roadblocks* staan vaak aan de rand van een weg of gebouw. Bij *roadblocks* zitten ook militairen en/of politieagenten, maar ze worden meer passief bemand. Het gaat hier vooral om een soort permanente bewaking van de weg of het gebouw.

²³⁹ De volgende plaatsen en gebieden in Colombo zijn nog steeds aangemerkt als HSZ: het presidentieel paleis, het presidentieel kantoor, het parlamentscomplex, het ministerie van Defensie en militaire terreinen, het havengebied en gebieden rond de woonhuizen van enkele vooraanstaande personen, zoals ministers en rechters.

²⁴⁰ US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010.

²⁴¹ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁴² Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

²⁴³ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

vrijgegeven voor terugkeer. Enkele honderden families zullen nog naar deze gebieden terugkeren.

Op de hoofdweg van de *North Central Province* naar Trincomalee is het aantal *checkpoints* verminderd van twaalf naar twee. Langs deze weg en in Trincomalee zijn minder politieagenten en militairen aanwezig dan tijdens voorgaande verslagperioden.²⁴⁴

Jaffna

In december 2009 maakte de regering bekend dat Sri Lankanen die in het bezit zijn van een identiteitskaart vrij van en naar Jaffna en het schiereiland kunnen reizen. Zij hebben geen speciale vergunning van het ministerie van Defensie meer nodig. Ook inwoners van Jaffna hebben geen speciale vergunning meer nodig en kunnen vrij reizen.²⁴⁵ Op 22 juli 2009 werd de A9 tussen Jaffna en Kandy heropend voor alle verkeer.²⁴⁶ Met de heropening van deze snelweg zijn de busdiensten tussen Jaffna en Kandy, Colombo en Batticaloa hersteld. Deze diensten zijn verbonden met de busdiensten in de rest van het land. Ook rijden er weer minibusjes van en naar Jaffna. Bij het knooppunt Medawachiya zijn nog enkele veiligheidscontroles voor het verkeer dat verder naar het noorden gaat. Het verkeer op de A9 tussen Jaffna en Vavuniya ondervindt geen beperkingen meer.²⁴⁷ Personen die met een binnenlandse vlucht naar Jaffna reizen worden nog wel aan een uitgebreide veiligheidscontrole onderworpen. Buitenlanders die naar Jaffna wilden reizen moesten tijdens de verslagperiode schriftelijk toestemming aanvragen bij het ministerie van Defensie.²⁴⁸ Ook golden er voor hen beperkingen ten aanzien van de gebieden die ze konden bezoeken binnen Jaffna District.²⁴⁹ In juli 2011 werd deze reisbeperkingen voor buitenlanders opgeheven.²⁵⁰

Mobiele kantoren

Er zijn mobiele kantoren van de overheid²⁵¹ die verschillende plaatsen in het land aandoen. Ontheemden kunnen hier een nieuwe *National Identity Card* aanvragen.²⁵²

3.3.5 *Rechtsgang*

De grondwet voorziet in een onafhankelijke rechtspraak. Aan de toepassing ervan in de praktijk wordt echter getwijfeld.²⁵³ De wet biedt de mogelijkheid om gerechtelijke procedures in het Engels, Singalees of Tamil te voeren. De meeste procedures buiten Jaffna en andere gebieden in het noorden worden echter in het Engels of Singalees gevoerd. Een tekort aan gerechtelijke tolken belemmert het recht van Tamil sprekende verdachten op een eerlijk proces. Voor zover bekend zijn er in de verslagperiode geen maatregelen getroffen om dit probleem op te lossen. In het

²⁴⁴ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010.

²⁴⁵ US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

²⁴⁶ EIU, *Country Report Sri Lanka*, augustus 2009.

²⁴⁷ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁴⁸ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

²⁴⁹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010.

²⁵⁰ BBC News, *Sri Lanka eases travel restrictions for foreigners*, 5 juli 2011.

²⁵¹ Dit zijn kantoren van *The Department of the Registration of Persons*.

²⁵² Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; US State Department, *Trafficking in Persons Report 2011*, 27 juni 2011.

²⁵³ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

noorden vinden zittingen plaats in het Tamil en het Engels.²⁵⁴ Er zijn Tamil sprekende rechters in rechtbanken van eerste aanleg op provinciaal niveau.²⁵⁵ Engels is de voertaal bij het Hof van Beroep en de Hoge Raad in Colombo. Bij het Hooggerechtshof in Colombo wordt zowel Engels als Singalees gesproken. De voertaal bij de provinciale *High Courts* is Singalees. Juridische vertegenwoordigers kunnen na toestemming aanwezig zijn bij zittingen van het Hof van Beroep en in sporadische gevallen bij zittingen van de Hoge Raad.

Bekentenis door foltering

Bekentnissen door foltering worden in rechtszaken niet toegestaan op grond van de *Evidence Ordinance* (artikelen 24 en 27). Daarnaast zijn bekentnissen die tijdens politiehechtenis zijn afgelegd tegenover een politieagent of ander persoon wettelijk ontoelaatbaar in rechtszaken. Deze voorschriften zijn echter niet van toepassing als een persoon is gearresteerd en gedetineerd op grond van de noodregelgeving. Hierdoor wordt het ontlokken van bekentnissen met behulp van geweld in de praktijk getolereerd.²⁵⁶

Bestrafing mensenrechtenschenders

Gedurende de verslagperiode trad de regering nauwelijks op tegen mensenrechtenschenders.²⁵⁷ De rechterlijke macht is gepolitiseerd en het ontbreekt aan onafhankelijk toezicht.²⁵⁸ Corruptie en omkoping zijn algemeen gebruik.²⁵⁹ Straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen, vooral begaan door overheidsfunctionarissen, strijdkrachten en politie, blijft voorkomen.²⁶⁰

Legerofficieren en soldaten die beschuldigd worden van het plegen van mensenrechtenschendingen kunnen worden berecht door een militaire rechtbank (krijgsraad) of een civiele rechtbank. Berechting door een civiele rechtbank geschiedt, afhankelijk van de ernst van het vergrijp, door het bevoegde *District Court*, het bevoegde *Magistrate Court* of het bevoegde *High Court*.²⁶¹ Hoger beroep bij het Hof van Beroep is mogelijk voor zowel uitspraken van het bevoegde *District Court* en *Magistrate Court* als het *High Court*. Voor uitspraken van het *District Court* en *Magistrate Court* en het *High Court* die betrekking hebben op militaire zaken kan men, na beroep bij het Hof van Beroep, bij het *Supreme Court* beroep aantekenen.

Volgens *Transparency International* staat Sri Lanka op de 91e plaats (van 178 landen) in de *Corruptions Perceptions Index*.²⁶²

3.3.6 Arrestaties en detenties

²⁵⁴ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; US State Department, 2010 *Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁵⁵ Deze rechtbanken zijn: de *District Courts*, de *Magistrate Courts* en/of de *Primary Courts*; US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

²⁵⁶ ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No. 172*, 30 juni 2009; US State Department, 2010 *Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁵⁷ HRW, *World Report 2010 - Sri Lanka*; US State Department, 2009 *Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

²⁵⁸ EIU, *Country Report Sri Lanka*, september 2010.

²⁵⁹ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

²⁶⁰ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No 99*, 11 januari 2010; US State Department, 2009 *Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; Home Office UK Border Agency, *Operational Guidance Note, Sri Lanka*, maart 2011.

²⁶¹ Dit is meestal het *High Court* in Colombo, maar het kan ook één van de provinciale *High Courts* zijn.

²⁶² EIU, *Country Report Sri Lanka*, november 2010.

Arrestaties geschieden op basis van de *Criminal Procedure Code* (CPC, wetboek van Strafvordering). Voor sommige misdrijven heeft de politie geen arrestatiebevel nodig, zoals bij vermoeden van moord, diefstal en verkrachting of wanneer de dader op heterdaad is betrapt. In alle andere gevallen is een arrestatiebevel noodzakelijk en dienen arrestanten binnen 24 uur voor de rechter-commissaris te worden geleid. In de praktijk werden arrestanten vaak pas na enkele dagen en soms weken of maanden voorgeleid. Na voorgeleiding kan de rechter iemand op borg vrijlaten of vijftien dagen voorlopige hechtenis gelasten voor nader onderzoek, te verlengen tot drie maanden. Verdere verlenging kan plaatsvinden op aanwijzing van de rechter. Verdachten hebben recht op juridische bijstand.²⁶³ De meeste verdachten kunnen zich echter geen advocaat veroorloven.

*Arrestaties op basis van de noodregelgeving en de PTA*²⁶⁴

Politie en leger hebben nog steeds ruimere opsporings- en aanhoudingsbevoegdheden op grond van noodregelgeving en de PTA. In het kader van terrorismebestrijding kunnen verdachten voor een periode van 90 dagen worden vastgehouden zonder formele beschuldiging.²⁶⁵ Op 4 mei 2010 werd de noodregelgeving, die sinds augustus 2005 van kracht is, enigszins versoepeld. De detentieperiode werd toen teruggebracht van maximaal een jaar naar maximaal drie maanden.²⁶⁶

Tijdens de verslagperiode waren vooral kritische journalisten, uitgevers van dagbladen, drukkers van posters met kritische teksten, studenten en politieke tegenstanders slachtoffer van arrestatie en detentie.²⁶⁷

Sinds de militaire overwinning op de LTTE lijkt het geregeld voor te komen dat personen worden gearresteerd die ervan verdacht worden gedurende het militair offensief contact te hebben gehad met de LTTE, bijstand te hebben verleend aan de LTTE of uitlatingen in de media hebben gedaan ten gunste van de LTTE.²⁶⁸ Hoewel het aantal willekeurige arrestaties sinds de beëindiging van het conflict is afgenomen, wordt er volgens ICRC nog een aanzienlijk aantal mensen op grond van de noodregelgeving vastgehouden.

In april 2010 werd Sarah Malanie Perera, een 19 jarige Sri Lankaanse die woonachtig was in Bahrein, gearresteerd op basis van de PTA vanwege het schrijven en publiceren van een boek over haar bekering tot de islam. Volgens het ministerie van Defensie vormde het boek een belediging van het boeddhisme. Ze werd beschuldigd van anti-staatsactiviteiten en het hebben van banden met islamitische militanten, maar later op borgtocht vrijgelaten.²⁶⁹

²⁶³ Sri Lanka kent geen verplichte vertegenwoordiging door een advocaat. Onvermogen verdachten krijgen een raadsman toegewezen in geval het *High Court* of Hof van Beroep de strafzaak behandelt. US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁶⁴ Voor meer informatie over arrestaties op basis van de noodregelgeving, zie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka van augustus 2009.

²⁶⁵ ICG, *Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts, Compromised Rights, Asia Report No. 172*, 30 juni 2009; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; AI, *Forgotten Prisoners, Sri Lanka uses Anti-Terrorism Laws to detain thousands*, februari 2011; EIU, *Country Report Sri Lanka*, april 2011.

²⁶⁶ Reuters, *Post-war Sri Lanka softens tough emergency laws*, 3 mei 2010; Reuters, *U.S. welcomes pardoning of Sri Lanka journalist*, 4 mei 2010; EIU, *Country Report Sri Lanka*, juni 2010.

²⁶⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁶⁸ Reporters Without Borders, *Army holding three doctors who gave information to press*, 19 mei 2009; The Independent, *Doctors who braved bombs in Sri Lanka imprisoned*, 6 juni 2009; HRW, *Sri Lanka: Avoid a Postwar Witch Hunt*, 3 juni 2009.

²⁶⁹ US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 – Sri Lanka*, 17 november 2010.

Arrestatie Sarath Fonseka

Op 17 september 2010 werd generaal Sarath Fonseka door een militaire rechtbank veroordeeld tot 30 maanden gevangenisstraf met dwangarbeid onder militaire rechtshandeling sectie 109 (C) voor corruptie. Ondanks protesten van de oppositie en boeddhistische groeperingen werd het besluit binnen enkele uren bekrachtigd door de president.²⁷⁰ De uitspraak van de rechtbank was gebaseerd op beschuldigingen van 'schandelijk gedrag' gekoppeld aan contracten voor militaire leveringen. Volgens de rechtbank had de generaal richtlijnen overtreden door zijn schoonzoon bij de zaak te betrekken.²⁷¹ Verder wordt hij verdacht van het in dienst nemen van deserteurs en het openbaar maken van staatsgeheimen. Generaal Fonseka was eerder al veroordeeld voor het overtreden van militaire richtlijnen en inmenging in politieke zaken, terwijl hij lid was van het leger. Als gevolg hiervan moest hij op 13 augustus 2010 zijn (ere-)titels, rangen, medailles en pensioen inleveren. Hij moest tevens zijn parlementszetel inleveren en hij verloor zijn burgerrechten, waaronder zijn stemrecht.²⁷² Sarath Fonseka is na zijn veroordeling overgebracht naar de Welikada gevangenis.²⁷³ In januari 2011 verklaarde de *Supreme Court* het proces waarmee Sarath Fonseka werd veroordeeld rechtsgeldig.²⁷⁴

De 22 personen die betrokken waren bij de verkiezingscampagne van Sarath Fonseka en die wegens betrokkenheid bij een poging tot staatsgreep werden gearresteerd en gevangen gezet, zijn in november 2010 vrijgelaten.²⁷⁵ Kapitein S.H. Silva, de privésecretaris van generaal Fonseka, werd op 28 maart 2011 vrijgelaten.²⁷⁶

Tijdens de verslagperiode verleende de president amnestie aan een groot aantal gevangenen. Zo zouden in september 2010 1.312 gevangenen amnestie hebben gekregen. De criteria voor het bepalen wie amnestie krijgt, zijn echter niet duidelijk.²⁷⁷

Massa-arrestaties en razzia's

Hoewel er volgens verschillende bronnen geen sprake meer is van massa-arrestaties en razzia's, vond volgens *Amnesty International* in maart 2010 in Gampaha, 24 km ten noordwesten van Colombo, een zoekactie plaats waarbij 300 personen, voornamelijk Tamils, werden gearresteerd.²⁷⁸

Detentiecentra

Er zijn 22 *closed prisons*²⁷⁹ in Sri Lanka, waarvan drie voor veroordeelde gevangenen en negentien voor gedetineerden in voorarrest in afwachting van

²⁷⁰ HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*.

²⁷¹ EIU, *Country Report Sri Lanka*, oktober 2010.

²⁷² Reuters-AlertNet, *Sri Lanka's jailed ex-army boss loses parliament seat*, 7 oktober 2010; BBC News, *Sarath Fonseka loses bid to keep Sri Lanka seat*, 25 januari 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²⁷³ Dit is een van de grootste gevangenisstraffen waar veroordeelde gevangenen in bewaring zitten, inclusief politieke gevangenen. EIU, *Country Report Sri Lanka*, oktober 2010.

²⁷⁴ EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁷⁵ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁷⁶ LankaeNews, *Gen. Fonseka's private Secretary released on bail after 13 months*, 29 maart 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²⁷⁷ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁷⁸ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²⁷⁹ Een *closed prison* is een gevangenis met omheining en maximale veiligheidsmaatregelen waar gevangenen worden gedetineerd.

berechting (*remand prisons*). Daarnaast zijn er 25 *lock-ups*²⁸⁰ en acht *work camps*²⁸¹ en twee 'open gevangenissen' (*open prison camps*) waar gevangenen die hiervoor in aanmerking komen, worden vastgehouden met minimale veiligheidsmaatregelen. Voor jeugdige criminelen (16-22 jaar) zijn er twee *correctional centres* en een *training school*. Volgens *Amnesty International* zou er tevens bewijs zijn van het bestaan van geheime detentiecentra in het noorden.²⁸² Voor zover bekend zijn er geen LTTE-groeperingen meer die beschikken over detentiecentra in Sri Lanka.

De situatie in gevangenissen is slecht en voldoet niet aan de internationale normen en maatstaven. De gevangenissen zijn overbevolkt en er zijn te weinig sanitaire voorzieningen. Terwijl de totale capaciteit van gevangenissen 10.000 personen bedraagt, telt het totaal aantal gevangenen 26.000 personen. Van deze 26.000 gevangenen zijn 12.000 personen veroordeeld, terwijl 14.000 personen wachten op berechting. Gevangenen die in voorarrest zitten worden in de praktijk vaak niet gescheiden van veroordeelde gevangenen. Vrouwen worden wel gescheiden gedetineerd van mannen. Misbruik van vrouwelijke gevangenen komt voor.²⁸³

De overbevolking van de gevangenissen is deels een gevolg van de grote achterstand in zaken bij de rechtbanken en deels vanwege het grote aantal gevangenen dat vastzit voor kleinere vergrijpen en niet in staat is om een boete te betalen. President Rajapakse heeft de noodzaak tot hervormingen binnen het gevangeniswezen erkend. Hij heeft verzocht om een revisie van het wetboek van strafrecht en hij heeft de lagere rechtbanken opgeroepen iets te doen aan het grote aantal gevangenen. Ook wil hij gevangenen sneller laten voorkomen. De minister van Justitie heeft een drie jaren plan opgesteld om de achterstanden weg te werken. Ook zijn er plannen om een grote gevangenis te bouwen waar 10.000 gevangenen terecht kunnen die zijn veroordeeld voor kleine vergrijpen.²⁸⁴

Van de ongeveer 11.500 voormalig LTTE-strijders die vastzaten, zijn medio mei 2010 volgens de Sri Lankaanse regering ongeveer 6.500 vrijgelaten en zitten nog ongeveer 4.380 vast in voorarrest of in rehabilitatiecentra.²⁸⁵ Van de 24 rehabilitatiecentra zijn er momenteel nog negen over.²⁸⁶ De centra bevinden zich in het Oosten, in Vavuniya en in Jaffna.²⁸⁷ Veel voormalig LTTE-strijders zitten hier al langer vast zonder proces dan wettelijk is toegestaan (maximaal twee jaar) en hun

²⁸⁰ Een *lock-up* is een gevangenisgebouw gelegen naast een rechtbank waar gevangenen met lopende rechtszaken voorafgaand aan of na afloop van een rechtzitting tijdelijk kunnen worden gedetineerd. Personen die worden veroordeeld door de rechter, wachten in deze cellen hun overplaatsing naar een gevangenis af; Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol. 27 - year 2008, zie <http://www.ncjrs.gov>.

²⁸¹ Een *work camp* is een gevangenis zonder omheining en minimale veiligheidsmaatregelen voor gedetineerden die een korte straf opgelegd hebben gekregen; Statistics Division Prisons Headquarters, *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol. 27 - year 2008.

²⁸² AI, *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

²⁸³ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; US State Department, *Country Report on Human Rights Practices 2009 Sri Lanka*, 11 maart 2011; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁸⁴ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

²⁸⁵ ICJ, *Beyond Lawful Constraints: Sri Lanka's mass detention of LTTE suspects*, september 2010; BBC News, *Rights groups chastises Sri Lanka over rebel detentions*, 27 september 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 11 november 2010; BBC Sinhala.com, *Over hundred thousand IDPs waiting to return*, 16 mei 2011.

²⁸⁶ De officiële naam voor de rehabilitatiecentra is: *Protective Accommodation and Rehabilitation Centre (PARC)*. Daily Mirror, *990 ex-combatants released*, 6 juni 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

²⁸⁷ De negen rehabilitatiecentra zijn: Thrikoonamadu PARC. Kandalkadu PARC en Senapura PARC (in het oosten), Poonthottam PARC, Pompaimadu PARC, Nellukkulam PARC, Tamil Primary PARC, Maradamadu PARC (in Vavuniya) en Thellippalai PARC (in Jaffna Center). Zie: <http://www.bcgr.gov.lk>.

wettelijke status is onduidelijk.²⁸⁸ De meesten zullen moeten reïntegreren in de samenleving. Alleen de zwaarste categorie zal worden berecht. Het is niet bekend waar dit zal gebeuren en hoe de processen zullen verlopen. De meeste internationale hulporganisaties hebben geen toegang tot deze gevangenen.²⁸⁹ IOM is de enige organisatie die de rehabilitatiecentra mag bezoeken voor *profiling*. Die *profiling* vindt plaats in aanwezigheid van militairen en regeringsfunctionarissen.²⁹⁰

Volgens verschillende bronnen krijgen familieleden van voormalig LTTE-strijders geen reisverbod. Zij worden wel extra gecontroleerd of ondervraagd en zij lopen het risico te worden opgepakt.²⁹¹ Verder hebben zij toestemming om hun familieleden die in rehabilitatiecentra verblijven te bezoeken.²⁹²

Het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC) had een *Memorandum of Understanding* (MoU) afgesloten met de Sri Lankaanse autoriteiten dat hen toestond bezoeken af te leggen aan alle gedetineerden die worden vastgehouden in verband met het conflict. De regering heeft dit mandaat sinds juli 2009 echter ingetrokken.²⁹³ Het ICRC heeft nog steeds geen toestemming om de rehabilitatiecentra voor voormalig LTTE-strijders te bezoeken en in de *Eastern Province* te werken.²⁹⁴ Het ICRC bezoekt wel gevangenen in reguliere en informele detentiecentra.²⁹⁵

3.3.7 Mishandeling en foltering

Foltering is volgens de wet een strafbaar feit, maar niet alle voorzieningen uit het Verdrag tegen Foltering zijn geïmplementeerd. Foltering wordt wijdverbreid gepraktiseerd in Sri Lanka.²⁹⁶ Het uitdelen van lijfstraffen is wettelijk verboden onder de *Corporal Punishment Act*. Het slaan van gedetineerden door gevangenvaarders komt echter voor en ook politie en veiligheidsdiensten maken zich schuldig aan mishandeling en foltering.²⁹⁷ Op marteling staat een gevangenisstraf van minimaal zeven en maximaal tien jaar en een geldboete van 100-500 USD.²⁹⁸ Slachtoffers van marteling hebben de mogelijkheid een klacht in te dienen²⁹⁹, maar intimidatie en bedreiging door politie en leger weerhouden

²⁸⁸ ICJ, *Beyond Lawful Constraints: Sri Lanka's mass detention of LTTE suspects*, september 2010; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

²⁸⁹ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

²⁹⁰ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011

²⁹¹ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

²⁹² Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

²⁹³ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁹⁴ US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010; CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

²⁹⁵ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

²⁹⁶ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁹⁷ TamilNet, *TID Torture Tamil detainees held under PTA*, 19 september 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; AI, *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

²⁹⁸ UN, Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June - 3 July 2010, oktober 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

²⁹⁹ Het *High Court* heeft de jurisdictie om zaken over marteling te behandelen. Het slachtoffer kan hiertoe een klacht indienen bij de openbare aanklager. Op basis van instructies van de openbare aanklager wordt een onderzoek ingesteld door de *Special Investigation Unit*. Het onderzoek geschiedt onder supervisie van de inspecteur-generaal van politie. UN, Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008.

slachtoffers hiervan. Mishandeling komt volgens een bron vooral voor meteen na de eerste arrestatie.³⁰⁰ Ex-gevangenen uit de Boosa gevangenis in Galle bevestigden het gebruik van verschillende martelmethode in deze gevangenis.³⁰¹ Volgens een bron is mishandeling 'normaal gebruik' in gevangenis in Sri Lanka.³⁰² Ook ex-LTTE leden lopen dit risico wanneer ze worden opgepakt.

3.3.8 Ontvoeringen en verdwijningen

Tijdens de verslagperiode nam het aantal ontvoeringen waarbij het ging om afpersing of waarbij men losgeld eiste toe, vooral in het noorden en het oosten van het land. Op het schiereiland Jaffna, werden de ontvoeringen volgens de lokale bevolking gepleegd door gewapende leden van de EPDP. Op andere plaatsen in het noorden en het oosten was het onduidelijk door wie of door welke groep de ontvoeringen werden gepleegd.³⁰³

Verdwijningen komen nog steeds voor, vooral in het noorden en oosten, maar veel minder dan tijdens de burgeroorlog.³⁰⁴ Eerder waren verdwijningen vooral gerelateerd aan het conflict. Tijdens de verslagperiode werden ze vooral in verband gebracht met personen die zich bezig hielden met afpersing en criminele activiteiten, waarbij soms ook overheidsfunctionarissen waren betrokken.³⁰⁵ Exacte en betrouwbare aantallen zijn niet bekend. Volgens een schatting ging het in 2010 om ongeveer 77 personen. De regering verklaarde dat het bij verdwijningen vaak ging om personen die in het buitenland waren gaan werken, maar mensenrechtenorganisaties trokken deze verklaring in twijfel. De regering deed tijdens de verslagperiode geen onderzoek naar vermiste personen en er werden geen personen aangeklaagd of veroordeeld wegens betrokkenheid bij gevallen van verdwijning. Verdwijningen blijven veelal onopgelost.³⁰⁶ Zowel regeringstroepen (leger en politie, *Criminal Investigation Department, Special Task Force*) als paramilitaire groeperingen maakten zich schuldig aan verdwijningen en ontvoeringen.³⁰⁷ Slachtoffers waren o.a. humanitaire hulpverleners, mensenrechtenactivisten, journalisten en ontheemden.³⁰⁸ Ook individuen die verdacht worden van LTTE betrokkenheid waren doelwit van ontvoeringen of verdwijningen. Volgens verschillende ooggetuigen vonden de meeste ontvoeringen

³⁰⁰ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; Home Office, UK Border Agency, *Operational Guidance Note Sri Lanka*, maart 2011.

³⁰¹ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁰² Asian Human Rights Commission, *Sri Lanka: Police brutally torture a man in revenge for complaining to the Human Rights Commission*, 8 maart 2011; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁰³ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁰⁴ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³⁰⁵ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; HRW, *World Report 2011 - Sri Lanka*; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁰⁶ AI, *Sri Lanka: Government must act on enforced disappearance*, 10 februari 2011; HRW, *Sri Lanka, Account for Wartime Disappearances*, 7 april 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; AI *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³⁰⁷ HRW, *World Report 2010 - Sri Lanka*; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; US State Department *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

³⁰⁸ HRW, *World Report 2010 - Sri Lanka*; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; AI, *Sri Lanka: Government must act on enforced disappearance*, 10 februari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

plaats door niet nader te identificeren (gemaskerde) Tamil sprekende, gewapende mannen.³⁰⁹

3.3.9 *Buitengerechtelijke executies en moorden*

Tijdens de verslagperiode was er sprake van buitengerechtelijke executies en moorden.³¹⁰ Betrouwbare cijfers over de aantallen van buitengerechtelijke executies, gepleegd door de regering of de paramilitairen, zijn niet bekend. Wel is bekend dat het totale aantal buitengerechtelijke executies in de verslagperiode is gedaald. Een aantal van de slachtoffers, dat door de politie of de veiligheidsdiensten werd vastgehouden, is onder twijfelachtige omstandigheden vermoord. Tijdens de verslagperiode pleegden onbekenden die banden hebben met paramilitaire groepen zoals de TMVP en de EPDP, verschillende moorden en geweldplegingen. Zij waren o.a. actief in Mannar en Vavuniya.³¹¹

3.3.10 *Doodstraf*

De doodstraf is opgenomen in de wet en wordt nog steeds opgelegd. Sri Lanka handhaaft echter een moratorium op de doodstraf met het oog op afschaffing in de toekomst. De doodstraf is sinds 23 juni 1976 niet meer uitgevoerd.³¹² Volgens *Amnesty International* zijn in Sri Lanka honderden gevangenen veroordeeld tot de doodstraf.³¹³

3.4 **Positie van specifieke groepen**

3.4.1 *Christenen*

Christenen wonen hoofdzakelijk in het westen van Sri Lanka. Over het algemeen kunnen christenen zich vrijelijk bewegen en hun godsdienst belijden in Sri Lanka. Tijdens de verslagperiode vonden sporadisch aanslagen plaats van boeddhistische extremisten op christelijke kerken. Daarnaast waren er spanningen over gedwongen bekeringen.³¹⁴ Sommige christelijke groeperingen klaagden dat de overheid geweld gericht tegen christenen door de vingers zag en onvoldoende optrad tegen de daders.³¹⁵ De politie bood in de meeste gevallen bescherming, al was deze bescherming niet altijd voldoende adequaat. Voor zover bekend is de positie van christenen sinds de beëindiging van het conflict niet gewijzigd.

3.4.2 *Moslims*

Van de ongeveer 1,5 miljoen moslims die in Sri Lanka wonen, is een derde woonachtig in het noorden en oosten van het land. De meerderheid van deze groep

³⁰⁹ HRW, *Legal Limbo, The uncertain faith of detained LTTE suspects in Sri Lanka*, 2 februari 2010; US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

³¹⁰ AI, *Annual Report 2011, Sri Lanka*, 13 mei 2011.

³¹¹ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³¹² Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 11 november 2010; UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³¹³ AI, *Sri Lanka, Time for a new start: an appeal to Sri Lanka's presidential candidates*, 18 januari 2010.

³¹⁴ US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 – Sri Lanka*, 17 november 2010.

³¹⁵ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010.

woont in het Oosten. Het overige deel van de 1,5 miljoen moslims woont verspreid over diverse steden in Sri Lanka.³¹⁶

Tijdens de burgeroorlog ondervonden moslims veel hinder van het conflict. Er waren spanningen tussen moslims en Tamils vanwege intimidaties van moslims door de TMVP.³¹⁷ Moslims waren tijdens de burgeroorlog slachtoffer van verdwijningen, afpersingen en arrestaties. Omdat moslims veelal Tamil spreken werden ze door beide partijen in het conflict verdacht. De LTTE verdacht de moslims van samenspannen met de regering, terwijl de regering de moslims verdacht van LTTE betrokkenheid en spionage.³¹⁸ De moslims voelden zich klem gezet tussen beide partijen. Ze zijn nog steeds bang dat ze een minderheid binnen de Tamilsprekende, door Tamils gedomineerde, gemeenschap in het Noorden en Oosten zullen worden.³¹⁹ Ze voelen zich niet erkend en niet vertegenwoordigd in het parlement.³²⁰ Voor zover bekend is de positie van moslims sinds het einde van het militaire conflict nauwelijks gewijzigd.

Van de ruim 70.000 in 1990 door de LTTE uit het noorden verdreven moslims die nog in ontheemdenkampen in en rondom Puttalam verblijven, zijn volgens de Sri Lankaanse overheid ongeveer 8.000-10.000 moslims teruggekeerd naar het noorden.³²¹ Volgens het mensenrechtenrapport van het *US Department of State* zijn in de loop van 2010 ongeveer 43.000 moslims teruggekeerd naar Jaffna. Sommige van hen, vooral Tamils, kunnen niet terugkeren naar hun huizen, omdat die zich binnen een HSZ bevinden, beschadigd zijn of in bezit zijn genomen door anderen. Er zijn momenteel nog een tiental moslimfamilies met een eigen huis, terwijl in het verleden zo'n 5.000 huizen in Jaffna aan moslims toebehoorden. Van de 16 moskeeën die er is Jaffna waren, zijn er nu nog zes over.³²² Landrechten vormen nog steeds een bron van spanningen tussen Tamils en moslims. Ook klagen moslims dat ze oneerlijk worden behandeld door Tamil overheidsfunctionarissen.³²³

3.4.3 Politieke opposanten

Leden van Tamilpartijen die gekant waren tegen de LTTE of samenwerkten met de Sri Lankaanse autoriteiten, waren vaak personen die voorheen lid waren van een paramilitaire groepering. Deze paramilitaire groepering werd vervolgens politiek actief en keerde zich tegen het gebruik van geweld. Genoemde leden van Tamilpartijen ontvingen soms bedreigingen van paramilitaire groeperingen. Daarnaast kwam het voor dat genoemde personen en hun familieleden bedreigingen ontvingen van de kant van de overheid, vanwege het feit dat zij zich niet

³¹⁶ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; US State Department, *International Religious Freedom Report 2010 - Sri Lanka*, 17 november 2010.

³¹⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 - Sri Lanka*, 25 februari 2009; ICG, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No. 159*, 15 oktober 2008.

³¹⁸ ICG, *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No. 159*, 15 oktober 2008. Voor meer informatie, zie het algemeen ambtsbericht Sri Lanka van augustus 2009.

³¹⁹ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³²⁰ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³²¹ IRIN, *Sri Lanka: Government shifts focus to displaced Muslims*, 3 maart 2011; EIU, *Country Report Sri Lanka*, maart 2011; Refugee Watch Online, *Post return vulnerabilities among the displaced women in Sri Lanka*, 30 juni 2011.

³²² US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³²³ ICG, *Sri Lanka, A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; IRIN, *Sri Lanka, Difficult homecoming for Muslim IDPs*, 22 maart 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011; ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

conformeerden aan datgene wat de overheid van hen verlangde.³²⁴ Familieleden van deze personen vluchtten daarom soms naar het buitenland. Tijdens de verslagperiode is het aantal bedreigingen wel afgenomen. Volgens enkele bronnen kunnen de leden van Tamilpartijen, indien nodig, de bescherming van de overheid wel inroepen, maar biedt de overheid (mede vanwege het feit dat zij genoemde personen soms zelf bedreigde) in de praktijk niet afdoende bescherming.

Het feit dat een persoon afkomstig is uit het Noorden of het Oosten kan volgens een bron voor de autoriteiten al aanleiding zijn tot verdenking van LTTE-betrokkenheid. Daarnaast is veelvuldig contact met de diaspora verdacht. Onder de bevolking bestaan veel wraakgevoelens ten aanzien van personen die verdacht worden van het hebben onderhouden van banden met de voormalige LTTE. Zij worden gestigmatiseerd en door de politie en de *Terrorist Investigation Department* (TID) gediscrimineerd. Ex-LTTE-leden die zijn vrijgelaten worden door de CID en de TID gevolgd. Hun telefoons worden afgeluisterd en hun e-mails worden gecontroleerd. Ook worden ze door de militairen gebruikt als informant.³²⁵

3.4.4 Vrouwen

In Sri Lanka verschilt het personen- en familierecht per gemeenschap (Tamil, Singalees en moslim). Hierdoor zijn de rechten van vrouwen niet in alle gevallen gelijk aan die van mannen.³²⁶

In het algemeen zijn vrouwen handelingsbekwaam. In de praktijk kan het, in bijvoorbeeld traditionele of armere gezinnen, voorkomen dat een vrouw afhankelijk is van een mannelijk familielid. Zo heeft een getrouwde vrouw onder Tamil gewoonrecht de toestemming van haar echtgenoot nodig om eigendommen te verkopen of te verwerven. Volgens de *Common Law* hebben zonen en dochters recht op een gelijk deel van het vermogen, terwijl dit volgens de *Muslim Law* niet het geval is.³²⁷

Volgens de Sri Lankaanse grondwet moeten mannen en vrouwen gelijke kansen krijgen om te werken in de publieke sector. De deelname van vrouwen in de overheidssector en de politiek is echter beperkt.³²⁸ Slechts ongeveer 5% van de personen die in het parlement en in provinciale besturen zitten is vrouw.³²⁹ Ook deelname in de private sector is beperkt. De private sector kent geen wettelijke bescherming tegen discriminatie. Vrouwen krijgen soms minder betaald dan mannen voor hetzelfde werk en bekleden minder snel een leidinggevende positie. Daarnaast is de werkloosheid onder vrouwen twee keer zo hoog als onder mannen, terwijl het voor opgeleide vrouwen moeilijk is passend werk te vinden.³³⁰

³²⁴ Zij werden vaak beschouwd als 'verraders'.

³²⁵ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³²⁶ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³²⁷ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009.

³²⁸ Een uitzondering in de Sri Lankaanse politieke geschiedenis vormden: Sirimavo Bandaranaike (zij was de eerste vrouwelijke *Prime Minister* van Sri Lanka) en haar dochter Chandrika Bandaranaike Kumaratunga, die zowel *Prime Minister* als president was. Zie: <http://www.priu.gov.lk>.

³²⁹ UNIFEM, *Gender Profile of the Conflict in Sri Lanka*, 21 augustus 2009; Freedom House, *Freedom in the World 2010, Country Report Sri Lanka*, 1 juni 2010; UN *Concluding observations of the Committee on the elimination of discrimination against women*, Sri Lanka, 4 februari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³³⁰ UNIFEM, *Gender Profile of the Conflict in Sri Lanka*, 21 augustus 2009; UN *Concluding observations of the Committee on the elimination of discrimination against women*, Sri Lanka, 4 februari 2011; US State Department *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

De rol van de familie is erg belangrijk in Sri Lanka. Het is niet gebruikelijk dat vrouwen alleen wonen. Tegelijkertijd is het aantal huishoudens dat gerund wordt door een vrouw als gevolg van het conflict toegenomen. Veel mannen zijn verdwenen, vermoord of gedetineerd. Weduwen of wezen, wier echtgenoot of vader in het leger zat, hebben recht op een weduwen- of wezenpensioen. Omdat veel mannen zijn verdwenen en het niet (officieel) bekend is dat ze zijn gestorven, waardoor er geen overlijdensverklaring van de overledene is, hebben veel weduwen en wezen problemen bij de aanvraag van dit pensioen. Dit geldt ook voor het recht op grond.³³¹ Het tekort aan overlijdensaktes is vooral in het noorden en delen van het oosten een probleem.³³² Volgens het ministerie van 'Child Development and Women's Affairs' zijn 89.000 vrouwen als gevolg van de oorlog weduwe geworden (49.000 in het Oosten en 40.000 in het Noorden). De meesten van hen hebben geen financiële middelen om rond te komen. Meer dan 50% van de alleenstaande vrouwen die voor het gezinsinkomen moeten zorgen, is jonger dan 30 jaar.³³³

Geweld

Huiselijk geweld is strafbaar gesteld in de wet, maar er wordt niet op de naleving toegezien en de daders worden zelden bestraft.³³⁴ Seksueel geweld binnen het huwelijk is wettelijk niet strafbaar, behalve bij scheiding van tafel en bed.³³⁵ De *Prevention of Domestic Violence Act* van oktober 2005 biedt bescherming tegen huiselijk geweld via een civiele procedure. Het slachtoffer kan de rechter verzoeken een beschermende maatregel of voorlopige voorziening te treffen.³³⁶ Dit geldt ook voor verkrachting en ander seksueel geweld. Bij niet naleving kan de dader een dwangsom worden opgelegd, die bij niet nakoming kan worden omgezet in gevangenisstraf. In de praktijk maken vrouwen nauwelijks gebruik van deze mogelijkheid. Tijdens de verslagperiode kwam huiselijk geweld vooral voor onder de ontheemde gemeenschap en in Jaffna.³³⁷

Seksueel geweld tegen vrouwen komt nog steeds voor. Met name in het Noorden (Jaffna) en het Oosten en in de ontheemdenkampen waren vrouwen slachtoffer van (seksueel) geweld. Voormalige vrouwelijke LTTE-strijders zouden in detentiecentra worden verkracht en volgens *International Crisis Group* zouden er met medeweten en betrokkenheid van veiligheidsdiensten prostitutienetwerken in ontheemdenkampen bestaan.³³⁸ Alleenstaande vrouwen en weduwen lopen vooral het risico om vanwege hun economische kwetsbaarheid slachtoffer van (seksueel)

³³¹ US State Department, *Country report on human rights practices 2008 – Sri Lanka*, 25 februari 2009; Q&A: *Northern Sri Lanka emerges from conflict but challenges remain*, 7 april 2010, verkrijgbaar via: <http://www.reliefweb.int>; UN *Concluding observations of the Committee on the elimination of discrimination against women*, Sri Lanka, 4 februari 2011.

³³² Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

³³³ IRIN, *Women take over as breadwinners in the north*, 9 september 2010; Daily Mirror, *Conflict leaves 89,000 widows*, 30 september 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³³⁴ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

³³⁵ UN *Concluding observations of the Committee on the elimination of discrimination against women*, Sri Lanka, 4 februari 2011; US State Department *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³³⁶ De maatregelen variëren van het opleggen van een straatverbod aan de dader, een contactverbod, tot een verbod om het echtelijk huis te verkopen. Parliament of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, *Prevention of Domestic Violence Act, No. 34 of 2005*, Published as a supplement to Part II of the Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka of October 07, 2005; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³³⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³³⁸ ICG, *A Bitter Peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

geweld en/of prostitutie te worden.³³⁹ De grote aanwezigheid van militairen in het noorden en oosten heeft veel invloed op het gevoel van veiligheid van alleenstaande vrouwen. Militairen kunnen ongevraagd hun huizen binnenkomen en er zijn gevallen bekend van misbruik. Ook worden vrouwen lastig gevallen bij *checkpoints* en zijn ze bang om zonder mannelijke begeleiding te reizen.³⁴⁰

Volgens organisaties die opkomen voor de rechten van vrouwen is het nodig dat zowel de politie als de rechterlijke macht in Sri Lanka bewuster worden gemaakt van de problemen rond seksueel geweld. Het *Bureau for the Protection of Women and Children* (BPCW) voerde bewustwordingsprogramma's uit op scholen en riep vrouwen op klachten in te dienen. Het BPCW ontving in 2009 714 klachten van zwaar geweld tegen vrouwen en 2.391 klachten van minder zware vergrijpen.³⁴¹ Het is niet bekend wat er met deze klachten is gebeurd.

Opvang en begeleiding van vrouwen die slachtoffer zijn van verkrachting of huiselijk geweld, zoals crisiscentra of opvangtehuizen is slechts in beperkte mate aanwezig. Enkele NGO's, zoals *Women In Need*, *Welcome House*, *Women's Development Centre*, het Leger des Heils en andere particuliere initiatieven verlenen opvang en begeleiding aan vrouwen.³⁴² *Women in Need* heeft een goed beveiligde opvangfaciliteit voor vrouwen in gebruik. Daarnaast is er een aantal opvanghuizen aanwezig, maar deze zijn minder goed beveiligd. *Women in Need* heeft zeven crisiscentra en tevens kantoren in twee politiebureaus en in zeven ziekenhuizen waar vrouwen die slachtoffer zijn van geweld terecht kunnen.

Er zijn voor zover bekend geen specifieke overheidsopvanghuizen voor vrouwen die slachtoffer zijn van verkrachting of huiselijk geweld. Volgens bronnen is de *multi-purpose* faciliteit van de overheid waar vrouwen konden worden opgevangen of advies konden krijgen niet meer beschikbaar. Er zijn *safe houses* voor vrouwen en/of meisjes in Jaffna, Kandy en Batticaloa.

In de praktijk is het gebruikelijk dat vrouwen primair bescherming zoeken bij familie om zich aan het geweld te onttrekken. Door o.a. de economische afhankelijkheid van de man en door stigmatisering biedt opvang door familie echter niet altijd voldoende bescherming.

3.4.5 Minderjarigen

In Sri Lanka is men vanaf de leeftijd van achttien jaar wettelijk meerderjarig en volledig handelingsbekwaam. Vanaf de leeftijd van zestien jaar dienen Sri Lankanen te beschikken over een identiteitskaart. Kinderen zijn van hun vijfde tot hun

³³⁹ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011; US State Department *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁴⁰ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Minority Rights Group International, *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

³⁴¹ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; US State Department *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁴² UN, *Committee on Economic, Social and Cultural Rights*, 9 december 2010; US State Department *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

veertiende jaar leerplichtig.³⁴³ Op 16 jarige leeftijd bereikt men de 'age of consent'.³⁴⁴

Onderwijs

Het militair offensief tegen de LTTE in het noorden in mei 2009 heeft een negatieve invloed gehad op het onderwijs aan kinderen. De hele onderwijsinfrastructuur is er door beschadigd. Veel schoolgebouwen werden gebruikt als opvangcentrum voor ontheemden. In februari 2010 meldde de minister voor Onderwijs dat de overheid van plan was de scholen in het noorden van Sri Lanka in 2010 weer volledig te herbouwen en de onderwijsvoorzieningen te herstellen. Er was een groot gebrek aan leermaterialen, er waren te weinig docenten en de kwaliteit van het onderwijs was slecht. Verder was het ministerie van Onderwijs samen met het Nationaal Onderwijs Instituut (met steun van UNICEF) bezig met de ontwikkeling van een versneld leerprogramma. Het programma is bedoeld voor ongeveer 100.000 studenten in het noorden en het oosten die vanwege talloze verhuizingen meer dan twee jaar onderwijsachterstand hebben opgelopen.³⁴⁵

Eind februari 2010 konden duizenden kinderen in het noorden weer naar school. In de regio Vanni werden in februari 2010 94 scholen heropend en in Jaffna District 14 scholen. De overheid streefde er naar alle kinderen uit de vijf districten Jaffna, Kilinochchi, Mannar, Vavuniya en Mullaitivu weer naar school te laten gaan.³⁴⁶ Volgens enkele bronnen gaan de meeste kinderen inmiddels weer naar school.

Kindsoldaten

In Sri Lanka is het rekruteren van kinderen strafbaar gesteld met een maximum gevangenisstraf van 30 jaar.³⁴⁷ Zowel de LTTE, de TMVP als andere paramilitaire groeperingen maakten zich tijdens de burgeroorlog schuldig aan ontvoering van minderjarigen en gedwongen rekrutering van kindsoldaten. Sinds de ondertekening van het *Action Plan* op 1 december 2008 heeft de regering veel gedaan om de implementatie van de in dit plan gemaakte afspraken te realiseren. Zo is het op grote schaal rekruteren van kinderen sinds het einde van de burgeroorlog feitelijk gestopt, al was er in de laatste maanden van de oorlog (januari – mei 2009) sprake van een toename in het rekruteren van kinderen, vooral door de LTTE. Kinderen, zowel jongens als meisjes, in de leeftijd van 12 jaar en ouder werden tijdens de oorlog gedwongen mee te vechten met de LTTE-strijdkrachten.³⁴⁸ In 2009 waren er nog berichten van kinderen die werden gerekruteerd in Ampara, in het Oosten, door een commandant genaamd Iniya Barrathi, die eerder lid was van de TMVP-factie onder Karuna. Voor zover bekend, was hiervan in 2010 geen sprake meer. Volgens UNICEF werden in totaal 6.902 kinderen tijdens de oorlog gedwongen mee te vechten met de LTTE-strijdkrachten. Al deze kinderen werden in 2010 vrijgelaten.³⁴⁹

³⁴³ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁴⁴ Avert, *Worldwide age of consent*, <http://www.avert.org.>; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁴⁵ IRIN, *Sri Lanka: Re-opening schools a priority as thousands return to class*, 24 februari 2010.

³⁴⁶ IRIN, *Sri Lanka: Re-opening schools a priority as thousands return to class*, 24 februari 2010.

³⁴⁷ Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010.

³⁴⁸ Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Release and reintegration of child soldiers: one part of a bigger puzzle*, 22-23 oktober 2009; 'Bring back the child': UNICEF and Sri Lanka launch media campaign on child soldiers, 26 februari 2010; US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010; Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010.

³⁴⁹ UKFCO, *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

Sinds het eind van de burgeroorlog hebben vooral voormalige vrouwelijke kindsoldaten het moeilijk met de terugkeer naar een normaal leven. Zij worden door hun gemeenschap gestigmatiseerd, wat zich uit in minder vooruitzichten op onderwijs, werk en een huwelijk. Ook mannen die banden hadden met de LTTE worden gestigmatiseerd, maar ten aanzien van vrouwen is men strenger.³⁵⁰

De regering heeft in de verslagperiode geen onderzoek gedaan naar personen die betrokken waren bij het rekruteren van kindsoldaten, onder wie leden van de TMVP. Ook heeft de regering geen maatregelen getroffen tegen de voormalige leider van de TMVP, Karuna, van wie bekend is dat hij verantwoordelijk was voor het rekruteren van duizenden kindsoldaten. Karuna heeft nog steeds een ministerspost in het huidige kabinet.³⁵¹ In 2009 heeft de regering twee personen gearresteerd die banden hadden met de LTTE en die betrokken waren bij de gedwongen rekrutering van kinderen. Het is niet bekend of juridische vervolging heeft plaatsgevonden. De mogelijkheid om personen verantwoording te laten afleggen voor het plegen van mensenrechtenschendingen werd in juli 2009 door het ministerie van *Disaster Management and Human Rights* en de *International Labour Organisation (ILO)* vastgelegd in het *National Framework Proposal for Reintegration of Ex-Combatants into Civilian Life in Sri Lanka*. Het *Framework* vermeld duidelijk dat aan kindsoldaten amnestie zal worden verleend. Het is echter niet duidelijk welke mechanismen voor transitionele rechtspraak worden beoogd en of vervolging zal plaatsvinden. In februari 2010 was het actieplan om het *National Framework* te implementeren nog niet goedgekeurd door het kabinet en de president.³⁵² Volgens *Emergency Regulation 1462/8* van september 2006 en andere veiligheids- en anti-terrorisme wetten die voor zowel volwassenen als kinderen gelden, is het evenwel nog steeds mogelijk kinderen te vervolgen.³⁵³

Opvang minderjarigen

Er zijn in Sri Lanka opvangtehuizen voor kinderen. De meeste opvangtehuizen worden geleid door onafhankelijke (kerkelijke) liefdadigheidsinstellingen. Een gedeelte van de opvangtehuizen biedt naast onderdak ook onderwijs. In 2007 waren er ruim 450 kindertehuizen, waar meer dan 19.000 kinderen verbleven.³⁵⁴ Recente cijfers zijn niet bekend. De kindertehuizen worden gefinancierd door burgers of NGO's uit binnen- en buitenland. Minder dan de helft van deze kindertehuizen ontvangt ook een financiële bijdrage van de overheid. De bijdrage varieert van een maandelijkse uitkering per kind tot ad hoc schenkingen. De kindertehuizen dienen op grond van de *Orphanage Ordinance* geregistreerd te worden bij het *Department of Probation and Child Care Service (DPCCS)* dat verantwoordelijk is voor de kindertehuizen. Niet alle kindertehuizen blijken echter te zijn geregistreerd.³⁵⁵ De *DPCCS* ziet er op toe dat de kindertehuizen aan de voorgeschreven kwaliteitseisen voldoen. Volgens bronnen is de kwaliteit van de zorg in opvangtehuizen in Sri Lanka over het algemeen genomen niet hoog, omdat de individuele belangen van de

³⁵⁰ IRIN, *Sri Lanka: Fewer 'I do's' for former female rebels*, 23 februari 2011.

³⁵¹ ICG, *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011.

³⁵² Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010.

³⁵³ UN *Consideration of reports submitted by states parties under article 8 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, concluding observations: Sri Lanka*, 1 oktober 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁵⁴ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007.

³⁵⁵ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007; Committee on the Rights of the Child, *Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, Third and fourth combined periodic reports submitted under Article 44*, oktober 2008.

kinderen niet goed genoeg worden verzorgd en vanwege het ontbreken van adequaat toezicht.³⁵⁶

Slechts 4 tot 5% van de kinderen die in kindertehuizen verblijft is wees. Van de overige kinderen is alleen de vader of de moeder overleden. Naast het ontbreken van ouderlijke zorg kunnen ook economische redenen of gezinsgerelateerde problemen reden zijn om een kind in een opvangtehuis te plaatsen.³⁵⁷ Doorgaans wordt een kind dat wees is, opgevangen door familieleden of via de *probation officers* (kinderbescherming) in een opvangtehuis geplaatst.³⁵⁸

The National Child Protection Authority (NCPA) beschikt over zes opvangcentra voor kwetsbare kinderen, onder wie minderjarige slachtoffers van mensenhandel.³⁵⁹ Volgens een bron zou de NCPA het echter steeds moeilijker maken om nieuwe opvangtehuizen te openen. Er is voor zover bekend geen overheidsinstantie belast met de opvang van minderjarige repatrianten.

Mensenhandel/kinderhandel

Sri Lanka verbiedt elke vorm van mensenhandel.³⁶⁰ Straffen kunnen oplopen tot 20 jaar cel. Kinderhandel komt voor in Sri Lanka, vooral in bordelen in de omgeving van Anuradhapura. Jongens worden vaker nog dan meisjes gedwongen om in de prostitutie te werken. Ook worden kinderen tewerkgesteld op het land, in de huishouding en in de visindustrie. Soms worden ze daarvoor ontvoerd door familieleden. Volgens de NCPA werden in 2009 en 2010 ongeveer 1.000 kinderen onderworpen aan commerciële seksuele exploitatie. NGO's beweren echter dat het werkelijke aantal tussen de 10.000 en 15.000 ligt. Sri Lanka nam in september 2009 een wet aan die het *Sri Lanka Bureau of Foreign Employment* (SLBFE) meer bevoegdheden geeft om vervolging van wervingsbureaus die betrokken zijn bij mensenhandel aan te pakken. Ook werd in oktober 2010 een interministeriële *Anti-Trafficking Task Force* ingesteld die wordt geleid door een coördinator van het ministerie van Justitie. Tevens werden *Terms of Reference* opgesteld voor de manier waarop overheidsinstanties zullen gaan samenwerken op het gebied van de bestrijding van mensenhandel. De regering heeft in de verslagperiode drie mensenhandelaars veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf. Op het gebied van bescherming van slachtoffers was in de verslagperiode sprake van beperkte vooruitgang. Voor zover bekend is er geen sprake van bescherming van getuigen bij processen tegen daders. Sri Lanka is geen partij bij het 2000 UN TIP Protocol. Het land is in 2011 van Tier 2 Watch List naar Tier 2 gegaan.³⁶¹

3.4.6 *Homoseksuelen*

Seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht zijn in Sri Lanka verboden (artikel 365 wetboek van Strafrecht), maar er wordt in de praktijk niet op

³⁵⁶ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁵⁷ UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment, *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis*, 2007.

³⁵⁸ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁵⁹ US State Department, *2009 Human Rights Report: Sri Lanka*, 11 maart 2010; *CORI Country Report Sri Lanka*, april 2010.

³⁶⁰ Volgens de *2006 Anti-Trafficking Amendment*.

³⁶¹ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; US State Department, *Trafficking in Persons Report 2010*, 14 juni 2010; US State Department, *Trafficking in Persons Report 2011*, 27 juni 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

naleving toegezien.³⁶² Er geldt een maximum gevangenisstraf van tien jaar. Sinds 1995 wordt ook seks tussen vrouwen strafbaar gesteld door het woord 'mannen' in de oorspronkelijke wettekst (uit 1883) te vervangen door het woord 'personen'.³⁶³ Daarnaast is op grond van artikel 365A het verrichten van obscene handelingen met iemand van hetzelfde geslacht, zowel in publieke als privé ruimten, verboden met een maximum gevangenisstraf van twee jaar, een geldboete of beide. Als een persoon boven de achttien jaar obscene handelingen verricht met een persoon die jonger is dan zestien jaar, dan geldt een gevangenisstraf van minimaal tien tot maximaal twintig jaar en een geldboete, aangevuld met betaling van een schadevergoeding aan het slachtoffer.³⁶⁴

De autoriteiten voerden in de verslagperiode geen actief vervolgingsbeleid tegen homoseksuelen. Volgens bronnen was er tijdens de verslagperiode één geval bekend waarin homoseksualiteit tot strafvervolging heeft geleid. Voor zover bekend heeft het bekend zijn van de (toegeschreven) homoseksuele geaardheid van een persoon in de praktijk niet geleid tot onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van een straf die werd opgelegd bij (strafrechtelijke) vervolging wegens een algemeen delict.

Vanwege de strafbaarstelling, die discriminerend en stigmatiserend werkt, bevinden homoseksuelen zich in een kwetsbare positie. Belediging, bedreiging, verkrachting, arrestatie en afpersing voor geld of seksuele diensten van homoseksuelen komen voor.³⁶⁵ Daarnaast komt discriminatie voor op het gebied van opleiding en in de gezondheidszorg. Bij mishandeling of discriminatie is men wegens strafvervolging bang om aangifte te doen bij de politie. Vaak worden homoseksuelen niet op de juiste wijze behandeld door de politie. Het komt voor dat homoseksuelen worden opgesloten in voorarrest en daarna door politieagenten worden verkracht. Verder is homoseksualiteit sociaal niet geaccepteerd in Sri Lanka.³⁶⁶ Het gebrek aan ondersteuning door de familie versterkt het gevoel van stigmatisering. Stigmatisering geschiedt onafhankelijk van klasse, kaste en/of afkomst.

Er zijn meerdere NGO's en homogroeperingen actief in Sri Lanka die zich inzetten voor de rechten van homoseksuelen.³⁶⁷ Deze zijn vanwege de strafbaarstelling van homoseksualiteit niet als zodanig geregistreerd bij de overheid.³⁶⁸ De eerste NGO begon in 1995 met haar activiteiten.

Sinds 2005 wordt jaarlijks een kleinschalig, publiektoegankelijk, cultureel evenement ter bevordering van de emancipatie van homoseksuelen gehouden in Colombo. Na de viering van de *Pride Celebration* in juni 2010, verscheen een artikel in de kranten waarin de organisatoren van het evenement als 'perverts' werden afgeschilderd.

³⁶² US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁶³ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁶⁴ ILGA, *State-sponsored homophobia, Report 2011*; NGO Shadow Report to the Committee on the Elimination of All forms of Discrimination against Women, *The Status of Lesbians, Bisexual Women and Transgendered Persons in Sri Lanka*, januari 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁶⁵ IRIN, *Sri Lanka: Stigma stifles HIV reporting*, 28 december 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁶⁶ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁶⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; Gay Times Gay Guide, zie: <http://www.gaytimes.co.uk>.

³⁶⁸ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

3.4.7 *Dienstplichtigen*

Rekruteringen door het Sri Lankaanse leger

Er bestaat geen dienstplicht in Sri Lanka. Mannen en vrouwen kunnen vanaf de leeftijd van 18 jaar vrijwillig dienstnemen als beroepsmilitair.³⁶⁹ De diensttijd bedraagt minimaal vijf jaar.³⁷⁰ Rekrutering vindt plaats via uitgebreide wervingscampagnes, onder meer op scholen en universiteiten en via advertenties op internet en in dagbladen. De meerderheid van de Sri Lankaanse ordetroepen is Singalees.

Desertie

Voor desertie geldt een gevangenisstraf van maximaal drie jaar (*Army Act*, artikel 103). Op het verbergen van een deserteur staat een straf van maximaal twee jaar (artikel 133, wetboek van Strafrecht). Andere straffen voor desertie zijn oneervol ontslag, degradatie of salarisaf trek. De bestraffing bij desertie is in de praktijk gering. Vaak krijgen deserteurs alleen een waarschuwing en worden ze vervolgens teruggestuurd naar het legeronderdeel van stationering. Geregeld worden amnestieregelingen afgekondigd waardoor deserteurs zonder straf weer opgenomen kunnen worden in het leger. Zo werd in juni 2009 aan 500 deserteurs en in juli 2009 aan meer dan 1.900 deserteurs amnestie verleend.³⁷¹ Volgens een bron waren dat in 2010 ongeveer tien per maand. Op 2 februari 2011 kondigde het leger aan dat alle (in totaal 50.000) deserteurs die zich tussen 4 en 12 februari 2011 bij het leger zouden melden, zullen worden ontslagen van disciplinaire maatregelen. Het betrof geen amnestie, maar een speciale concessie om de Onafhankelijkheid te vieren. Op 11 februari 2011 hadden zich drie officieren en 1.500 man legerpersoneel van verschillende rangen gemeld.³⁷²

Voor zover bekend is bij strafrechtelijke vervolging van deserteurs geen sprake van onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van de straf wegens ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging.

Volgens een bron zijn er steeds meer particuliere beveiligingsbedrijven, voornamelijk in het zuiden van het land die deserteurs in dienst nemen.

³⁶⁹ Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁷⁰ CORI, *Country Report Sri Lanka*, april 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 11 november 2010.

³⁷¹ US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 11 november 2010.

³⁷² Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

4 Migratieproblematiek

4.1 Migratiestromen

Algemeen

Het conflict in Sri Lanka heeft een continue migratiestroom in het Noorden en Oosten tot gevolg gehad. Als gevolg van het militair offensief van de regering tegen de LTTE zijn tussen oktober 2008 en juni 2009 ongeveer 280.000 tot 300.000 personen ontheemd geraakt. De meerderheid van deze ontheemden was afkomstig uit voormalig LTTE-gebied in het Noorden. Het ging voornamelijk om Tamils en moslims.³⁷³ In augustus 2010 zijn volgens UNHCR ongeveer 195.000 ontheemden teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaatsen en de regering streeft er naar eind 2011 alle ontheemden definitief te laten terugkeren.³⁷⁴

4.2 Terugkeer

Ontheemden

Tijdens de verslagperiode is de terugkeer van grote groepen ontheemden vrijwel afgerond, hoewel een deel van hen nog bij gastgezinnen, in *welfare centres* en *transit locations* verblijft.³⁷⁵ Eind juli 2011 waren in totaal ongeveer 372.138 ontheemde personen vrijgelaten en/of teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaatsen in the Northern Province.³⁷⁶ De meeste ontheemden keerden terug naar hun woonplaatsen in de districten Mullaitivu, Kilinochchi, Mannar, Jaffna en Vavuniya. Ongeveer 9.371 personen verbleven eind juli 2011 nog in ontheemdenkampen in Vavuniya (kamp Menik Farm) en Jaffna (kamp Kodikamam Ramavil). In het grootste kamp, Menik Farm, verbleven op dat moment nog ongeveer 9.277 ontheemden.³⁷⁷ De definitieve terugkeer voor de ontheemden is afhankelijk van de voortgang op het gebied van ontminning. De resterende ontheemdenkampen hebben een open karakter gekregen. Sinds de introductie van het 'pasjessysteem' in december 2009, zijn de ontheemden min of meer vrij om de kampen in en uit te gaan.³⁷⁸ De geldigheidsduur van een toegangspas varieert van vijf dagen tot ongeveer twee weken. Veel ontheemden verlaten het kamp tijdelijk voor medische zorg of familiebezoek.³⁷⁹ Voor zover bekend vindt in de kampen geen screening op eventuele voormalige LTTE betrokkenheid meer plaats. Van gedwongen terugkeer is evenmin sprake. De voedselzekerheid is nog wel fragiel.

³⁷³ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; US State Department, *2009 Human Rights Report Sri Lanka*, 11 maart 2010.

³⁷⁴ IRIN, *Sri Lanka: Displaced to be resettled by end 2011 - government*, 10 februari 2011; IDMC, *Sri Lanka: IDPs and returnees remain in need of protection and assistance*, 1 juli 2011; Sri Lanka Brief, *UN lists 220,862 IDPs as still displaced from 'former conflict affected regions'*, 3 juli 2011; UNHCR, *2011 UNHCR country operations profile - Sri Lanka*.

³⁷⁵ Eind juli 2011 verbleven nog 110.619 ontheemde personen bij gastgezinnen in het noorden. 8.376 ontheemden verbleven nog in *welfare centres* en 1.364 ontheemden zaten in *transit locations* (in de vijf noordelijke districten). OCHA, *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 34*, juli 2011.

³⁷⁶ Van deze 372.138 personen zijn 209.054 personen na april 2008 ontheemd geraakt en 163.084 personen vóór april 2008. OCHA, *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 34*, juli 2011; Sri Lanka Brief, *UN lists 220,862 IDPs as still displaced from 'former conflict affected regions'*, 3 juli 2011.

³⁷⁷ OCHA, *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 34*, juli 2011.

³⁷⁸ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June - 3 July 2010, oktober 2010.

³⁷⁹ ICG, *Sri Lanka: A bitter peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010; WHO, *Health Cluster Situation Report*, 22 maart 2010; Q&A: *Northern Sri Lanka emerges from conflict but challenges remain*, 7 april 2010, verkrijgbaar via: <http://www.reliefweb.int>.

Begin 2011 zijn steeds meer artsen en verplegend personeel teruggekeerd naar de door de oorlog geteisterde gebieden in het noorden.³⁸⁰

De *United Nations High Commissioner for Refugees* (UNHCR), de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), het *World Food Programme* (WFP) en andere hulporganisaties verlenen in samenwerking met de overheid hulp aan de ontheemden. Het *Ministry of Resettlement, Disaster Management and Relief* is formeel verantwoordelijk voor de ontheemdenkampen. In de praktijk bepaalt het ministerie van Defensie door middel van de *Presidential Task Force* echter grotendeels de opzet en de toegang tot de kampen. In de praktijk kregen VN-organisaties meestal toegang tot de kampen, maar werd aan andere internationale NGO's en humanitaire organisaties de toegang soms geweigerd. IOM verzorgt de logistiek rond de terugkeer. IOM regelt tevens de eerste opvang en zorgt voor het verstrekken van microkredieten.³⁸¹

Overstromingen

Eind 2010 en begin 2011 werden ruim 1,2 miljoen mensen getroffen door zware overstromingen als gevolg van hevige regenval. Op het hoogtepunt, in januari 2011, raakten 362.000 mensen ontheemd. De *Eastern Province* werd het meest getroffen, maar ook de *Northern Province* en de *North-Central Province* werden ernstig getroffen. India bood voedselhulp aan de slachtoffers.³⁸²

Vluchtelingen

UNHCR biedt opvang aan teruggekeerde Sri Lankaanse vluchtelingen. Veel Sri Lankaanse vluchtelingen willen terugkeren naar hun land. Terugkeer naar Kilinochchi is sinds februari 2010 mogelijk en naar de ontijdige gebieden in Mullaitivu sinds maart 2010. Ook terugkeer naar Jaffna en Mannar is mogelijk. IOM regelt logistieke zaken voor de terugkeer van vluchtelingen en organiseert 'go-and-see-visits'.

In Sri Lanka verblijven vluchtelingen uit o.a. Pakistan, Irak, Iran, Afghanistan, Myanmar en India. UNHCR assisteert bij de terugkeer van deze vluchtelingen.³⁸³

Sri Lanka is geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag.³⁸⁴ Het land heeft geen systeem om asielaanvragen te beoordelen. De vluchtelingen in Sri Lanka die zijn erkend door de UNHCR, krijgen geen legale status. Zij verblijven illegaal in Sri Lanka en mogen niet werken en geen onderwijs volgen.³⁸⁵

Repatrianten

Na aankomst op het vliegveld worden de meeste repatrianten gecontroleerd door de Sri Lankaanse immigratiemedewerkers. Voor zover bekend wordt bij de inreiscontrole geen onderscheid gemaakt naar afkomst. Er worden volgens een bron wel vragen gesteld in verband met voormalige LTTE betrokkenheid. Als er twijfel bestaat over de identiteit van de betrokken persoon, dan wordt deze door de Immigratiedienst doorverwezen naar de CID. Ook wordt soms bij het *National Intelligence Bureau* (NIB) gecontroleerd of betrokken persoon voorkomt in de registers. Bij de CID ondergaan de repatrianten een identiteitsonderzoek waarbij de

³⁸⁰ IRIN, *Sri Lanka: Health workers head north*, 19 januari 2011.

³⁸¹ US State Department, *2010 Human Rights Report Sri Lanka*, 8 april 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁸² IRIN, *In brief: More bad weather for Sri Lanka, experts warn*, 28 januari 2011; EIU, *Country Report Sri Lanka*, maart 2011.

³⁸³ UNHCR, *2011 UNHCR country operations profile – Sri Lanka*.

³⁸⁴ US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011.

³⁸⁵ UNHCR voorziet in de scholing van kinderen van vluchtelingen in Sri Lanka.

personalia van betrokkene worden onderzocht en wordt nagegaan of de desbetreffende repatriant in het verleden betrokken is geweest bij criminele activiteiten. Deze controle kan meer dan 24 uur duren. Ook worden er foto's genomen en vingerafdrukken gemaakt. Afhankelijk van de situatie wordt de repatriant daarna doorverwezen naar de *State Intelligence Service* (SIS) en/of de *Terrorist Investigation Department* (TID) voor ondervraging. Repatrianten die betrokken zijn geweest bij criminele activiteiten en zij die banden hebben met de LTTE, worden verder ondervraagd of vastgehouden. Daarbij wordt ook gelet op een eventueel eerder illegaal vertrek uit Sri Lanka en betrokkenheid bij de media of bij NGO's. Tamils uit het noorden en oosten worden hierbij nauwkeuriger ondervraagd dan andere personen.³⁸⁶ Sinds begin 2010 zouden de CID-procedures voor het vasthouden van repatrianten echter minder streng worden toegepast.³⁸⁷

De geautomatiseerde databases van de CID, NIB en de *Immigration and Emigration Department* zijn met elkaar verbonden. Sinds 2001 mag het merendeel van de repatrianten na controle van de identiteitsgegevens het vliegveld verlaten. Een repatriant kan zich in beginsel direct na aankomst in Sri Lanka identificeren met een laissez-passer,³⁸⁸ een *Emergency Travel Document*³⁸⁹ (afgegeven door een Sri Lankaanse ambassade) of een nationale identiteitskaart. Acceptatie van andere documenten is bij een controle afhankelijk van de controlerende autoriteiten.

Volgens verschillende bronnen zijn er geen aanwijzingen dat terugkerende Sri Lankanen negatief in de belangstelling staan van de Sri Lankaanse autoriteiten. Het aanvragen van asiel in het buitenland wordt niet gezien als oppositie tegen de staat. Bij terugkeer worden volgens deze bronnen geen maatregelen genomen tegen afgewezen asielzoekers. De mogelijkheid bestaat dat ze kort worden ondervraagd, maar er is geen aanwijzing dat ze worden mishandeld vanwege hun verblijf in het buitenland.³⁹⁰

Naar aanleiding van de plannen van de Britse overheid om een groep afgewezen asielzoekers terug te sturen naar Sri Lanka in juni 2011, waarschuwden enkele mensenrechtenorganisaties dat afgewezen asielzoekers na terugkeer zouden kunnen worden gearresteerd en opgepakt. Er zouden volgens hen gevallen bekend zijn van teruggekeerde asielzoekers die worden gemarteld. Ondanks deze waarschuwingen vond uitzetting van de groep afgewezen asielzoekers vanuit Groot-Brittannië naar Sri Lanka in juni 2011 plaats.³⁹¹

4.3 Opgang in de regio

Sri Lankaanse vluchtelingen in India

³⁸⁶ Home Office, UK Border Agency, *Report of information gathering visit to Colombo, Sri Lanka 23-29 augustus 2009*, 22 oktober 2009; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

³⁸⁷ Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report, Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁸⁸ De Sri Lankaanse autoriteiten geven, voor zover bekend, slechts één vorm van een laissez-passer af.

³⁸⁹ Een *Emergency Travel Document* is maximaal drie maanden geldig. Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010.

³⁹⁰ Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁹¹ Daily Mirror, *300 Lankans to be deported from UK*, 9 juni 2011; BBC News, South Asia, *Call to delay UK Tamil deportations to Sri Lanka*, 16 juni 2011; AI, *Tamils set for UK deportation following suicide attempt*, 16 juni 2011; AI, *Sri Lanka must not torture rejected asylum seekers*, 17 juni 2011.

Sinds 1 november 2010 bedraagt het aantal geregistreerde Sri Lankanen, dat verdeeld over 112 kampen in de Zuid-Indiase staat Tamil Nadu verblijft meer dan 70.000 personen. Daarnaast leven nog ruim 32.000 tot 34.000 Sri Lankanen buiten de kampen. Er is een speciaal kamp bij Chenglapet waar ongeveer 25 tot 30 LTTE-militanten of -criminelen worden vastgehouden.³⁹²

In januari 2011 ontstond tumult onder de Sri Lankanen die in Tamil Nadu verblijven, omdat het Sri Lankaanse leger een aantal vissers uit Tamil Nadu had aangevallen, waarbij twee doden vielen. In april 2011 werden vier vissers vermist. Hun lichamen werden later teruggevonden. De lichamen vertoonden sporen van mishandeling.³⁹³

In juni 2011 werden de veerdiensten tussen India en Sri Lanka na 30 jaar onderbreking weer hervat. De veerdienst vaart twee keer per week op de route Tuticorin-Colombo.³⁹⁴

India is evenals Sri Lanka geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag.³⁹⁵ Internationale NGO's en hulporganisaties krijgen mede daarom geen toegang tot de door de Indiase overheid geleide kampen. Dit geldt ook voor UNHCR. India werkt wel samen met UNHCR voor zover het gaat om het faciliteren bij vrijwillige terugkeer naar Sri Lanka. In 2010 keerden met de hulp van UNCHR 750 vluchtelingen vrijwillig terug naar Sri Lanka. Sommigen van hen werden na terugkeer op het vliegveld door de CID ondervraagd.³⁹⁶ Tussen juni 2009 en april 2011 keerden in totaal 3.200 vluchtelingen vrijwillig terug naar Sri Lanka.³⁹⁷

Sri Lankaanse vluchtelingen in andere landen

Er leven ongeveer 146.000 geregistreerde Sri Lankaanse vluchtelingen in 64 verschillende landen, waaronder India, Frankrijk, Canada, Duitsland, Nederland, het VK, Zwitserland, Maleisië, Australië, de VS en Italië.³⁹⁸

Arbeidsmigratie

Veel Sri Lankanen proberen werk te vinden in het buitenland, vooral in het Midden-Oosten. Omdat de meeste landen waar Sri Lankaanse arbeidsmigranten werken geen partij zijn bij het Internationaal Verdrag inzake de Bescherming van de Rechten van Arbeidsmigranten en hun Gezinsleden, zijn hun rechten vaak niet gegarandeerd.³⁹⁹ Volgens enkele bronnen vinden in deze landen grove mensenrechtenschendingen plaats, waaronder seksueel misbruik en het slaan van migranten, vooral vrouwen.⁴⁰⁰ In februari 2011 verhoogde de Sri Lankaanse overheid de minimumleeftijd voor vrouwen die in het buitenland als huishoudster willen werken van 18 naar 21 jaar. Jonge vrouwen zouden door een gebrek aan

³⁹² IRIN, *Sri Lanka: refugees want to return, says UNHCR*, 5 januari 2011; US State Department, *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

³⁹³ EIU, *Country Report Sri Lanka*, februari 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

³⁹⁴ BBC News, *First India-Sri Lanka passenger ferry for 30 years*, 14 juni 2011; ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011; Home Office, UK Border Agency, *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

³⁹⁵ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

³⁹⁶ EVD, *India, Sri Lanka: humanitarian aid for Sri Lankan refugees bases in camps in Tamil Nadu*, 9 december 2009; UNHCR, *2010 UNHCR country operational profile - Sri Lanka*, zie <http://www.unhcr.org>; AlertNet, *Sri Lankan war-refugees in India face struggle to return home*, 16 maart 2010; Danish Immigration Service, *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka*, 19 June – 3 July 2010, oktober 2010.

³⁹⁷ ICG, *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011.

³⁹⁸ IRIN, *Sri Lanka: refugees want to return, says UNHCR*, 5 januari 2011.

³⁹⁹ UN, *International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, Eleventh Session, 12-16 October 2009, CMW/C/LKA/CO/1*, 14 december 2009.

⁴⁰⁰ AI, *Fresh claims of abuse of Indonesian domestic workers in Saudi Arabia*, 19 november 2010.

ervaring sneller in de problemen raken. Ongeveer 1,7 tot 1,8 miljoen Sri Lankanen werken in het buitenland. Hiervan is meer dan de helft vrouw en meestal zijn deze vrouwen werkzaam in de huishouding.⁴⁰¹

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

UNHCR

UNHCR assisteert vluchtelingen en ontheemden bij vrijwillige terugkeer. Ook is UNHCR aanwezig in de woongebieden van de ontheemden en vluchtelingen om de bescherming van de rechten van degenen die zijn teruggekeerd te bewaken en eventueel hulp te bieden. UNHCR richt zich voorts op alternatieve duurzame oplossingen voor langdurig ontheemden die niet terug kunnen of willen.⁴⁰² Daarnaast verleent UNHCR noodhulp aan ontheemden. UNHCR werkt samen met de Sri Lankaanse overheid, lokale autoriteiten, de *Human Rights Commission*, (lokale) NGO's, ICRC, IOM en met andere VN-organisaties zoals UNICEF en OCHA.⁴⁰³

Standpunt UNHCR

Volgens UNHCR is er gezien de verbeterde veiligheids- en mensenrechtensituatie in Sri Lanka geen noodzaak meer tot internationale bescherming van Sri Lankanen afkomstig uit het noorden van Sri Lanka. Er is geen reden meer voor speciale bescherming van groepen en het voeren van speciaal beleid ten aanzien van Tamils afkomstig uit het noorden. Asielaanvragen dienen op hun individuele merites te worden beoordeeld. Wel noemt UNHCR een aantal specifieke groepen die een verhoogd risico lopen op mensenrechtenschendingen bij terugkeer:

- personen die ervan verdacht worden banden te hebben met de LTTE;
- journalisten en personen die werkzaam zijn in de media;
- personen die behoren tot het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenactivisten;
- vrouwen en kinderen met bepaalde profielen (o.a. vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn van seksueel en/of huiselijk geweld, zoals voormalige vrouwelijke LTTE leden in detentiecentra, alleenstaande moeders die tevens kostwinner zijn, vrouwen en kinderen in ontheemdenkampen en voormalig kindsoldaten);
- lesbische, homoseksuele, biseksuele of transgender personen.⁴⁰⁴

Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)

De Internationale Organisatie voor Migratie heeft een re-integratie programma voor vrijwillig terugkerende afgewezen Sri Lankaanse asielzoekers en voor Sri Lankaanse vluchtelingen uit India. IOM ondersteunt de Sri Lankaanse overheid bij het aanpakken van illegale migratiekwesities en mensenhandel⁴⁰⁵ en heeft een programma ter bevordering van legale arbeidsmigratie. Daarnaast biedt IOM noodhulp (onder meer opvangfaciliteiten,

⁴⁰¹ *Sri Lanka verhoogt minimumleeftijd voor huishoudsters*, 6 februari 2011, zie: <http://www.vandaag.be>; US State Department, *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011.

⁴⁰² Hieronder vallen ook pogingen van UNHCR om een veilige omgeving te creëren of te behouden rond plaatsen waar veel ontheemden verblijven.

⁴⁰³ UNHCR, *2010 UNHCR country operations profile - Sri Lanka*, zie: <http://www.unhcr.org>.

Voor meer informatie wordt verwezen naar: UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Sri Lanka*, april 2009 en UNHCR, *Note on the Applicability of the 2009 Sri Lanka Guidelines*, juli 2009.

⁴⁰⁴ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Sri Lanka*, HRC/EG/SLK/10/03, 5 juli 2010.

⁴⁰⁵ IOM, *US Funds IOM to help Sri Lanka combat human trafficking*, 12 februari 2010.

sanitaire- en watervoorzieningen, transport en logistieke bijstand bij humanitaire hulpverlening) aan ontheemden. Tijdens de verslagperiode heeft IOM in samenwerking met de Sri Lankaanse overheid geassisteerd bij de terugkeer van ontheemden naar hun plaatsen van oorsprong. Ook verleende IOM begin 2011 hulp aan de slachtoffers van de overstromingen. Verder verzorgt IOM met hulp van USAID programma's voor de sociale en economische re-integratie van voormalig strijders. Naast een hoofdkantoor in Colombo, heeft IOM kantoren in Batticaloa, Vanuniya, Mannar en Jaffna.⁴⁰⁶

⁴⁰⁶ IOM, *Sri Lanka: Sri Lankan Government, USAID, partners hand over new livelihood equipment to former LTTE combatants*, 10 maart 2010. Voor overige activiteiten van IOM in Sri Lanka zie: <http://www.iom.int>.

5 Bijlagen

5.1 Literatuurlijst

Amnesty International (AI)

- *Sri Lanka: Time for a new start; A human rights agenda for Sri Lanka's Presidential Candidates*, 18 januari 2010;
- *Sri Lanka: halt pre-election attacks on political activists*, 22 januari 2010;
- *Fresh claims of abuse of Indonesian domestic workers in Saudi Arabia*, 19 november 2010;
- *New video evidence of alleged Sri Lankan war crimes requires UN investigation*, 9 december 2010;
- *Forgotten Prisoners, Sri Lanka uses Anti-Terrorism Laws to detain thousands*, februari 2011;
- *Sri Lanka: Government must act on enforced disappearance*, 10 februari 2011;
- *Sri Lanka: The need to address persistent impunity for violations and abuses of international human rights and humanitarian law*, 24 februari 2011;
- *Annual Report, Sri Lanka*, 13 mei 2011;
- *Tamils set for UK deportation following suicide attempt*, 16 juni 2011;
- *Sri Lanka must not torture rejected asylum seekers*, 17 juni 2011;
- *Sri Lanka: Amnesty International calls for action on disappearance of Pattani Razeek*, 25 juli 2011.

Asian Human Rights Commission

- *Sri Lanka: Police brutally torture a man in revenge for complaining to the Human Rights Commission*, 8 maart 2011.

Central Intelligence Agency (CIA)

- *The World Factbook – Sri Lanka*, 5 juli 2011.

Chatham House

- *Sri Lanka: concentrating power*, 2 april 2010.

Coalition to Stop the Use of Child Soldiers

- *Release and reintegration of child soldiers: one part of a bigger puzzle*, 22-23 oktober 2009;
- *Report to the Committee on the Rights of the Child on the Optional Protocol to the Convention on the Right of the Child on the involvement of children in armed conflict*, april 2010.

Country of Origin Research and Information (CORI)

- *Country Report Sri Lanka*, april 2010.

Danish Immigration Service

- *Human Rights and Security Issues concerning Tamils in Sri Lanka, 19 June – 3 July 2010*, oktober 2010.

Economist Intelligence Unit (EIU)

- *Country Report - Sri Lanka*, rapporten van augustus 2009; februari, maart, april, mei, juni, juli, augustus, september, oktober, november, december 2010; januari, februari, maart, april, mei, juni, juli 2011.

Economische Voorlichtingsdienst (EVD)

- *India, Sri Lanka: humanitarian aid for Sri Lankan refugees based in camps in Tamil Nadu*, 9 december 2009.

European Police Office (EUROPOL)

- *TE-SAT 2011, EU Terrorism Situation and Trend Report*.

Freedom House

- *Sri Lankan government heightens intimidation campaign against voices of dissent*, 10 maart 2010;
- *Freedom in the World 2010, Country Report Sri Lanka*, 1 juni 2010.

Home Office, UK Border Agency, Country of Origin Information Service

- *Report of information gathering visit to Colombo, Sri Lanka 23-29 augustus 2009*, 22 oktober 2009;
- *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 18 februari 2010;
- *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 11 november 2010;
- *Operational Guidance Note Sri Lanka*, maart 2011;
- *Country of Origin Information Report Sri Lanka*, 4 juli 2011.

Human Rights Watch (HRW)

- *Sri Lanka: Avoid a Postwar Witch Hunt*, 3 juni 2009;
- *Sri Lanka: US War Crimes Report details extensive abuses*, 22 oktober 2009;
- *World Report 2010 - Sri Lanka*;
- *Legal Limbo, The uncertain faith of detained LTTE suspects in Sri Lanka*, 2 februari 2010;
- *Sri Lanka: government proposal won't address war crimes*, 7 mei 2010;
- *Sri Lanka: US Report shows no progress on accountability*, 11 augustus 2010;
- *World Report 2011 - Sri Lanka*;
- *Sri Lanka, Account for wartime disappearances*, 7 april 2011.

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC)

- *Sri Lanka: IDPs and returnees remain in need of protection and assistance*, 1 juli 2011.

International Commission of Jurists (ICJ)

- *Sri Lanka: Briefing Paper: Emergency Laws and International Standards*, maart 2009;
- *Beyond Lawful Constraints: Sri Lanka's Mass Detention of LTTE Suspects*, september 2010.

International Crisis Group (ICG)

- *Sri Lanka's Eastern Province: Land, Development, Conflict, Asia Report No 159*, 15 oktober 2008;
- *Sri Lanka's Judiciary: Politicised courts, compromised rights, Asia Report No. 172*, 30 juni 2009;
- *Sri Lanka: A Bitter Peace, Asia Briefing No. 99*, 11 januari 2010;
- *The Sri Lankan Tamil Diaspora after the LTTE, Asia Report No. 186*, 23 februari 2010;
- *War crimes in Sri Lanka, Asia Report No. 191*, 17 mei 2010;
- *India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report No. 206*, 23 juni 2011;
- *Reconciliation in Sri Lanka: harder than ever*, 18 juli 2011;

- *What South Africa can do to help with reconciliation in Sri Lanka*, 24 juli 2011.

International Federation of Journalists (IFJ)

- *Free speech in peril: press freedom in South Asia*, 2010-11, mei 2011.

International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)

- *State-sponsored Homophobia, Report 2011*.

International Organisation for Migration (IOM)

- *US fund IOM to help Sri Lanka combat human trafficking*, 12 februari 2010;
- *Sri Lankan Government, USAID, partners hand over new livelihood equipment to former LTTE combatants*, 9 maart 2010.

Kamervragen

- *Beantwoording vragen van de leden Van der Staaij, Voordewind en Haverkamp over de beoogde anti-bekeringwet in Sri Lanka*, 6 februari 2009.

Minority Rights Group International

- *No war, no peace: the denial of minority rights and justice in Sri Lanka*, 19 januari 2011.

Observatory for the Protection of Human Rights Defenders

- *Sri Lanka, Annual Report 2010*.

Refugee Watch Online

- *Post return vulnerabilities among the displaced women in Sri Lanka*, 30 juni 2011.

Reporters Without Borders (RSF)

- *Army holding three doctors who gave information to press*, 19 mei 2009;
- *World Press Freedom Index 2010*.

Statistics Division Prisons Headquarters

- *Prisons Statistics of Sri Lanka*, vol. 27 - year 2008.

United Kingdom Foreign & Commonwealth Office (UKFCO)

- *Human Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report*, maart 2011.

United Nations:

- *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Manfred Nowak, Mission to Sri Lanka*, A/HRC/7/3/Add.6, 26 februari 2008;
- *Committee on the Rights of the Child - Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the convention, Third and fourth combined periodic reports Submitted under Article 44*, 24 oktober 2008;
- *International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, Eleventh Session, 12-16 October 2009*, CMW/C/LKA/CO/1, 14 december 2009;

- *Annual Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HCR/13/45, Thirteenth Session, 18 januari 2010;*
- *Committee on the Rights of the Child - Sri Lanka: Consideration of reports submitted by states parties under article 8 of the Optional Protocol to the Convention of the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, concluding observations: Sri Lanka, 1 oktober 2010;*
- *Committee on Economic, Social and Cultural Rights - Consideration of reports submitted by states parties under articles 16 and 17 of the Covenant, concluding observations: Sri Lanka, 9 december 2010;*
- *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women - Concluding observations of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women, Sri Lanka, 4 februari 2011;*
- *Report of the Secretary-General's Panel of Experts on accountability in Sri Lanka, 31 maart 2011.*

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

- *Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka, april 2009;*
- *Note on the Applicability of the 2009 Sri Lanka Guidelines, juli 2009;*
- *2010 UNHCR Country operations profile – Sri Lanka;*
- *Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Sri Lanka, HRC/EG/SLK/10/03, 5 juli 2010;*
- *2011 UNHCR Country operations profile – Sri Lanka.*

UNICEF/Ministry of Child Development and Women's Empowerment

- *Out of Sight, Out of Mind, Report on Voluntary Residential Institutions for Children in Sri Lanka: Statistical Analysis, 2007;*
- *'Bring back the child': UNICEF and Sri Lanka launch media campaign on child soldiers, 26 februari 2010.*

United Nations Development Fund for Women (UNIFEM)

- *Gender Profile of the Conflict in Sri Lanka, 21 augustus 2009.*

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA)

- *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 32, mei 2011;*
- *Joint Humanitarian and Early Recovery Update, Report 34, juli 2011.*

United States, Department of State

- *Country Report on Human Rights Practices 2008 - Sri Lanka, 25 februari 2009;*
- *Report to Congress on incidents during the recent conflict in Sri Lanka, oktober 2009;*
- *2009 Human Rights Report: Sri Lanka, 11 maart 2010;*
- *Trafficking in Persons Report 2010, 14 juni 2010;*
- *Report to Congress on measures taken by the government of Sri Lanka and international bodies to investigate incidents during the recent conflict in Sri Lanka, and evaluating the effectiveness of such efforts, 11 augustus 2010;*
- *International Religious Freedom Report 2010 – Sri Lanka, 17 november 2010;*
- *Sri Lanka looks ahead: Will prosperity bring peace, 14 maart 2011;*

- *Background Note: Sri Lanka*, 6 april 2011;
- *2010 Human Rights Report: Sri Lanka*, 8 april 2011;
- *Trafficking in Persons Report 2011*, 27 juni 2011.

World Health Organisation (WHO)

- *Health cluster situation report*, 22 maart 2010.

World Organisation Against Torture

- *Arrest of the main suspect in the ongoing enforced disappearance of Mr. Pattani Razeek*, 18 juli 2011;
- *Sri Lanka: Exhumation of a body suspected to be that of the forcibly disappeared Mr. Pattani Razeek*, 29 juli 2011.

5.2 Websites

- <http://www.alertnet.org>
- <http://www.amnesty.org>
- <http://www.avert.org>
- <http://www.bbc.co.uk>
- <http://www.bcgr.gov.lk>
- <http://www.cia.gov>
- <http://wwwchannel4.com>
- <http://www.colombopage.com>
- <http://www.dailymirror.lk>
- <http://www.dmhr.gov.lk>
- <http://www.ethnologue.com>
- <http://www.fco.gov.uk>
- <http://www.freedomhouse.org>
- <http://www.gaytimes.co.uk>
- <http://www.guardian.co.uk>
- <http://www.hrw.org>
- <http://www.ifj.org>
- <http://www.ilga.org>
- <http://www.immigration.gov.lk>
- <http://www.infolanka.nl>
- <http://www.internal-displacement.org>
- <http://www.iom.int>
- <http://www.irinnews.org>
- <http://www.justiceministry.gov.lk>
- <http://www.kennisbankburgerzaken.nl>
- <http://www.lankaeverything.com>
- <http://www.lankalibrary.com>
- <http://www.lawnet.lk>
- <http://www.legaldraftsman.gov.lk>
- <http://www.minbuza.nl>
- <http://www.minorityrights.org>
- <http://www.nationale-recherche.nl>
- <http://www.ncjrs.gov>
- <http://www.nslbc.nl>
- <http://www.ochaonline.un.org>
- <http://www.ohchr.org>
- <http://www.om.nl>

- <http://www.police.lk>
- <http://www.priu.gov.lk>
- <http://www.reliefweb.int>
- <http://www.rpd.gov.lk>
- <http://www.rsf.org>
- <http://www.satp.org>
- <http://www.tamilnet.com>
- <http://www.un.org>
- <http://www.unfpa.org>
- <http://www.unhcr.org>
- <http://www.unhchr.ch>
- <http://www.unicef.org>
- <http://www.vandaag.be>

5.3 Tijdschriftartikelen, krantenartikelen en persberichten

Agence France-Presse (AFP), AlertNet, BBC News, BBC Sinhala.com, Daily Mirror, Daily News, The Economist, Global Insight, The Independent, International Federation of Journalists (IFJ); Integrated Regional Information Networks (IRIN), Minority Rights Group International, The Island, National Peace Council, News Line, NRC Handelsblad, NRC Next, The New York Times, Reformatorisch Dagblad, Reuters, The Sunday Times, Trouw, De Volkskrant.

5.4 Lijst met gebruikte afkortingen

ACF	<i>Action Contre la Faim</i>
BPCW	<i>Bureau for the Protection of Women and Children</i>
CC	<i>Constitutional Council</i>
CFA	<i>Cease Fire Agreement</i>
CID	<i>Criminal Investigation Department</i>
CMC	<i>Colombo Municipal Council</i>
CP	<i>Communist Party</i>
COI	<i>Commission of Inquiry</i>
CPC	<i>Criminal Procedure Code (Wetboek van Strafvordering)</i>
CPSL	<i>Communist Party of Sri Lanka</i>
DNA	<i>Democratic National Alliance</i>
DPCCS	<i>Department of Probation and Child Care Service</i>
EIU	<i>Economist Intelligence Unit</i>
EPDP	<i>Eelam People's Democratic Party</i>
EUROPOL	<i>European Police Office</i>
GSP+	<i>General Scheme of Preferences plus</i>
GTF	<i>Global Tamil Forum</i>
HRC	<i>Human Rights Commission</i>
HSZ	<i>High Security Zone</i>
IAAC	<i>Inter Agency Advisory Committee</i>
ICG	<i>International Crisis Group</i>
ICJ	<i>International Commission of Jurists</i>
ICRC	<i>Internationaal Comité van het Rode Kruis</i>
IGP	<i>Inspector General of Police</i>
ILO	<i>International Labour Organization</i>

IOM	<i>Internationale Organisatie voor Migratie</i>
IPKF	<i>Indian Peace Keeping Force</i>
JHU	<i>Jathika Hele Urumaya</i>
JSC	<i>Judicial Service Commission</i>
JVP	<i>Janata Vimukthi Peramuna (=People's Liberation Front)</i>
KLPD	<i>Korps Landelijke Politiediensten</i>
LSSP	<i>Lanka Sama Samaja Party (=Lanka Equal Society Party)</i>
LTTE	<i>Liberation Tigers of Tamil Eelam</i>
MEP	<i>Mahajana Eksath Peramuna (=People's United Front)</i>
MIC	<i>Military Intelligence Corps</i>
MoU	<i>Memorandum of Understanding</i>
MUA	<i>Muslim National Unity Alliance</i>
NGO	<i>Niet-gouvernementele organisatie</i>
NCPA	<i>National Child Protection Authority</i>
NIB	<i>National Intelligence Bureau</i>
NIC	<i>National Identity Card</i>
NPC	<i>National Police Commission</i>
OHCHR	<i>Office of the High Commissioner for Human Rights</i>
PA	<i>People's Alliance</i>
PLOTE	<i>People's Liberation Organisation of Tamil Eelam</i>
PPTSTA	<i>Prevention and Prohibition of Terrorism and Specified Terrorist Activities Act</i>
PTA	<i>Prevention of Terrorism Act</i>
PTF	<i>Presidential Task Force</i>
SEZ	<i>Special Economic Zone</i>
SIS	<i>State Intelligence Service</i>
SLBFE	<i>Sri Lanka Bureau of Foreign Employment</i>
SLFP	<i>Sri Lanka Freedom Party</i>
SLMC	<i>Sri Lanka Muslim Congress</i>
SLMM	<i>Sri Lanka Monitoring Mission</i>
STF	<i>Special Task Force</i>
TGTE	<i>Transnational Government of Tamil Eelam</i>
TID	<i>Terrorist Investigation Department</i>
TMVP	<i>Thamil Makkal Viduthalai Pulikal</i>
TNA	<i>Tamil National Alliance</i>
UKFCO	<i>United Kingdom Foreign & Commonwealth Office</i>
UNF	<i>United National Front</i>
UNHCR	<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>
UNP	<i>United National Party</i>
UPFA	<i>United People's Freedom Alliance</i>
WFP	<i>World Food Programme</i>

5.5 Kaart van Sri Lanka

De weergave van grenzen en namen op deze kaart en de gebruikte benamingen dienen niet te worden opgevat als een bevestiging of aanvaarding daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden.

Map No. 4172 Rev. 2 UNITED NATIONS
January 2007 (Color)

Department of Peacekeeping Operations
Cartographic Section

